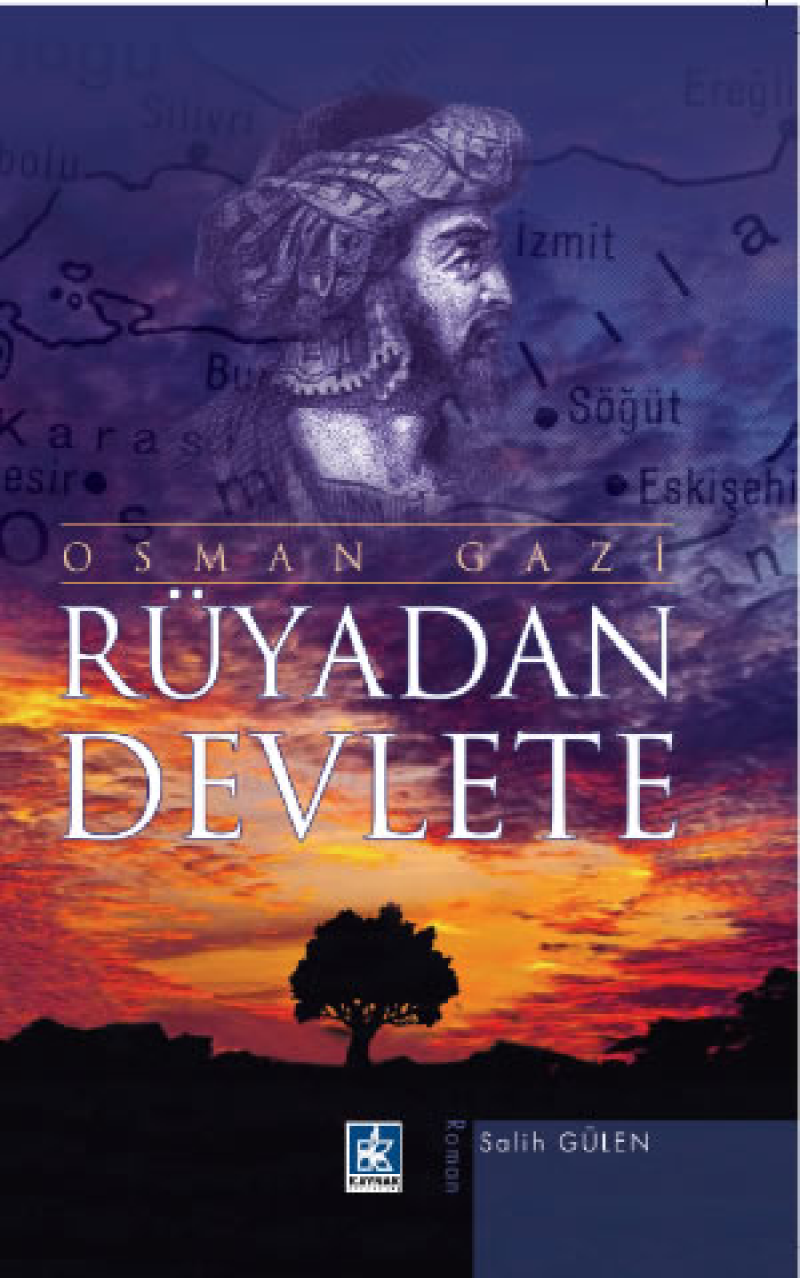

OSMAN GAZİ

RÜYADAN DEVLETE

Roman

Salih GÜLEN

OSMAN GAZİ
RÜYADAN DEVLETE

OSMAN GAZİ
RÜYADAN DEVLETE

Editör
Mustafa OĞUZ - Fatih AKÇE

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
975-8775-62-6

Yayın Numarası
147

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Eylül 2005

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Kaynak Kitaplığı
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.kaynakkitapligi.com

OSMAN GAZİ

RÜYADAN DEVLETE

Salih GÜLEN

- Ülkesini muhteşem zirvelere çıkarmak isteyen Osmanlı ruhlulara -

Garip Bir Rüya

Uykusunun orta yerinde ter içinde kalmıştı. Büyük bir ocak görüyordu düşünde. Ateşinin kıvılcımları etrafa saçılan büyük bir aş ocağı... Ocağın üzerinde büyük bir kazan vardı; gece gibi kara... Ateş arttıkça artıyor ve kazandaki su kaynadıkça kaynıyordu. Derken, kazandaki sular taştı, taştı... Taşan sular, daha da çoğaldı. Her yanı sular kaplamış, ilkin küçük bir göl oluşmuştu. Göl büyüdükçe büyüdü, ardından bir deniz hâline geldi ve kapladı bütün yeryüzünü.

Ertuğrul Gazinin sıçrayarak uyanması ile Halime Hatun kocasına seslendi:

– Hayırdır bey?

– Hayrolsun inşallah, bir rüya gördüm hanım.

– Hayrolsun, ben de karnımdaki yavrunun tepinmelerine uyandıydım. Baktım sen de kan ter içinde kalmışsın. "Su, su..." diye sayıklıyordun; ne gördün, anlatmak ister misin?

– Müsaaden olursa, bu rüya sırrım olarak kalsın Halime. Belki bir gün sana da anlatırım.

– Sen nasıl istersen bey. Hayırdır, kalkıyor musun?

– Kalkıp birkaç rekât namaz kılacağım.

– Allah kabul etsin.

Ertuğrul Gazi, namazdan sonra da acaba bu rüya neye

işaret olabilir diye düşünüyordu. Bir bilene anlatmak gerekti rüyayı.

Dışardan, sabah ezanı duyulurken aklına bir fikir geldi. Nasıl olsa birkaç gün sonra Konya'ya Selçuklu sultanını ziyarete gidecekti. Orada yakın dostu ve sultanın kâtibi Abdülaziz Müstevfi'ye rüyasını anlatabilirdi.

Konya'ya doğru yola çıkmadan önce Kayı aşiretinin reisi, ailesi ile vedalaşıyordu. İki çocuğu vardı; Gündüz ve Sarubatu Savcı... Büyük çocuğu Gündüz altı; Sarubatu dört yaşında idi. Yere çömelerek oğlu Gündüz'ün omuzlarından tuttu.

– Gündüz Alp!

– Efendim baba!

– Ben yokken, evin emaneti sana oğul... Yüzümü kara çıkarmayasın.

– İnşallah baba.

– Aferin, aslan oğlum benim.

Ardından Halime Hatun ile vedalaştı.

– Kendine ve çocuklara iyi bakasın hanım. Hem bu iki çocuğa hem de karnında taşıdığın çocuğa.

***

Konya'da mevsim ilkbahar, tabiat yeniden bir doğuş yaşamanın coşkusu ile şendi; lakin Anadolu Selçuklularının durumu pek kötü idi. Kösedağ mağlubiyeti ile gelen Moğol fırtınası koca devleti perişan etmişti. Zamanında Haçlılara kök söktüren bir koca devlet, Moğollara bağlı hâlde son demlerini yaşıyordu.

Abdülaziz Müstevfi, yakın dostu Ertuğrul Gaziyi sarayın kapısında görünce çok sevindi. Alâaddin Tepesi'nden şehre bakan sarayda Ertuğrul Gazi, yakın dostuna rüyasını anlatmaya başladı.

– Bir rüya gördüm dostum, günlerdir beynimi kemiren bir rüya... Kimselere anlatmadım ve sana danışmak istedim.

– Hayırdır inşallah, ne gördün?

Ertuğrul Gazi, uzun uzun rüyasını anlattı. Abdülaziz Müstevfi bir müddet sarayın penceresinden Konya'yı seyretti; yeşilin tonlarına bürünmüştü Konya. Sonra mütebessim bir çehreyle arkadaşına baktı.

– Ertuğrul Gazi, bilirsin rüya ile amel edilmez amma rüya tamamen inkâr da edilmez. Artarak gelen su, soyunun artacağına işarettir. Sana güzel bir muştu gelecek Ertuğrul Gazi. Bir erkek çocuğun olacak ve onun soyundan gelenler öyle büyüyecekler, öyle büyüyecekler ki sonunda yeryüzüne hâkim olacaklar.

Ertuğrul Gazinin yüzü aydınlandı. Söğüt'e geri dönerken sevincinden içi içine sığmıyordu. Kendi soyundan gelenler cihana hükmedeceklerdi. Söğüt'e vardığında sevincini hanımı ile paylaştı.

Söğüt'te Bayram

Birkaç ay geçmiş, Halime Ana doğum yapmıştı. Ebeler, merakla bekleyen Ertuğrul Gaziye sevinçli haberi getirdiler.

– Muştular olsun, bir erkek evladın daha doğdu beyim.

Ertuğrul Gazinin ilk sözü "Elhamdülillah" oldu. Ebeye hediye verirken; "Ben, oğlum olacağını zaten biliyordum." dedi. Ebe, denilene bir anlam veremeden şaşkınlık içinde geri döndü.

Söğüt'te görülmedik bir şenlik vardı. Bir yanda güreşler tutuluyor, bir yanda at yarışları yapılıyor, kara yağız Kayı yiğitleri ok atmada birbirlerini geçmeye çalışıyorlardı.

Ertuğrul Gazinin neşesine diyecek yoktu. Uzun uzun, güreşenleri, at yarıştıranları, ok atanları seyretti. Dudaklarından "Maşallahlar" sözleri dökülüyordu.

Öte yandan kadınlar ziyafetlere yemek yetiştirme telaşındaydılar. Kaynayan kazanlardan çıkan enfes yemeklerin kokusu, her yanı kaplamıştı. Yemeklerin yanında, kızgın sacların üzerinde ekmekler yapılıyordu. Kimi genç kızlar, çimenlerin üzerine serilmiş sofralara ayran yetiştirme derdinde idiler. Etli pilavlar, renk renk hoşaflar, yoğurtlar, zerdeler... Kızarmış etler, ekmeklere sarılarak yağları alınıyor ve tekrar ateşe atılı-

yordu. Ateşten çıkarılanlar, soğumaması için yufkalara sarılıp sofralara dağıtılıyordu.

Ertuğrul Gazinin kesin emri vardı: "Bugün, Söğüt'te bayram günüdür. Hüzünlü ve dargın kimse kalmayacak."

Bu yapılanlar, yeni doğan bey içindi.

Ertuğrul Gazi, yeni doğan üçüncü oğluna isim verecekti. Kulağına ezan okuduktan sonra Hz. Peygamber'in (s.a.s.) üçüncü halifesinin adını söyledi. "Senin adını Osman koydum. Umarım ki gördüğüm rüyalardaki gibi bir devlet kurarsın oğul."

Eşek Arabası

Kayı aşireti, kışları Söğüt'te yazları da Domaniç'te geçirmeye başlamıştı. Ormanlar içinde bir şirin yayla idi Domaniç. Ulu çam ağaçlarının gölgelerle işlediği müthiş bir tabloydu Domaniç. Osman'ın, yükseklere çıkmanın zorluğunu ve yükseldikçe çevresini daha iyi gördüğünü öğrendiği yerdi Domaniç.

Ertuğrul Gazi, oğullarının eğitimlerinin aksamaması için elinden geleni yapıyordu. Küçük Osman, sabahtan öğleye kadar Kur'an okuma dersleri alıyor, ardından ezberlediği sureleri okuyordu. Diğer çocuklara göre çok daha zeki idi. Daha çabuk kavrıyor ve öğreniyordu.

Öğleye doğru Domaniç'te rüzgâr hafifliyordu. Ok talimi o yüzden öğle vakti yapılırdı. Osman, hayran hayran büyüklerin attığı okları seyrederdi. Çam dalından yapılan ve ucuna demir takılı oklar, hedefteki kuzu postunu delik deşik ediyordu. Okların çıkarttığı ıslıklar ile yayların gerilirken çıkarttığı çatırdama seslerine bayılırdı Osman.

Domaniç'ten Söğüt'e geri dönme vakti gelmişti. En önde atlılar, arkalarında öküzlerin çektiği kağnılar... Arkalarında koyunlar, keçiler, eşekler, köpeklerlerden oluşan uzun bir göç kervanı... Öküzlerin çektiği kağnılara ağır eşyaları yüklemişlerdi.

Söğüt'e iki günlük bir yoldan sonra ulaşıyorlardı. Söğüt'ü çok özlemişti Osman. Hele hele küçük eşek arabasını... Babasının yaptığı dört tekerlekli küçük bir araba idi bu. Eşek arabası denilmesine Osman kızardı. "Bu eşek arabası değil, at arabasıdır." derdi. Gerçi oyuncağı, at bağlanmayacak kadar küçüktü ve önüne ancak kısa boylu yaşlı bir eşek bağlanabiliyordu. Osman'ın en kıymetli eşyasıydı bu araba.

Osman, arabasının çok hızlı gitmesini isterdi, babasının atı gibi hızlı gitmesini... Oysa yaşlı eşek kendi keyfine göre giderdi. Kâh gider, kâh dururdu. Çok da yavaştı. Osman arabasını ancak ot bitmeyen kayalıklarda sürebiliyordu; çünkü eşek, bir yeşillik bulduğu vakit yediği ot bitmeden yerinden kımıldamazdı. Ot bitince ilerde tekrar otlar bulur, orada dikelir, karnını iyice doyururdu. Zaten karnı doyunca bu kez hiç yürümek istemez, ayakta uyuklardı. Osman için ata binmek kadar zordu, bu eşek arabasını yürütmek.

Çok ısrar etmesine rağmen, babası Domaniç'e eşek arabasını götürmesine izin vermemişti. "Zaten yükümüz fazla, bir de bunu taşıyamayız oğlum. Söğüt'e geri döndüğümüz vakit oynarsın." demişti.

Kervan, Söğüt'e doğru yavaş yavaş ilerlerken Osman da oyuncağının hayaliyle yaşıyordu. Gider gitmez, karakaçanı arabasına bağlatacak ve hemen oynamaya başlayacaktı.

Uzaktan Söğüt gözüktü. Lakin sanki bir şeyler ters gidiyordu. Söğüt'e indikleri vakit tek gördükleri, siyah is lekeleri ile gri küller olmuştu. Gerçek, çok geçmeden anlaşıldı. Yaylaya giderken geride bıraktıkları bütün eşyaları yağmalanmıştı. Büyük çadırlar, kilimler, kilim tezgâhları, demirci eşyaları, bakır leğenler, kazanlar, koşum takımları, akıllarına gelmeyen daha neler, neler çalınmış, geride kalanlar da ateşe verilmişti.

Osman, hemen çadırlarının olduğu yere giderek eşek

arabasını aramaya başladı ama bir türlü bulamıyordu. Her taraf simsiyahtı ve arabayı bulmak neredeyse imkânsızdı. Sonra yanmış eşyalar kaldırılırken, alttan Osman'ın eşek arabası çıktı. Sadece iki tekerleğin arasındaki demir kalmıştı. Osman, gördükleri karşısında şok olmuştu. Olduğu yere çökerek ağlamaya başladı.

Bir müddet sonra babasının yanına gitti. Babası diğer arkadaşlarıyla konuşuyordu.

Ertuğrul Gazi:

– Bu Nikola'nın işi, dedi.

Etrafındakiler,

– Hemen Nikola'nın üzerine sefer yapalım, yaptığının hesabını soralım, dediler.

Ertuğrul Gazi acı acı gülümsedi.

– Sefer mi yapalım? İyi de sefer ordu ile yapılır, askerle yapılır. Biz neyle sefer yapacağız kardeşlerim?

Sefer yapalım diyenler, başlarını önlerine eğdiler. Çaresizdiler. Eli kılıç tutabilecek, taş çatlasa iki yüz, iki yüz elli adam ancak çıkardı. Sonra, seferde maksada ulaşamazlarsa geride kalan ihtiyarlar, kadınlar ve çocuklar perişan olurlardı.

Ertuğrul Gazi:

– Şimdilik sabredeceğiz yiğitlerim. Gayri bundan sonra Domaniç'e giderken geride bıraktıklarımızı Bilecik tekfuruna gönderelim. Ona da dönüşte eşyalarımızı emanet ettiği için ücretini veririz.

Osman, babasını dikkatle dinliyordu. Ertuğrul Gazi konuşmaya devam etti:

– Yiğitlerim, umudunuzu yitirmeyiniz. Allah büyüktür. Bir gün gelir Nikola'ya da bunun hesabını soran çıkar, dedi. Osman, etraftaki büyükler gidince babasına seslendi.

– Baba!

– Buyur yiğidim.

– Ben büyürsem Nikola'ya bunu sorabilir miyim?

– Nikola'ya ne soracaksın Osmancık?

– Eşek arabamı neden yaktığını soracağım.

– Üzülme ben sana bir tane daha eşek arabası yaparım; ama büyüyünce Nikola'ya biz yokken kalleşçe gelip el emeği göz nuru mallarımızı neden yağmaladığını, geri kalanları da neden yaktığını sor, emi.

– Tamam baba.

Yeniden Nikola

Ertesi sene, baharın ilk günlerinde yavaş yavaş yayla hazırlıklarına başlanmıştı. Yaylaya götürülmeyecek eşyalar sandıklara konularak Bilecik'e bırakılmak için hazırlandı. Diğer eşyalar da kağnılara yüklendi.

Söğüt'ten Domaniç'e doğru bahar neşesi ile kısa bir göç daha başlamıştı. Etraftaki rengârenk çiçekler ile tabiat, yeniden uyanmanın neşesini taşıyordu dört bir yana. Sümbüller, yabani laleler, dağ menekşeleri, Yaratıcı'nın güzelliğinin çok küçük bir numunesi idi sanki.

Bilecik önlerine geldiklerinde, eşyaları Bilecik Tekfuru Digenis'in kalesine bıraktılar. Ertuğrul Gazi, Digenis'le konuştu:

– Digenis, biz güzün geri döndüğümüz vakte kadar eşyalarımızı korursan biz de senin bu iyiliğini karşılıksız bırakmayız.

– Ertuğrul dostum, gözün arkada kalmasın. Eşyalarını sırtımda taşıyor değilim ya. İstersen iki sene dursun hiç fark etmez. Yalnız geri dönüşte beş yüz altın para ile elli tulum tereyağı, elli tulum peynir ve beş sürü koyununu alırım, ona göre.

– Sırtında taşımadığın eşyalar için sırtında taşımış gibi para istiyorsun.

– Sen bilirsin aziz dostum, istersen eşyalarını yine Söğüt'te bırak ve Nikola yağmalasın.

– Elinize düşen adamın canı da dâhil her şeyini alırsınız siz. Yapacak bir şeyimiz yok, teklifini kabul ediyorum.

Ertuğrul Gazi, yapılan anlaşmadan memnun değildi, lakin görünürde başka bir çare de yoktu.

Bilecik'e ağırlıklarını bıraktıktan sonra Tahtaköprü civarından Domaniç'e doğru yol almaya devam ediyorlardı. Ormanlar içinden geçerken birden en önde giden atların kişnemeleri ve çoban köpeklerinin havlamaları duyuldu.

– Durun! Kıpırdayan olursa hepinizi öldürürüz!

İnegöl Tekfuru Nikola ve adamları yolu kesmişlerdi. Etrafta üç yüze yakın atlı Kayıların etrafını kuşatmıştı. Ertuğrul Gazi, Nikola'yı ikna etmeye çalıştı.

– Bizim kimseyle bir işimiz yok. Domaniç'e, yaylaya gidiyoruz.

– Demek, Domaniç'e gidiyorsunuz. Aldığım haberlere göre mallarınızı da biz yağmalamayalım diye Bilecik'e bırakmışsınız.

– Evet.

– (Kahkaha atarak) Zavallı Kayılar, benden kurtuluş olmadığını öğrenemediniz demek.

Osman, Nikola'nın küstahlığına daha fazla dayanamayarak olduğu yerden bağırmaya başladı.

– Nikola, göreceksin büyüyünce senin hakkından geleceğim!

Gelen ses üzerine Nikola'nın adamları Osman'ı hedef alarak yaylarını gerdiler.

Ertuğrul Gazi araya girdi.

– Tamam Nikola, o daha bir çocuk. Ne istiyorsun?

– Koyunlarınızı istiyorum.

– Damızlık olanlar dışındakileri al ve git.

Osman, bu kez yine avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.

– Hayır! O koyunlar bizim, alamazsınız!

Ertuğrul Gazi, oğlunun cesurca çıkışını çok beğenmişti, ama bunun sırası değildi. Aşiretinin sorumluluğu onun üzerinde idi. Canlarını tehlikeye atamazdı. Büyük oğlu Gündüz'e seslendi:

– Gündüz, kardeşine mukayyet ol oğlum.

Nikola, el koyduğu koyunlar ile ilerlerken Osman, ağabeyinin kendisini susturmaya çabalamasına aldırmadan yırtınırcasına bağırıyordu:

– Göreceksin Nikola, bu yaptıklarının hepsinin hesabını soracağım!

Osmancık'ı susturmak mümkün değildi. Nikola çoktan gitmişti, ama Osman'ın öfkesi geçmemişti. Babasına çok kızmıştı. Neden koyunlarını böyle eşkıyalara veriyordu ki...

Kayı aşiretinin Domaniç'e vardığında birkaç damızlık dışında başka koyunları kalmamıştı.

Ertuğrul Gazi, düştükleri çaresizlikten dolayı sıkıntılıydı. Tek başına uzakta bir kayaya oturmuş, ufuklara bakıyordu. Yüzünden düşen bin parça idi. Yakın arkadaşı Akça Koca'nın seslenişi ile dalgınlığı geçti.

– Destur var mıdır beyim?

– Gel Akça Koca, destura ne hacet.

– Hâlin nicedir beyim?

– Hâlim, bir kapana tutulmuş kurt gibidir be Akça Koca. Elimden bir şey gelmez, çaresizlik benim yüzümden mi peşimizi bırakmaz, bilemem.

– Haşa beyim, bilirim ki Nikola'nın bize yaptığı eşkıyalıktan ve haraç verilen mallarımızdan dolayı canın sıkkındır. Yine

bilirim ki sen bizim asker gücümüzü bildiğin için bizi ateşe atmak istemezsin. Bundan dolayı kederlenmeyesin beyim.

– Bu, ne zamana kadar sürecek be Akça Koca? Aşiretim, elin tekfurlarının karşısında hep böyle boynu bükük mü kalacak? Bilecik tekfuruna ne vereceğiz?

– Sivrikaya'dan güneşin doğuşunu hiç seyrettin mi beyim?

– Neden sordun?

– Çünkü beyim, güneş doğmadan önce her yanı iyice bir karartı kaplar. Gece, bir karabasan gibi çöker her yana ve boğar insanı. Ama güneş birden ilk ışıklarını gönderiverir. Ne yapacağını bilemez karanlık. Sonra tan ağarır, bu kez kızıl bir nur çöker her yana. Karanlık kaçacak delik arar. Sonra da güneş doğar. Karanlığın eseri kalmaz. Bugünler de böyledir beyim. Her kışın bir baharı, her gecenin bir neharı vardır.

– Öyledir, lakin bu bile gönlümü ferahlatmaz be yiğidim.

– Beyim, koyunlarımızı kaybettiysek yeniden yetiştirir, paramızı kaybettiysek yeniden kazanırız. Hiçbirini eksik etmeyiz evvelallah, gerekirse diğer beyliklerden, aşiretlerden yardım isteriz.

– Allah, sağ eli sol ele muhtaç etmesin. Allah bizi, o hâllere düşürmesin Akça Koca.

– Beyim görmüş müdür bilmem?

– Neyi?

– Kayı aşiretinin yetişen beyindeki cesareti!

– Osman'ı mı dersin?

– He ya. Osman'ın daha bu yaşında Nikola'ya karşı gözlerinde parlayan şimşekleri gördüm, sonra elinin tahtadan kılıcına varmasını gördüm beyim. Allah'ın izni ile bizden sonra Kayıları çok parlak günler beklemektedir.

– İnşallah dostum, inşallah.

Osmancık'ın Eğitimi

Osman'ın eğitimi çok önemli idi. Ertuğrul Gazi, kendisinin yeterince alamadığı eğitimi, oğlunun tam olarak almasını istiyordu. Silah arkadaşlarıyla bu konuyu konuşuyordu.

– Beylerim, dileğim odur ki oğullarım iyi yetişip edep, erkân, ilim ve askerlik öğrensinler. Lakin benim ne eğitimim ne de yaşım buna uygundur, siz gayri yardımınızı eksik etmeyiniz.

Gazi Halil;

– Beyim, neyi murat buyururlarsa biz yapmaya hazırız, dedi.

Kendi aralarında görev taksimatı yaptılar. Osman'ın eğitimi için dört hoca görevlendirildi.

Ertuğrul Gazi, Osman'ı çağırttı. Koşar adım geliyordu Osman sekiz yaşının getirdiği bütün hareketliliğiyle…

– Buyur baba, beni çağırtmışsın.

– Şöyle otur bakalım Osmancık. Artık sen askerlik sanatını öğrenecek çağa geldin. Şimdiye kadar Kur'an okumayı öğrendin, değil mi?

– Tabii öğrendim. Hatta birçok sure ezberledim. İnanmıyorsan sana okuyayım baba.

– Ben, seni imtihan etmek için çağırmadım oğul. Başka bir hususu söylemek için çağırdım. Bundan böyle hocaların, sana ilmi, ahlâkı ve askerlik sanatının inceliklerini öğretecekler.

– Tamam baba.

– Bak oğlum, eğitiminin esası beş temele dayanacak: İlim, ahlâk, edep, kuvvet ve cesaret. Çünkü ilmi olmayan bir cahil, uçurumun kenarında, gözleri kapalı yürüyen birisidir. Onu kandırmak çok kolaydır. Ahlâkı olmayan, hele İslam ahlâkı ile ahlaklanmamış adam, diken gibidir. Bir işe yaramaz, kimseye de bir faydası olmaz. Edepsiz adam ise kokmuş leş gibidir. Kimse onunla olmak istemez. Kuvvet keskin bir kılıçtır. Onu tutan el zulüm de yapar cihat da... Kuvveti elinde tutanda ilim, ahlak ve edep varsa o kuvvetten kimseye zarar gelmez. Cesaret ise yiğitliğin şanıdır. Bir kimsede bütün özellikler olsa da cesaret olmasa o kimse ruhsuz beden gibidir. Yerinden kıpırdamaz. Unutmayasın oğul.

– Anladım baba.

Osman, "Anladım baba" dese de Ertuğrul Gazi, oğlunun anlattıklarını tam olarak anladığını düşünmüyordu. Ama şimdilik önemli olan bu çocuğa ilim, ahlak, edep, kuvvet ve cesaretin en azından adlarını öğretmekti.

Osman'ın askerî eğitimine çok önem verildi. Ertuğrul Gazi, ata binmeyi, oğluna kendisi öğretti. Hem de kendi atıyla. Harman yerinde, Osman kâh attan düşüyor kâh at huysuzlanıp şaha kalkıyordu. Öyle düşe kalka öğrendi ata binmeyi, hem de babasının atıyla, kara atla öğrendi.

Eşek arabasını çoktan unutmuştu. O artık ata binebiliyordu. Babasının "Oğlum istersen sana yeni bir eşek arabası yapayım." teklifini de o yüzden düşünmeden reddetmişti. 'Ata binebildikten sonra kim ne yapsın eşek arabasını' diye düşünüyordu.

Mızrak atma eğitimine başlamadan önce, hocası onu harman yerinin etrafında koşturuyor sonra da dut ağacının sağlam bir dalından tutarak kendini yukarı çekmesini istiyordu. Günde kırk kez bu hareketi yaptırarak kollarının kuvvetlenmesini sağlıyordu. İyi mızrak atmak için kuvvetli kolları olmalıydı.

Attığı her yanlış ok için oturup kendisi ok yapıyordu. Ok atmak çok zevkli idi. Ama ok yapmak, onun için ne zevkli ne de kolay bir işti. Çam dallarının en düzgünleri, ağaçların sularını bıraktıkları sonbaharda kesilirdi. Osman kaç seferdir dal kesmeye gidiyordu. Aşirettekiler onu çalıştırmak istemiyorlardı. Osman ise kendince iş yapmak derdinde idi. Dal kesenlerin itina ile dal seçmelerine bir anlam veremiyordu. Saatlerce dolaşıyorlar, uğraşıyorlar ve akşama kadar birkaç deste ancak dal getiriyorlardı. Osman bu işin kendince daha kolay bir yolunu bulmuş ve baltasını kaptığı gibi ormanın bir kenarında bulduğu bir çam ağacının düzgün dallarını kesmişti. İki saatte bütün aşiretin bir günde topladığı kadar dal toplamıştı. Çok büyük bir iş yapmanın gururu ile obaya döndü. Osman, getirdiği dalları göstererek;

– Bakın, bu dalları ben topladım. Diğerlerinin akşama kadar yaptıkları işi ben birkaç saatte yaptım işte, demişti.

Hocası Hasan Gazi mütebessim bir çehre ile Osmancık'a baktı. Diğer dal kesenler de şaşkınlık içinde gülmeye başladılar.

Hasan Gazi, gülenleri susturdu.

– Ne gülüyorsunuz? Osmancık da sizin gibi çalışmış işte. Çalışana gülünmez. Haydi, kestiğiniz dalları kurutmak için serin.

Osman, kendisine neden gülündüğünü anlayamamıştı.

– Hocam, ben kestiğim dalları ayrı bir yerde kurutmak istiyorum.

– Tabii Osman, dilediğin yerde kurut.

Bir yıl kurumaya bırakılan dallar, fırına sokularak daha da kuru bir hâle getirilirdi. Başkalarının topladığı dallar fırından düzgün çıktığı hâlde, Osman'ın kestiği dallar, eğri büğrü çıktı. Herkes gülmeye başladı. Osman ağlamak üzere idi ki imdadına Hasan Gazi yetişti.

– Osmancık mahzun olma. Hayatta her işte tecrübe gereklidir.

– Herkesin dalları düzgün iken benimkiler neden eğri büğrü oldu, oysa ben de düzgün dallar toplamıştım Hocam!

– İyi de Osmancık, hani sen herkesten çok daha az zamanda onlardan daha çok topladığını söylüyordun değil mi?

– Evet.

– İşte onların senden daha az toplamalarının sebebi, onların iyice dikkat ederek dal toplamasındandır. Onlar en az dört karış boyundaki dalların, budaksız olanlarını keserler. Sen ise düzgün dalların yan dallarını budayıp getirmişsin. O dallar da fırına girince eğilip bükülürler işte.

– Hocam, siz daha önce bunu bilmiyor muydunuz?

– Biliyordum Osman.

– O hâlde neden geçen sene ben dal getirdiğim zaman bunları söylemediniz?

– Osmancık, insanoğlu dinlediğinin pek azını hatırlar. Gördüğünü daha fazla hatırlar. Hele hele, hem görüp hem dinleyip hem de yaparsa hiç unutmaz. Ondan, o vakit bir şey demedim sana.

Osman, yeni bir şey daha öğrenmenin getirdiği mutlulukla ok talimine devam etti. Uzağa ok atmada o gün başarılı idi. Göğe savurduğu oklar, onlarca metre ötelere düşüyordu. Ama hedefe o gün bir türlü denk getiremiyordu. Elli metre ötedeki deriden tablayı vuramıyordu. Yaptığı yetmiş atıştan on sekizini ıskalamıştı. Bu, o gün on sekiz ok yapılacak demekti. Hocasına,

– Hocam ben bir hafta talimlerde kaç ok ıskalamışsam onun hepsini bir günde oturup yapsam olmaz mı, demiş hocası da onun bu teklifine gülerek,

– İyi de Osmancık benim derdim, seni ok imalatçısı yap-

mak değil; ok atarken hedefini vurmanı sağlamaktır. Her gün ok yaparken hedefine isabet ettirememenin sebebini düşün ve o hatayı tekrar etme.

Osman'ın giderek yaptığı ok adeti azaldı, azaldı. Artık attığı oklar tablayı kaçırmaz olmuştu. Hasan Gazi, mutlu bir şekilde talebesini seyrediyordu.

– Osmancık, artık uzağa ve tablaya ok atma eğitimin tamamdır. Atamız Oğuzlar arasında bir söz vardır. Denilir ki "Bir Türk'ün alp, yani kahraman sayılabilmesi için uçan kuşu okla indirmesi şarttır."

Osman, "Tamam!" diyerek oradan uzaklaştı. Giderken hocasına sesleniyordu. "Hocam, akşam yemeğinde yenecek kekliği ben avlayacağım."

– İnşallah Osman!

Büyük bir heyecanla giden Osman, akşama eli boş, boynu bükük geri döndü. Kendi çadırlarına gitmeden hocasının çadırına gitti. Gözleri dolu doluydu. Dokunsalar ağlayacaktı.

– Hocam, ben bugün bir sürü kuş gördüm, ama hiçbirini vuramadım. Hepsi çok hızlı hareket ediyorlar. Onlara yetişemiyorum.

– Sağlık olsun Osman, yarın vurursun.

Aslında ertesi gün de değişen bir şey yoktu. Ertesi hafta-da... Osman, gittiği avlardan eli boş, boynu bükük dönüyordu. Harcadığı oklar da işin cabası idi. Bazıları "Osman, harcayacağın okları sen bana ver, ben sana bir kuş vurup vereyim." diyerek gülüyorlardı. Bir ay kadar sürdü bu eli boş gelinen avlar. Osman her başarısızlığında daha bir kamçılanıyordu.

Ava giderken yolda ölmüş bir kuş gördü. İçinden "Bu kuşu alıp geri dönsem, herkes benim vurduğuma inanır. Hem de benimle alay etmezler." diye düşündü, ama yapamazdı. İnsanları kandırmak ne ahlaka sığardı ne de edebe... Eline aldı-

ğı kuşu küçük bir çukur kazarak gömdü. Kuşlara Fatiha okunup okunmayacağını bilmiyordu, ama okumayı tercih etti. Akşam olduğunda evine dönerken boş olan sadece elleri değildi; sırtında bir de bütün oklarını harcadığı boş sadağı vardı.

Günler böyle geçti, her kuş kalkışında Osman, okunu hazırlıyor ve kuşların üzerine atıyordu. Kuşlar ise onun attığı noktayı, ok gelinceye kadar geçip gidiyorlardı. Osman'ın birden gözleri parladı. "Tamam, buldum işte!" diye bağırdı. "Ben kuşların olduğu yere atıyorum. Oysa onlar, ok gelinceye kadar kaçıp gidiyorlar. Onların uçacağı yöne atmalıyım."

Kuşları nasıl vuracağını anlamıştı. Sadağına eli uzandığında başka okunun kalmadığını anladı. Yine geri döndü. Ağabeyi Sarubatu Savcı, Osman'a bakarak; Hayırdır büyük kahraman, bugün de mi elin boş döndün, diye takıldı. Osman'ın canı sıkıldı ama bir şey söylemedi.

Söğüt'te güneş son ışıklarını toparlayıp giderken Osman oturduğu kayadan güneşin batışını seyrediyor ve avda nasıl başarılı olacağını düşünüyordu.

Ertesi gün, eli yüzü kir pas içinde geri döndü. Bir kuş vurmuştu. Okuyla bir kuşu vurmuştu işte. Bağırarak obaya geldi. "Vurdum işte vurdum!" diyor ve sevinçten yerinde duramıyordu.

– Vurdum işte, havadaki kuşu yere indirdim! Artık ben de bir alp oldum!

Bağırışları duyan Ertuğrul Gazi dışarı çıkarak üstü başı perişan hâldeki oğluna baktı. Gülümseyen çehresiyle:

– Aslan oğlum, artık sen de bir alp oldun, dedi ve alnından öptü. Daha sonra Osman'a ödül olarak yeni bir yay hediye etti.

– Artık bu kepaze* ile uğraşma Osman.

Dünyalar, Osman'ın olmuştu artık.

* Kepaze: Talim yayı.

Kara Yağız Bir Delikanlı

Aradan geçen on yılda deli dolu bir genç oldu Osman. Ele avuca sığmayan bir delikanlı... O, bazen boyundan büyük işlere karışan, bazen haddini aşan, babasından aldığı ihtarlara biraz da kulağı alışan bir delikanlı olmuştu.

Söğüt'te Kayı aşiretinin otağında sessizlik hâkimdi. Tek duyulan rüzgârın ağaçları okşayarak geçerken çıkarttığı hışırtı ile meleyen birkaç koyun ve kuzunun sesiydi. Uzaklardan dörtnala gelen bir atlının sesiyle, sessizlik dağıldı. Kara Osman'ın atının kişnemesi idi bu. Arkadaşları ile at yarışı yapıyordu. Arkadaşları yüzlerce metre geride kalmıştı. Yine arkada kalanlarla alay ediyordu:

– Ben de sizin atlarınızı at sanırdım, meğer hepsi katırdan farksızmış.

Uzun boyu, geniş omuzları, uzun kolları ile kimse karşısına çıkmaya cesaret edemezdi onun. Esmer yüzü ve yeni çıkan sakallarından dolayı kimi Kara Osman derdi ona; kimileri de yaptığı haylazlıkları gençliğine vererek ona sevgi duyarlar ve Osmancık derlerdi; Ertuğrul Gazi oğlu Osmancık...

Osman, gençliğinin bütün enerjisiyle ele avuca sığmıyordu. Rum köylerinde namını duymayan kalmamıştı. Çok gururlu idi. Kendine laf söyletmezdi. Zaten kimse de ona laf söylemeye cesaret edemezdi. Çok iyi ata biniyordu Osman ve

aynı zamanda çok iyi kılıç kullanıyordu. Ok atmada kimse onunla boy ölçüşemiyordu.

Gençliğinin bütün hızı ile atını arkadaşlarının üzerine sürüyor ve onları kılıcı ile korkutuyordu. Yine bir defasında:

– Haydi, isterseniz ok atalım, dedi.

Elli metre öteye bir tulum koydular. Islık çalarak gelen oklar, tuluma değmeden geçiyordu. Sıra Osman'a gelmişti. Arkadaşlarına alaylı bir şekilde baktı.

– Siz ok atacağınıza taş atın, diyerek bir kahkaha patlattı. Sadağından bir ok aldı. Yayını iyice gerdi. Yayın kirişlerinden çatırtı sesleri gelmeye başladığı anda okunu fırlattı. Ok, süratle tuluma saplanıp öbür tarafından çıkmıştı.

Osman'ın keyfine diyecek yoktu.

– İşte ok attın mı böyle atacaksın. Hedefinin bir ucundan girecek diğer ucundan çıkacak. Sizler ise asker gibi değil çocuk gibi ok atıyorsunuz. Hadi atlarınıza binin, gidiyoruz.

Osman, atı Ayışığı'nı şaha kaldırarak ileri atıldı. Yine tozu dumana katarak ilerliyor, kılıcını çıkararak etraftaki ağaç dallarını bir hamlede kesiyordu. Atını yüksek olmayan ağaçların altına sürüyor, bu kez de eğerden tutunarak atın yan tarafına sarkıyordu. Arkadaşlarına doğru kılıç sallayarak ilerleyince hepsi ürkerek kenara çekildiler. Osman'ın neşesi iyiden iyiye artmıştı.

– Korkak tavuklar sizi, kaçın bakalım.

Az ilerde Kayı aşiretinin obası vardı. Obaya geldiklerinde Edebali'yi gördü. Yanında talebeleri vardı.

Edebali, babasının çok hürmet gösterdiği büyüklerden idi. Aynı zamanda, babasının bir işe girişmeden önce istişare ettiği kişilerden biri idi. Lakin Osman, henüz Edebali'nin büyüklüğünü anlamaktan çok uzaktı.

Yanlarına yaklaştığında etrafı toza dumana katmıştı Osman, göz gözü görmüyordu.

Edebali, ayağa kalkarak uzun boylu at üzerindeki uzun boylu yiğide seslendi:

– Bey demek, öyle birkaç çocuğu, atla ve kılıçla korkutmak demek değildir. Bey demek, adı duyulunca kâfiri hizaya getiren, Müslümana güven veren demektir!

Osman, atını durdurmaya çalışmak için gemini çekti. Sesi, Ayışığı'nın kişneme sesine karışarak cevap verdi:

– Ben, bu aşiretin beyi değil, sadece beyin oğluyum.

– Ben, sana beysin demiyorum. Bey gibi ol, diyorum. Bey gibi konuş, bey gibi düşün, bey gibi davran...

– Sen, bu sözlerinle bana cümle âlem içinde ders mi vermek istersin?

– Ders, ancak talebeye verilir. Yani ilim ve irfan talep edene verilir. At üzerinde kuru yiğitlik yapanlara ders verilmez.

– Bana bak, sen kim oluyorsun ki bana karışabiliyorsun, dedi Osman. Şeyh Edebali'nin üzerine atını sürdü. Etrafında dolanmaya başladı. At kişniyor, etrafı tozu dumana katıyordu. Edebali, olduğu yerde kımıldamadan durdu. Osman ise atı ile etrafında dönüyordu. Etraftakiler bağırmaya başladılar.

– Osman ne yapıyorsun!

Sesler ve tepkiler artarak devam etti. Edebali hiçbir şey söylemeden usulca oradan ayrıldı.

Osman, içinden "Ben de Edebali'yi bir şey sanırdım. Nasıl da benden korktu. Kara Osman ile uğraşmak neymiş görsün bakalım. Şimdi herkes beni konuşacak." diye geçiriyordu. Etrafta kendini seyredenlere doğru seslendi.

– Hey gördünüz mü Edebali'yi ne hâle getirdim. Kara Osman'a yiğitlik dersi verilmez. Bana ders vermek neymiş

görsün bakalım. Siz de görün ve bilin ki benim adım Kara Osman. Ben Osman'ım, benimle uğraşılmaz.

Osman, etraftakilerin kendisini tebrik edeceğini "Yaşa… Varol…" demelerini, sırtını sıvazlamalarını bekliyordu; lakin herkes önüne bakarak sessizce dağıldı. Osman, buna bir anlam veremedi. Halk, yaptığı işi beğenmemiş ve Osman'a tepki gösterip orayı terk etmişti. Osman, atı ile meydanda tek başına kalakalmıştı. İlk kez kendini bu kadar yalnız ve gülünecek hâlde hissediyordu. Ne kadar âciz kalmıştı.

Oysa Edebali'nin bütün cakasını söndürmüş, Osman'ın kim olduğunu göstermiş, yiğit nasıl olunur ispatlamıştı, ama etrafında hiç kimse kalmamıştı. İlk kez yaptığından utanmaya başlamıştı.

Akşam ezanları okunurken çadıra dönmüş, Ertuğrul Gazi ve arkadaşları da akşam namazına durmuşlardı. Osman da hemen cemaate katıldı. Namazı, eskiden babası kıldırır, Osman veya ağabeyleri Sarubatu ya da Gündüz Alp de müezzinlik yaparlardı. Ama artık babaları çok yaşlanmış; o yüzden Akça Koca imam olmuştu. Namazın bitiminde Kur'an-ı Kerim'den bir kısım okunur ve onunla ilgili sohbet edilirdi. Akça Koca, sohbete başlamadan önce Ertuğrul Gaziye dönerek:

– Beyim, siz varken bize burada söz etmek düşmez, dedi.

Bunun üzerine Ertuğrul Gazi:

– İlmin beyi, makamı olmaz; ilim sadece bilenden dinlenir, buyurun.

Akça Koca, Kur'an'dan bir ayet okudu. Daha sonra mealini vererek söze başladı:

– Yüce Allah (c.c.), bu ayetinde şöyle diyor: "Öyle insanlar vardır ki Allah'a sırf bir hesaba binaen, iman ve küfür arasında bir yerde ibadet eder. Şayet umduğu faydayı elde ederse onunla huzur bulup sevinir, eğer bir sıkıntı ve imtihana

maruz kalırsa yüzüstü dönüverir. Dünyasını da ahiretini de kaybeder. İşte besbelli olan hüsran budur."

Atalarımızdan çok dinlediğim bir hikâye vardır: Askerlerin çoğu din için, cihat için, vatanlarını namuslarını korumak için, savaşa girerlermiş. İçlerinden birkaçı ise kendi çıkarları için, ganimet almak için, meşhur olmak için savaşa katılırlarmış. Savaşa katılırlarmış dediysem, savaşın en kızgın yerinde en ön safında değil, kenarda köşede dururlarmış. Tehlike gördükleri zaman da kaçarlarmış. Eğer ordu galip gelmeye başlarsa bunlar hemen meydana çıkarlar ve ilk olarak ganimetlerden pay almaya çalışırlar, hemen mala mülke saldırırlarmış.

Bir ordu için en tehlikeli askerler bunlardır. çünkü bunlar, hem diğer askerlerin morallerini bozar hem de onlara güvenip bir harekâta giriştiğin vakit korkup kaçtıklarından bütün orduyu tehlikeye düşürürler. Bu ayet de dine tam bir güvenle değil de menfaat için, pamuk ipliği ile bağlı olanları anlatır. Allah, Kayı aşiretini bu tür insanlardan ve bu tür askerlerden korusun, dedi.

Herkes hep bir ağızdan "Âmin" diyerek mukabele etti.

Namazın ardından cemaat oradan ayrıldı. Akşam yemeği için hazırlıklar yapıldı. Ortaya büyük bir sofra serildi. Siniler yerleştirildi. Sofra çok sade idi. Yemekte etli bulgur pilavı ve ayran vardı. Ertuğrul Gazi, yemeklerin çeşitli olmasından, yemeklerin bitirilmeden sofradan kalkılmasından hoşlanmazdı. O yüzden Osman ve ağabeyleri yemeklerini sevseler de sevmeseler de bitirmeden kalkamazlardı.

Ertuğrul Gazi, sofraya oturduktan sonra diğer çocuklar da oturdular. Herkes, onun yemeğe başlamasını bekliyordu. Evin büyüğü başlamadan önce yemeğe başlamak Türklerde büyük bir saygısızlık olarak görülürdü.

Ertuğrul Gazi, yemekte çocuklarının hatırını sorar, onlarla ilgilenirdi. Öncelikle Gündüz'ün hatırını sordu. Daha sonra Savcı ile konuştu. Osman, sıranın kendine gelmesini beklerken babası ona hiçbir şey söylemedi. Osman içinden "Yine ne oldu acaba?" diye geçiriyordu. Babası bir şeylerden rahatsız olmuştu, ama acaba neden rahatsız olmuştu?

Yemek yenildikten sonra yemek duası edilerek herkes dağıldı. Ertuğrul Gazi, Osman'a seslendi:

– Osman, sen burada kal hele. Seninle konuşacaklarım var.

Babası, ne vakit bir kişi ile hususi görüşecek olsa mutlaka o kişi bir kusur işlemiştir. Osman da ne kusur işlediğinin farkında idi.

Ertuğrul Gazi, oturduğu minderinden uzun uzun genç oğluna baktı. Osman da başı önde bekliyordu. Sessizliği Osman'ın sözleri bozdu.

– Buyur baba!

– Osman seni de kardeşlerini de çok severim, bilirsin. Lakin bugün senin Şeyh Edebali'ye saygıda çok büyük kusur ettiğini duydum. Üzerine at sürmüşsün.

Osman sustu, cevap veremedi.

– Kusur sende değil bende Osman. Ben sana yeterli terbiyeyi verseydim, büyüklerle hele hele şeyhlerle, büyük din adamları ile nasıl konuşacağını, onlara karşı nasıl davranacağını bilirdin.

– Baba, bir kusur varsa bu senden değil bendendir.

– Senden bir dileğim var Osman, benim üzerime at sür. Hatta istersen Moğollar gibi beni bir çuvalın içine koy ve atların önüne at. İstersen bana olmadık hakaretler et; fakat sakın bir daha Edebali'ye bir şey söyleme!

Osman, utancından boynunu bükmüş, kıpkırmızı olmuştu.

– O nasıl söz baba…

– Edebali, bizim aşiretimizin temel direği, manevi önderidir. Şeyhler, âlimler birer ışıktır. Karanlık yollarda, rehber olurlar bütün bir millete. Bundan sonra beni kır; ama sakın ola Şeyh Edebali'yi kırma. O, bize yolumuzu bulduran ışıktır. Onun sözünde yalan olmaz, ne söyledi ise hep haklı çıkmıştır. Terazisi dirhem şaşmaz, bana karşı gel; ona karşı gelme. Bana karşı gelirsen üzülür incinirim, ona karşı gelirsen, gözlerim sana bakmaz, baksa da görmez olur. Bu sözlerim, Edebali Hazretleri için değil, senceğiz içindir oğlum, çünkü Edebali'nin gönlü o kadar geniştir ki onun yüreğini gücenme, incinme ve kin asla dolduramaz. Bu dediklerimi vasiyetim say!

– Ama baba…

– Gayri senden bir şey dinlemek istemiyorum. Var git yoluna!

Osman'ın bu sözlere canı çok sıkılmıştı. "Nereden çıktı karşıma bu Edebali!" diye düşünüyordu.

Dışarıya çıkmış ve dolaşmaya başlamıştı. Aşiretin gençleri yemekten sonra dışarıda ateş yakarlar ve birbirleriyle yatsı namazına kadar sohbet ederlerdi. Osman da arkadaşları ile sohbet etmek için böyle bir ateşin başına gitmişti. Oturanlar Osman'ın geldiğini görünce sohbeti kestiler. Osman, bu duruma ilkin pek bir anlam veremedi:

– Ne oldu, neden ben gelince sükût etiniz? Niye konuşmuyorsunuz?

Oradakilerden hiç ses çıkmayınca Osman, sorusunu tekrarladı:

– Size söylüyorum, yoksa sağır mı oldunuz? Neden konuşmuyorsunuz?

Kalabalıktan biri, Osman'a doğru hiddetli bir şekilde,

– Bizim, büyüklerimizin üzerine at süren adamlarla ko-

nuşacak sözümüz olmaz! Kayı aşireti, dinine bağlıdır ve din ulularına karşı yapılan saygısızlığı hoş bulmaz, dedi.

Osman, söyleyecek bir şey bulamamıştı. Hemen oradan uzaklaşarak kayalıklara gitti, gökyüzünü seyre daldı. Yıldızlar, sanki simsiyah bir örtü üzerine saçılmış inci taneleri idi. Göz kırparak şenlendiriyorlardı geceyi. Samanyolu, sonsuza uzanan bir yol olmuştu sanki. Uzun uzun karanlığı seyretti. Karanlığa, bir inci çuvalından dökülerek dağılmış yıldızları seyretti.

Sonra etrafa baktı. Sanki her yer simsiyah bir denizin içinde kayboluyordu. Ne bir insan görünüyordu ne bir at ne de bir koyun... Her şey bu denizin derinliklerinde kayboluyordu.

Osman, hatasını anladı. Kendi kendine "Yanlış yaptım, çok büyük yanlış yaptım." dedi. İçinden, "Güneş doğmasa ve şu karanlık her zaman sürse, o zaman bize ışık getirenler bizim önderimiz olurlar ve onlar en önde giderler biz de peşlerinden giderdik." Gözleri, karanlığın derinliklerine daldıkça babasının sözlerini daha iyi anlıyordu. Zihninden tekrar etti söylediklerini: "Şeyhler, âlimler birer ışıktır. Karanlık yollarda rehber olurlar bütün bir millete." Gerçi, her gün doğumunda, güneşle birlikte doğuyordu aydınlık. Ruhtaki karanlıklar ise ışık insanlarla aydınlanırdı ancak.

Uzaktan, yatsı ezanının sesi geliyordu, ama kendisinde namaz için cemaate katılacak kadar cesaret bulamadı. Ya tekrar herkes ona tavır alırsa bunu içine sindiremezdi. Babasının söyledikleri, kulaklarında yankılanmayı sürdürdü: "Edebali, bizim aşiretimizin temel direği, manevi önderidir. Şeyhler, âlimler birer ışıktır. Karanlık yollarda rehber olurlar bütün bir millete, bundan sonra beni kır; ama sakın ola Şeyh Edebali'yi kırma."

Sonra Edebali'yi düşündü. Babasının bile hürmette bir an olsun kusur etmediği âlimin üzerine at sürmüş ve ona erkeklik taslamıştı. Oysa adamcağız ne kadar güzel söylüyordu: "Bey demek, öyle birkaç çocuğu atla kılıçla korkutmak demek değildir. Bey demek, adı duyulunca kâfiri hizaya getiren, Müslümana güven veren demektir."

"Ama ben, bey değilim, neden bana böyle söyledi?" diye düşünürken, Edebali'nin diğer sözleri aklına geldi: "Ben, sana bey gibi ol diyorum. Bey gibi konuş, bey gibi düşün, bey gibi davran."

Bey Gibi Olmak

Bey gibi olmak, bey gibi davranmak... Osman, sırrı yavaş yavaş çözüyordu. Önce kendi hâlini düşündü. "Hep atımla, kılıcımla, bileğimle etrafı korkutuyorum. Oysa insanlar bana, kılıcımdan korktuklarından, güreşte karşımdakini yıktığımdan değil, Ertuğrul Beyin oğlu olduğum için saygı gösteriyor. Ben, babamın saygısının mirasçısı olmuşum da haberim yok. Sonra, herkese bağırıp çağırıyorum, ama kendime bir sözüm bile geçmiyor. Öfkeme hâkim olamıyorum. Sinirlendiğim zaman hemen elim kılıcın kabzasına gidiyor. Geçen gün bir derviş, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) güzel bir sözünü söylemişti: "Kuvvetli kimse demek, güreşte başkalarını yenen değil, ancak hiddet anında kendine hâkim olandır." Ben ise dervişe bağırmış, dini ve imanı kendisinden öğrenecek hâlimin olmadığını söylemiştim. Oysa derviş ne kadar haklı idi. Gücümün esiriyim, gururumun esiriyim, nefsimin esiriyim. Oysa ben, kendimi hep hür sanırdım, meğer hürriyet sandığım şey, kendi kendimin esiri olmammış. Yazık be bana, yazık ediyorum kendime ve her şeye" diye düşündü.

Bir ara aklı başına gelmiş, sesli düşünmeye başlamıştı. "Kayı aşireti, Orta Asya'dan buralara kadar gelmiş. Artık devlet kurmanın, İslam'ın adını bütün Rum diyarlarına yaymanın

zamanıdır. Oysa ben, haylaz bir çocuk gibiyim. Beni oyunumdan ve oyuncaklarımdan alıkoymak isteyenlere de kabadayılık taslıyorum. Tez elden, bu yoldan dönmek gerek!" dedi. Ayın on beşi idi. Karşı dağdan büyük bir tepsi gibi ay doğuyordu. Dolunayla birlikte etrafın aydınlanması, içini aydınlatmıştı. Dolunay içini ısıtmıştı âdeta.

Kayalıklardan aşağı inerken çok mutlu idi. Kendi kendine söz verdi. "Kimseye karşı gururlanmayacağım, gücümü aşiretime değil kâfire karşı kullanacağım. Elimi, kâfirden başkasına kaldırmayacağım."

Artık tek bir mesele kalmıştı. Bu mesele de Şeyh Edebali'den özür dilemekti. Affını istemek... Bu hiç de kolay değildi. Onun yüzüne bakacak hâli yoktu. Nasıl huzuruna çıkardı?

Ertesi gün, sabah namazı ile bütün otağ kalktı. Kayı aşiretinde sabah namazından sonra yatılmazdı. Herkes işine giderdi. Namazı kıldıktan sonra Osman ailesi ile sabah çorbasını içti. Tam dağılacakları sırada Ertuğrul Gazi, Osman'a seslendi.

– Osman, kırdığın şeyleri bugün tamir edeceksin değil mi?

Osman, anlamazlıktan gelerek cevap verdi:

– Ne kırdım ki baba?

– Ne kırdım var mı oğul? Koskoca Şeyh Edebali'ye yaptığın hatayı, devirdiğin çamı unuttun herhâlde.

– Şey... Yok baba!

– Ne yok oğul?

– Hatamı bilsem de onun yanına gitmeye yüzüm yok. Çok utanıyorum.

– Tasalanma, Edebali'nin yüreği derya gibidir. Öyle bir derya ki içine pis olarak giren tertemiz çıkar. O, sana gönül koymaz, yeter ki sen hatalarından ders almaya bakasın.

– Anladım baba.

– Şimdi tez elden onun dergâhına git. Selamımı, hürmetlerimi götür. Affını dile.

– Tamam baba.

Osman, gerçi babasının dediğini yapmasına yapacaktı, ama içinde tarifi mümkün olmayan bir utanç duyuyordu. Söğüt'ten Eskişehir'e doğru yola çıktı. Hangi yüzle şeyhin huzuruna çıkacaktı? Atına bakarak, "Keşke şimdi at olsam da bu durumda olmasam." diye geçiriyordu içinden. Nasıl özür dilemeli idi. Kendini nasıl affettirmeli idi.

İki saatlik bir yolculuk sonunda Eskişehir yakınlarında İtburnu köyüne vardı. Şeyh Edebali'nin dergâhı uzaktan göründü. Osman'ın içindeki heyecan bu kez dışına vurmaya başlamıştı. Dizlerinin titrediğini hissediyordu. Elleri sıtma nöbetine tutulmuş bir hasta gibi titriyor; atının gemini zor tutuyordu. Rengi solmuştu. Dergâhın önüne gelince atından indi.

Edebali'nin öğrencileri onu karşılayıp, buyur ettiler. Öğrencilerden biri, Ertuğrul Gazinin oğlu Osman'ın geldiğini Edebali'ye bildirdi. Osman dışarıda iken Edebali'nin kendini beklediği haberi geldi.

Yanına giderken büyük bir sıkıntı içinde idi. "Ya Rabbi, bana yardım et." diye dua ediyordu. Şimdi Edebali kim bilir kendisini ne kadar azarlayacaktı. Belki hakaretler edecek belki de huzurundan kovacaktı. "Ne yaparsa yapsın haklıdır, ben bunları hak ettim." diye düşündü. Hata yapan neticesine baştan razı olmalı. Bu düşüncelerle Edebali'nin huzuruna çıktı.

Edebali, bir elinde tespih ile mindere oturmuştu. İçinden bir şeyler okuduğu belli idi. Osman'ı görünce buyur edip, yer gösterdi.

– Hoş geldin bey.

– Hoş bulduk hocam!

Osman'ın, hoş bulduk derken bile sesi titriyor, sanki keskin bir bıçak yutmuş da içi inceden inceye doğranıyor gibi kıvranıyordu. Konuşmaya çalıştı:

– Hocam…

– Buyur oğul.

Tekrar cevap veremedi. Önüne baktı. Bir müddet süren sessizliğin ardından bütün cesaretini toplayarak konuşmaya başladı.

– Hocam, affınızı istemeye geldim.

– Estağfurullah oğul.

– Affedin hocam, ben size karşı büyük kusur işledim.

– Mevlâna Hazretleri, ne güzel diyor, "Dün dünde kaldı cancağızım, bugün yeni şeyler söylemek lazım." Ben, bugünü yaşıyorum oğul, sen de bugünü yaşa. Dünde kalan nefreti, kini, düşmanlığı unut. Hatırlayacağın düne ait tek şey, iyi işler olsun. Yoksa şu üç günlük dünyada yapılacak iş çok; yapacak zaman yok. Hâl böyleyken bir de dünde kalanlarla uğraşmamak lazım.

Osman'ın utancı bir kat daha artmıştı, yanaklarının yandığını hissediyordu. Kıpkırmızı olmuştu. İçinden, keşke bana hakaret etse, beni dövse, bu kadar utanç içinde kalmazdım, diye düşünüyordu. Niye böyle yapıyordu sanki. Osman, onu herkesin içinde rezil etmişti; o da kendine aynı şeyi yapsaydı da bu hâllere düşürmese idi. Şeyh Edebali'nin hiçbir şey dememesi Osman için daha ağır bir ceza idi. Osman, Edebali'nin elini öpmek istedi. Edebali, elinin öpülmesine müsaade etmedi.

– Estağfurullah oğul, biz kimiz ki elimiz öpülecek?

– Estağfurullah hocam, asıl ben neyim ki bana bu kadar hürmet gösterirsiniz.

Edebali'nin Osman'la sohbeti saatlerce sürdü. Yatsı vakti dergâhtaki herkes, Edebali'nin imamlığında yatsı namazını kıldı. Namazdan sonra Edebali ile Osman'ın sohbeti devam etti. Edebali, tarihten bahsedip şanlı devletlerin, büyük hakanlıkların gün gelip de nasıl ufalandıklarını, nasıl buharlaşıp gittiklerini anlattı uzun uzun.

– Öfke, kâfirin üzerine cihat edeceğin vakit lazımdır sana. Oysa sen, bugüne değin öfkeni hep dostlarının, kardeşlerinin üzerine saldın. Herkes korktu senden, herkes şerrinden çekindi, dedi.

– Ey Kara Osman, Ey Osmancık, sende yiğitlik, vefa ve azim olduğu müddetçe senin bileğini kimseler bükemez. Lakin erlik, yiğitlik sadece bilekte, yürekte bitmez; gönülde biter, aşkta biter. Sen Allah-ı Azimüşşan'a ve onun sevgili peygamberi, Efendimize (s.a.s.) aşk derecesinde bağlı olmazsan, kendi içinde derinleşmezsen, tesirin sudaki dalgadan farksız olur. Her vakit, bir yay gibi gerili ol Osman. Okunu atmaya hazır bir yay gibi. Ta ki o zaman sana hiçbir tehlike değmeyecektir. Bir tehlike gördün mü hemen onu imha edeceksin. Yok, eğer o gerginliğin olmazsa bilesin ki herkes ve her şey senin düşmanındır. Şu cenk meydanında hayat hakkın da yoktur.

Kur'an'a Saygı

Edebali ile Osman'ın sohbeti gece yarılarına kadar sürdü. Daha sonra Osman, Edebali'den müsaade isteyerek kendisine gösterilen odaya geçti. Yerde büyükçe, kırmızılı ve siyahlı bir kilim, iki tane yan yana sedir, sedirlerin üzerlerinde de yine kilimler vardı. Sedirlerin duvara gelen taraflarında hasır yastıklar, duvara çakılı üç rafta üç kandil bulunuyordu. Kandillerin önünde Selçuklu paraları vardı. Bu paralar Osman'ın dikkatini çekmişti.

Bir müddet sonra odaya genç bir derviş gelip, Osman'a şöyle seslendi:

– Eksik bir şey var mı beyim?

– Yok, sağ olasın.

– Peki, o zaman Allah rahatlık versin.

– Dur hele sen kimsin?

– Ben Dursun.* Edebali Hazretlerinin talebelerindenim.

– O zaman sana bir şey sorayım Dursun.

– Buyur beyim.

– Şu kandillerin önündeki paralar neyin nesi? Yoksa burada misafirlerinizi, hırsızlık yapar mı yapmaz mı diye, imtihan mı edersiniz?

---

* Dursun Fakih.

– Haşa, ne haddimize beyim. Bizim buralarda âdettendir. Darda olanı mahcup, para vereni de mağrur etmemek için buralara bir miktar para bırakırız. O da ihtiyacı kadarını alır.

– Ya adam, ihtiyacı yokken parayı alır giderse.

– Bizim dergâhta, bizim memlekette öyle insan olmaz beyim. İhtiyacı olmayan adam ne yapsın fazla parayı?

– Neden almasın? Alır parayı, gider harcar.

– Haram para, kime saadet getirmiştir ki beyim? Biliriz ki haram lokmayı ateş temizler.

– Haklısın, çok haklısın.

– Bir emriniz yoksa bana müsaade...

– Müsaade senin Dursun, sağ olasın.

Osman, sarığını çıkarıp bir kenara koydu. Üzerindekileri çıkarıp bir kenara koyacaktı ki gözü duvarda asılı bulunan Kur'an-ı Kerim'e ilişti.

Kadife bir kılıf içinde, okunmaktan yer yer eskimiş bir Kur'an'dı bu. Sayfa köşeleri, çevrilmekten yer yer aşınmış, bir Kur'an... Osman, Kur'an'ı eline aldı. Öpüp alnına koyduktan sonra okumaya başladı. Sayfalarca Kur'an okudu. Ayet ayet, sure sure… Okudu, okudu…

Dışarıdan, sabah ezanının sesi geliyordu. Edebali, Osman'ı kaldırmaya gelmişti. Osman, yere oturmuş başını da yatağın bir köşesine dayamıştı. Edebali'nin geldiğini anlayınca hemen ayağa kalktı.

Edebali:

– Bre oğul yatağını mı beğenmedin? Niye yatağa girip istirahat etmedin de böyle kuru yerde oturmuşsun?

– Şey hocam…

– Evet…

– Allahu Teala Hazretlerinin gönderdiği kitap, Kur'an-ı

Azimüşşan burada asılı dururken bizim yatağa girip ayak uzatıp uyumamız mümkün müdür hocam?

Edebali, duydukları karşısında birden şaşırdı. Gözleri doldu. Allah'ın kitabına karşı bu ne hürmet, bu nasıl saygı idi, sabaha kadar yatağa yatmadan oracıkta beklemek... Saatlerce beklemek. Kuru bir yere oturarak elde Kur'an beklemek. Osman'a uzun uzun baktı ve içinden dua etti bu dindar genç için: "Ya Rabbi, bu beye ve onun soyuna din-i mübin-i İslam'a hizmet etmeyi nasip et. Âmin."

Osman, Edebali'ye doğru dönerek:

– Hocam, az önce burada otururken dalmışım. Uyku ile uyanıklık arasında bir ses duydum.

– Ne sesi oğul?

– Uzaktan gelen bir ses işittim: "Ey Osman, sen ki Allah'ın kelamına hürmet ve saygı gösterip, izzet-ü ikram eyledin. Allah da seni ve senin evladını ve sana bağlı olanları âlemde sonsuza kadar aziz, saygıdeğer ve muhterem kılsın."

Edebali, hiçbir şey söylemeden düşüncelere daldı. Gözünde ne kadar da büyümüştü Osman. Hani o küçük Osmancık, yaptığı bu davranışla âdeta Edebali'nin gönlünü fethetmişti. Edebali, takdir etmek için bir şeyler söylemek istedi. Şimdi yüzüne karşı överek, ona en büyük kötülüklerden birini yapmış olacağını düşündü. Osman, daha da pişecek ve daha da olgunlaşacaktı. Koruk iken üzüm, üzüm iken pekmez, pekmez iken helva olacaktı. Osman, bey olacak, Osman'ın nesli İslam'ın sancaktarları olacaktı.

Rüya Devletin İlk Muştusu

Sabah namazını Edebali kıldırdı. Namazdan sonra sofranın hazırlanmasını bekleyen Osman dışarı çıkıp, bir kenara oturdu. Eskişehir'de güneş, doğmadan kızıllığını bulutların üzerine atmıştı. Gökyüzü, kırmızıdan sarıya bir renk cümbüşü… Çiçekler, kuşlar ve esen rüzgâr yeni uyanmıştı, o yüzden mahmurdu. Bir esip, bir duruyordu. Tek duyulan ses, horozların uzun uzun ötüşleri ile koyunların, keçilerin melemelerinin sesi idi. Bütün bir tabiat yeniden uyanıyordu. Osman, gün doğumunun güzelliğini ilk kez böyle fark etmişti. Bu günün doğuşu kendi içinde de yeni doğumların habercisi idi. Güneş, kırağı düşmüş çimenler üzerinde parıldarken Osman'ın gönül dünyasının derinliklerinde de parıltılar yaşanıyordu. İçi içine sığmamak bu olsa gerekti. Bu gün doğumu, yepyeni dirilişlerin, yepyeni muştuların habercisi idi.

Dursun Fakı'nın seslenmesiyle irkildi:

– Beyim, sofrada seni bekleriz.

– Geliyorum Dursun Fakı.

Kahvaltıdan sonra Edebali ile Osman dışarı çıktılar. Herkes işine gidiyordu. Kimi hayvanların peşinde, şu otlak senin bu otlak benim dolaşacaktı. Kimi de elinde kazma akşama kadar tarla çapalayacaktı.

Edebali, Osman'a:

– En büyük savaş nedir bilir misin, Osman, diye sordu.

– Herhâlde, atalarımızın Haçlı seferlerine karşı yaptığı savaşlar olsa gerek.

– Değil…

– Bizans'a karşı savaşmak, Bursa'yı almak mı?

– Gün olur Bizans'ı da yıkarlar; gün olur Bursa'yı da, Kostantiniyye'yi de alırlar. Ama Bizans'ı yıkmaktan, Kostantiniyye'yi almaktan çok daha zor bir iş vardır Osman.

– O nedir?

– O, nefistir Osman. Yani, içinde seni kötüye götüren her şeydir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Bedir'den sonra "Şimdi küçük cihat bitti; büyük cihada gidiyoruz." demiş. Büyük cihadı da nefisle mücadele olarak anlatmıştır. Zordur nefse hâkim olmak Osman. Binlerce kişilik ordulara hâkim olmak kolaydır. Nefse hâkim olmak zordur. Bursa'yı fethetmek kolaydır. Sen önce nefsine gem vur Osman, sonra göreceksin her şey o kadar kolay olur ki…

Osman, Edebali'nin elini öperek yanından ayrıldı. Yolda, Edebali'nin söylediklerini düşünüyordu. Nefse hâkim olmak, büyük cihat yapmak, kendini aşmak.

Geri döndüğünde bambaşka bir Osman vardı. Artık, Söğüt'ten giden Osman'la ve Söğüt'e dönen Osman birbirinden çok farklı idi.

Osman, kendini aşmanın derdinde idi. Öfkesini de sevincini de yüreğine gömüyor, davranışlarını bir beye yakışır şekilde yapmanın gayretini taşıyordu. Ne öfkeden eli kılıcına gidiyor ne de kimseye övünüyor ya da böbürleniyordu.

Artık geçen günler, bir hükümdarın yetiştiği, olgunlaştığı, kendini aştığı zaman dilimleriydi. Osman, Edebali'nin yanından ayrılmayan bir talebesi olmuştu.

Edebali'yi ziyaretlerinin birinde, evin önünden avluya geçerken gözleri kalabalığa takıldı. Koca kazanlardan boş kaplara yemek katan insanlar gördü. Osman, avluyu süpüren dervişe bunların kim olduğunu sordu.

– Şeyhimiz, civardaki fakirlere yemek dağıttırır beyim.

– Bu insanlar fakir birilerine benzemiyor ki…

– (Gülerek) Onlar fakirler değil, yemek dağıtımına yardım edenler.

– Peki, fakirler nerede?

– Onlar evlerindedir beyim. Şeyhimiz "Gerçek fakir, istemek zilletine düşmez." der. Kaplar, onların kapılarına bırakılıp gidilir. Onlar, mahzun edilmek istenmez.

Osman, Edebali'nin gariplerin karnını doyururken bile gösterdiği inceliğe hayran kalmıştı. "Bu ne hassas yürek ki bir muhtacın bile incinmesine müsaade etmiyor." sözü döküldü dudaklarından.

Rüya ile Gelen Muştu

Halime Hatun, elindeki yün topağını bir kenara bırakarak, Ertuğrul Gazinin yanına geldi.

– Beyim, gayri Osman'ın zamanı gelmemiş midir?

– Ne zamanı hanım?

– Mürüvvetini görmek zamanı! Ağabeyleri evleneli hayli zaman oldu. Sıra gayri Osmancıktadır.

– Senin bir düşündüğün var hanım.

– Vardır beyim, geçenlerde Edebali Hazretlerinin kızı Malhun'u gördüm. Osman'ıma yakışır dedim.

– Edebali şeyhimle dünür olmaktan büyük gurur var mıdır; lakin Osman ne düşünür bilmek lazım.

– Osman senin 'olacak' dediğine 'olmaz' demez beyim.

– Sen gene de onunla bir konuşasın.

Halime Hatun, kocasının yanından çıkar çıkmaz soluğu Osman'ın yanında aldı. Kandillerin titrek ışıkları kıl çadırı aydınlatıyor, Osman elindeki Kur'an'ın ilahî kelamlarını okumaya çalışıyordu. Gözünü sayfalara yapıştırmıştı âdeta. Anasının sesini duyunca başını kaldırdı.

– Müsaade var mıdır bey oğlum?

Osman, okuduğu ayeti tamamlayarak ayağa kalktı.

– Buyur ana.

– Yiğidim seninle konuşacaklarım var, otur hele.

– Kulağım sendedir ana.

– Osman'ım artık senin izdivaç vaktin gelmiştir. Bey babanla da konuştum. Edebali Hazretlerinin bir kızı var, adı Malhun. Onu, sana istemeye karar kıldık. Sen ne düşünürsün oğul?

– Ana, siz neyi uygun gördüyseniz ben olur derim.

– Hayırlısı olur inşallah.

– İnşallah ana.

Osman, Halime Hatunun odadan çıkması ile düşüncelere daldı. Edebali Hazretlerinin kızı ile evlenmek, o kadar yüce bir insanın kızını almak, onun gibi ehl-i kalp bir insan ile akraba olmak, onun gibi yüce yüreğe daha yakın olmak. "Fâni dünyada bundan büyük bir şeref var mıdır?" dedi kendi kendine.

Edebali'nin, mütebessim bakışı idi Malhun. Edebali'nin dilinden kelimelerin akışı idi Malhun. Edebali'nin, Osman'ın gönlüne işlediği nakış idi Malhun.

Yürekte büyüyen bir sevda idi artık Malhun. Malhun'u görmeden sevdalanmıştı Osman. Sevgi, kalpte bilinirdi. Göz ha görmüş ha görmemiş. Edebali gibi bir sedefin kızı, inciden başka ne olabilirdi ki?

Edebali'ye, Akça Koca ile haber yollandı, "Kızınızı istemeye gelelim." diye. Edebali ise karşı çıkmıştı bu evliliğe. "Ben, basit biriyim. Kızım da basit biridir. Bir beye yakışmaz." demişti. Osman, hiç beklemediği bu cevap karşısında donakaldı. Yapacak bir şey yoktu.

Bir gün, Eskişehir'den tüccarlar geldi. Tüccarların biri, bir yandan at arabasındaki buğday çuvallarını boşaltırken bir yandan da diğer tüccarla konuşuyordu:

– Duydun mu, Eskişehir beyi, Edebali Hazretlerinin kızını istetecekmiş.

– Deme yahu, sen nereden duydun?

– Eskişehir'de herkes bunu konuşuyor. Bu perşembe akşamı da görücüye gidilecekmiş.

– Eskişehir beyinin gayesi ne ola ki?

– Ne olacak Edebali Hazretlerinin desteğini alıp beyliğini büyütmek. Yoksa adam kırkından sonra neden tekrar evlensin.

– Haklısın.

Bunu duyunca, kan Osman'ın beynine sıçradı. Hemen, bir şeyler yapmalı idi. Öncelikle, perşembe akşamı Eskişehir beyinin Malhun'u istemesine mâni olması lazımdı.

Perşembe günü yanına birkaç arkadaşını alarak İtburnu köyü yakınlarında pusu kurdu. Akşamdan sonra kız istemeye gelenlere saldırdılar. Amaçları, sadece korkutarak onları kaçırmaktı. Amaçlarına da ulaştılar.

Osman'ın aldığı haberlere göre Edebali, Malhun'u Eskişehir beyine de vermeyi reddetmişti. En azından bu iyi haber diye düşünüyordu.

Osman, sevdasını gönlüne gömüp, elinden geldiğince Edebali'nin ilminden daha fazla faydalanmaya çalışıyordu. Yüzü kızararak da olsa yeniden yanına gitmeye devam etti.

Edebali, dersleri ile geleceğin hükümdarını ve şanlı bir soyu biçimlendiriyordu. Bir veliaht, bir hükümdar, bir komutan; hamur misali yeniden şekilleniyordu.

İlkin tevazuyu öğrendi Osman. Büyüklerde, büyüklüğün ilk işareti tevazu idi. Ardından nefsine gem vurmayı, sorumluluk almayı, bey olmayı öğrendi. Aşiretinde, karnını doyuran son kişinin kendisi olması gerektiğini öğrendi. Başlarına gelebilecek belaların, yöneticilerinin kusurlarından gelebileceğini

öğrendi. Yöneticinin bütün mal varlığının, üzerine giydiklerinden ibaret olması gerektiğini öğrendi. Öğrendikçe, ne kadar bilgisiz olduğunu öğrendi ve öğrendikçe, kendini aşmayı öğrendi.

Edebali ile bir sohbet daha gece yarısına kadar sürmüştü. Tarihten bahsediyordu Edebali. Kavimlerin neden helak olduklarından, eski devletlerin yıkılışlarından, Emevilerden, Abbasilerden Eyyubilerden, Selçuklulardan bahsediyordu. Kimin nerede, neyi yanlış yaptığını tartışıyorlardı. Osman, yolda hazine bulmuş bir fakir gibi her şeyi kapmaya çalışıyordu. Bilgiye susamış zihnini doldurmanın telaşı içindeydi.

Edebali, kinden ve düşmanlıktan bahsediyordu. "Düşmanlık hem kişilerin hem de devletlerin içini içten içe kemiren bir kurttur. Hükümdar odur ki düşmanlarının düşmanlıklarını ebediyen sürdürmelerine mâni olsun. Bir tek düşman müstesna… O ise nefistir. Vücut emanetini teslim edinceye dek, her daim gösterilmesi gereken tek düşmanlık kişinin kendi nefsine karşı olan düşmanlığıdır."

Gecenin ilerleyen saatlerinde istirahata çekildiler. Osman, bir süre sonra büyük bir muştunun ilk işaretini görmeye başladı düşünde. Şeyh Edebali'nin koynundan bir hilal çıktı. Hilal büyüdü, büyüdü... Dolunay hâline geldi. Ardından Osman'ın göğsüne girerek kayboldu. Ardından bir meşe ağacı çıktı Osman'ın göğsünden. Gittikçe büyüyen, büyüdükçe yeşillenen, yeşillendikçe dallarının gölgesi üç kıtanın ufuklarının sonlarına kadar uzayan bir ağaç. Sonra altı dala ayrılan ağaç, denizleri ve karaları kapladı. Kafkas, Atlas, Toros, Hemos dağları bu ağaca destek olmak için direk oldular. Ağacın köklerinde, çağlayan büyük nehirler vardı. Dicle, Fırat, Nil ve Tuna köpükler savurarak akıyorlardı.

Uzun uzadıya giden ekin dolu tarlalar, yüksek kubbeler, latif kuleler, muhteşem şehirler görünüyordu. O şehirlerin minarelerinden duyulan ezan sesi, bülbül ötüşleri ve kuş cıvıltılarına karışıyordu. Derken şiddetli bir rüzgâr çıkarak ağacın yapraklarını dünyanın dört bir yanına dağıttı.

Osman, şaşkınlığından ve heyecanından gördüğü azametle, kan ter içinde kalmış ve birden uyanmıştı.

Rüyasının bitmesine üzülüyordu. Edebali'nin uyanmasını bekledi. Sonra gördüklerini bir bir anlattı. Edebali gülümseyen nurlu yüzü ile kafasını sallayarak Osman'ı tasdik ediyordu. Daha yirmi yaşında olan bu delikanlı, Edebali'yi farklı âlemlere daldırdı. Osman, şeyhin vereceği cevabı bekliyordu. Edebali bir müddet sustu. Bir noktaya bakarak düşündü. Gülümsemesini bozmadan konuşmaya başladı:

– Oğul Osman, sana muştular olsun. Rabb'ül Âlemin sana ve nesline padişahlık verdi. Padişahlığın mübarek olsun. Senin soyundan gelecek olanlar çok büyük bir devlet kuracaklar. O devletin hudutları, üç büyük karayı da denizi de içine alacak.

Osman, sevinmek ile şaşırmak arasındaki duygular içindeydi. Bu ne büyük bir şeref ve ne büyük bir muştu idi. Muhteşem bir devletin kurulacağının işareti gelmişti. Büyük kıtalara, uçsuz bucaksız denizlere hâkim bir devlet. Verimli topraklara, mükemmel şehirlere, minarelere, camilere, mutlu insanlara sahip bir devlet… BİR RÜYA DEVLET…

Edebali, sözüne devam etti.

– Malhun…

Malhun'dan bahsedilmesi ile Osman'ın yüreğini bir heyecan kapladı. Edebali sözünü tamamladı.

– Malhun da bundan böyle senin helalindir.

Osman'ın sevinci daha da artmıştı.

Birkaç gün sonra Ertuğrul Gazi ve Halime Hatun, Malhun'u istemek için Edebali'nin yanına gittiler.

Osman, Söğüt'te ana babasının getireceği haberin heyecanıyla yerinde duramıyordu. Ertuğrul Gazi, geceye yakın, Söğüt'e döndü. Muştuyu, Halime Ana verdi.

"Gözün aydın Osman'ım. Allah her daim saadetler nasip eylesin." Birkaç gün sonra nişanları, birkaç ay sonra da düğünleri yapıldı.

Nikâhlarını Edebali'nin talebelerinden Turgut kıydı. Sade bir düğün, sade hediyeler... Belki de sade olmayan tek şey varsa o da Malhun'un güzelliği idi.

Mescitte, Dursun Fakı'nın okuduğu dualara âmin diyen, gözünü yerden kaldırmadan Osman'ın yanında usulca oturan Malhun Hatun...

Nikâhın ardından büyük bir gelin alayı yapıldı. Malhun Hatun, bir atın üzerinde oturuyor, Osman, atı Ayışığı ile hemen onun yanında duruyordu. Önlerinde ve arkalarında üç binden fazla atlı bir ileri bir geri gidiyordu. Nerede ise Eskişehir'den Söğüt'e atlardan oluşmuş bir nehir akıyordu.

Osman'ın aldığı ilk sorumluluk, ailesinin sorumluluğu idi. Mutluluk, onu delikanlılığın hırsından uzaklaştırmıştı artık. Bundan sonra, hayatında bir arkadaşı vardı. Her zaman onun yanında olacak bir arkadaş.

Gencecik Bir Bey

Tarihler, 1281 yılını gösteriyordu. Kayı aşiretinin beyi Ertuğrul Gazi, ömrünün son günlerini yaşıyordu. Yaşı doksanı geçmişti.

Savaş meydanlarında; at sırtında, kılıç şakırtıları, kalkan sesleri altında geçen doksan üç yıl gözünün önünden geçiyordu.

Binlerce kilometre yol gitmişlerdi. Daha dün atını Ceyhun Nehri'nde suladığını hatırlıyordu. Bugün ise Anadolu'nun bağrında Söğüt'te idi. "Nereden nereye" diye geçirdi içinden.

Hayat böyleydi işte. Bir değirmen taşı misali; yılları, ayları, haftaları, günleri öğütüyordu. Şimdi geriye belki saatler kalmıştı. Ertuğrul Gazinin hayatı hep göç yollarında geçmişti. Horasan, Merv, Mahan, Gence, Ahlat, Erzurum, Halep, Adana, Karacadağ ve Söğüt.

Oysa şimdi yapılacak göç hepsinden çok farklı idi. Bu göç sırasında yanında aşireti olmayacaktı. Yalnız, yapayalnız yapılan bir göçtü bu. Yanında atı, kılıcı, okları, kalkanı da olmayacaktı. Yalnız, bedenini ve bedenine sarılı iki metrelik bir bezi götürecekti yanında. Bir de İslam'a yaptığı hizmetleri…

Hiç kimse kalmıyordu burada ve ölüm herkesin gideceği bir yol oluyordu.

Bizans imparatorları da ölüyordu, Selçuklu sultanları da beyler de ölüyordu, köleler de... Kuşlar, ağaçlar, çiçekler, böcekler… Üzerine güneşin doğup battığı her canlı ölüyordu. Ölecekti…

Ertuğrul Gazi, bu düşüncelerle dalgın bir hâldeydi. Yanı başında Kur'an'ı Kerim okunuyordu. "Ne muhteşem bir ses, ne ulvî bir seda!" diye düşündü. Okunan, Allah'ın bütün insanlığa gönderdiği ilahi emirlerdi.

Kur'an okunmasına ara verildiği bir anda kısık ve yılların yorgun sesiyle "Oğullarımı çağırın!" dedi.

Gündüz, Osman ve Sarubatu Savcı derhâl babalarının yanına gelip, ölüm döşeğinin yanına durdular. Ertuğrul Gazi söze başladı:

– Oğullarım, ömrüm savaşlarda ve göçlerde geçti. Bugünlerde de Allah bilir ya, öbür dünyaya göç edeceğim. Sizlere birkaç sözüm var. Her daim Allah'ın çağrısına uyunuz. Ömrünüzü gaza yolunda harcayınız.

Oğullarının, gözleri dolmuştu. Ertuğrul Gazi, sözlerine devam etti:

– Gaza yolundan hiçbir vakit geri durmayınız. Alçaklık alçaklara yakışır. Siz her zaman kaybedenin, garibin, mazlumun yanında olunuz. Şunu da unutmayasınız ki hak yolda yürümek çok zordur. Bu yolun kendine has meşakkatleri vardır.

Koca bey, vasiyetini anlatırken nefesi kesiliyor, konuşurken yoruluyordu. Biraz durakladıktan sonra sözlerine devam etti:

– Oğullarım, bey olmak demek, dağları omuzlamak demektir. Biz, atalarımızın birbirleriyle savaşlarını çok duyduk. Taht için kardeş kardeşle çok vuruşmuş. Bu vuruşmalar ise sadece kâfire fırsat vermiş. Ben böyle vuruşmanızı, aşiretimizi birbirine kırdırmanızı istemem. Dileğim sizin de rızanız olursa benden sonra Osman'ın bey olmasıdır.

Gündüz ve Sarubatu Savcı, babalarının ricasına karşılık,

– Senin dileğin bizim için emirdir baba. Biz, bundan böyle Osman'ı beyimiz olarak biliriz, dediler.

Ertuğrul Gazi, birkaç gün sonra Hakkın rahmetine kavuştu. Cenaze namazını Şeyh Edebali kıldırdı. Ertuğrul Gazi-yi, Söğüt'e defnettiler. Orta Asya'nın bağrından Anadolu'ya gelen Ertuğrul Gazi, Anadolu'nun yeni bir vatan olduğunu mühürler gibi Anadolu toprağına verildi.

Osman Bey, yirmi üç yaşında dağ gibi bir sorumluluğun altına girmişti.

Söğüt'teki otağa gece çökmüş, her yer, kara bir örtüye bürünmüştü. Yalnız, Osman Beyin çadırında titrek bir ışık görünüyordu. Beyin gözünü uyku tutmuyordu. Koca bir aşiretin sorumluluğu kendi omuzlarında idi. Aldığı sorumluluğun zihnindeki ağırlığı ile seccadesine kapanmış dua ediyordu.

"Ya Rabbi, gecemi ve gündüzümü aydın eyle, İslam'ın bütün diyarlara doğması için beni bütün gerçeklere yakın eyle, bütün insanlığın, dinimizin pırıltılarını görmesini nasip eyle. Ya Rabbi, din yolunda kılıcımı bir bayrak yap ve hak yolunda çarpışırken rehber eyle, din düşmanlarına, kâfir askerlerine karşı, bize güç ver. Onları, gücümüzle perişan eyle, Allah'ım bize iyi işler yapmayı ve rızana ulaşmayı nasip eyle, âmin!"

Osman Gazi ertesi gün, aşireti içinde dolaşmaya başladı. Uzun boyu, geniş omuzları, uzun kolları ile heybetli bir aşiret beyi. Belinden yukarısı, bacaklarından daha uzundu. Bu yüzden at üzerinde heybeti daha da bir artardı. Onu gören dostlarına güven, düşmanlarına korku veren bir görünüştü bu.

Yirmi üç yaş delikanlılıktı belki, ama Osman bir an önce büyümeli idi. Babası Ertuğrul'un verdiği sancağı kendisi de

oğluna bırakırken geride bir şeyler yapmış olmanın huzurunu duymalıydı.

Doğruca, anasının yanına gitti. Halime Ana da yılların yorgunluğu ile yatağına uzanmıştı. Osman'ı görünce ihtiyarlıktan kırış kırış olmuş yüzüne ışık geldi, gülümsedi.

Osman,

– Nasılsın ana, diyerek ellerine kapandı Halime Hatunun. O eller neler görmemişti ki… Uzun göç yollarında atların yularlarını tutan eller, keçi sağan, yoğurt yapan, aş yapan eller… Bir beyin evini düzene koyan, üç yiğit oğlan büyüten, ayakları üstüne kaldırıp yürüten, bir ömrü onlar için çürüten eller…

Halime Ana, oğluna sımsıkı sarıldı, öptü, kokladı sonra ve sonra başını kaldırıp oğluna baktı. Daha dün kundakta taşıdığı, iki karışlık bebek bugün bey olmuş, aşiretin sorumluluğunu almıştı. Halime Hatun:

– Oğlum, Kara Osman'ım artık beysin. Bey olmak ateşten gömlek giymek gibidir. Bizi sevenlere yüzümüzü kara çıkartma, düşmanlarımıza bizi maskara yapma Kara Osman'ım.

– Biz hak yolda çalışırız ana. Bundan kuşku duymayasın. Lakin vezir mi oluruz rezil mi oluruz, onu biz bilemeyiz. Her işte Allah'ın dediği olur, dedi. Bir müddet daha yanında kaldı. "Duanı bizlerden eksik etmeyesin ana!" diyerek tekrar çadırına döndü.

Edebali'nin yanına gitmek için hazırlanıyordu ki Edebali'nin dışarıdaki nöbetçilerle olan konuşmasını duydu. Edebali gür sesi ile "Beyimiz, müsaade buyururlarsa ziyaret etmek isteriz." diyordu. Osman, acele ile dışarı çıkarak misafirini kapıda karşıladı.

– Hocam, neden buraya kadar zahmet buyurdunuz. Ben de sizin yanınıza geliyordum.

– Beyler, bizim gibi insanların yanına gitmez, gitmemeli.

– Estağfurullah, içeri buyurun.

Edebali içeri girip Osman'a uzun uzun baktı. Karşısındaki hem damadı hem de Kayı Aşireti'nin beyi idi. Kim bilir belki de o, yüzyıllarca dünyada hüküm sürecek bir cihan devletinin babası olacaktı. Ne kadar değişmişti Osman, daha düne kadar ele avuca sığmayan yağız delikanlı, şimdi aldığı büyük yükün ağırlığı altında nasıl da edepli davranıyordu.

Edebali:

– Beyim, damadım, Osman'ım; beyliğin sana, ailene ve aşiretine hayırlar getirsin. Allah yolunu açık etsin. Sen yetimlerin babası, kimsesizlerin kimsesi, gariplerin koruyucusu olasın. Yaptığın her işte haktan ve adaletten ayrılmayasın.

Oğlum, sen artık beysin. Bundan sonra öfkelenmek bize; uysallık sana, suçlama bize; katlanmak sana, hata yapmak bize; hoş görmek sana yakışacak. Artık sen, bizim acizliğimizde en büyük yardımcımız olacaksın; güçsüzlüğümüzde yetişen güç olacaksın; açları doyuran, garipleri giydiren bir baba olacaksın. Bey olacaksın.

Canım oğul, bilesin ki ne düşmanlık uyur ne de düşman, düşmanın eli kılıçlı olanından değil, -kılıcını, senin bedeninde bulunduran- içindeki düşmandan korkasın. İçinde taşıdığın, düşmanın nefsindir. Gururlandığı zaman ona tevazuyu, hiddetlendiğinde ona sükûtu hatırlat. Her şeyin sahibi olduğunu sandığı vakit, ölümü hatırlat. Hatırlat ki sen nefsinin değil aşiretinin beyi olasın.

Ey oğul, sabretmesini bil, çiçekler ancak baharda açar. Şunu da unutma, devletlerin yaşaması insanların yaşamasına bağlıdır. Sen insanlarını yaşat ki devletin de yaşasın. Ey oğul,

işin ağır, işin çok zor… İnsanların sana, senin muvaffakiyetin de onlara bağlı. Allah yardımcın olsun. Her daim dualarımız seninle olacak. Kim bilir, gün gelecek sen gördüğün rüyadaki devletin babası olacaksın. Belki, o günleri sen göremeyeceksin ama senin neslin görecek. Bundan gayri ben ve bana bağlı olan bütün Ahi dervişleri de senin emrindedir. Bunu böyle bilesin.

– Hocam, dualarınız ve varlığınız benim için su gibi, hava gibi. Dilinize sağlık. Bundan gayri ben Ertuğrul oğlu Osman, i'lay-ı kelimetullah için, hak yolda cihat için, aşiretim için, üzerime farz olan vazifeleri bihakkın yerine getirmek için, ne gerekiyorsa yapmaya çalışacağım. Bunun için size söz veriyorum. Her vakit hayır dualarınıza muhtacım.

Edebali müsaade isteyerek Osman Beyin çadırından ayrıldı, gelmesi ile gitmesi bir olmuştu.

Osman, Edebali'nin sözlerini zihninde tekrarlıyor, anlattıklarını hayata geçirmenin planlarını yapıyordu. Edebali, "Ey oğul, sabretmesini bil, çiçekler ancak baharda açar." diyordu. Hemen ortaya çıkıp bir şeyler yapmak yerine düşünmek gerekli idi. Planlar yapılmalı idi. Bir heyecanla kalkıp sonra zararla oturmamak için nizam öğrenilmeli idi.

Harmankaya Baskını

Osman'ın, bey olduğu kısa zamanda duyuldu. Çevredeki Bizans tekfurlarından, Rum ve Türkmen beylerinden kimi sevinmişti bu habere, kimi tedirgin olmuştu.

Osman Bey, aldığı sorumluluk gereği her işini danışarak yapıyordu. İstişaresiz işin bereketinin olmayacağının bilincinde idi. Her işi Edebali'ye ve komutanlarına danışıyor ve onların fikirlerini aldıktan sonra son sözü kendi söylüyordu. Lakin onun sözü de çoğunluğun kabulüne uygun oluyordu.

Edebali, başının tacı idi Osman Beyin. Her sözünde bir erdem, her sözünde bir mana vardı. Bir cihan devletinin temelleri atılıyordu. Edebali, sık sık Osman Bey'e devlet yönetiminde nasihatler veriyordu.

– Oğul, sakın askerine, silahına, kuvvetine güvenip düşmanlarının sayısını arttırma. Herkesle düşman olup da beyliğini ateşler içinde bırakma. Düşmanın küçüğü olmaz. Küçümsediğin düşman, başına öyle belalar açar ki sen bile anlayamazsın. Unutmayasın bey, bir sinek bir Nemrut'u rezil etmiştir.

Uyuyan düşmanını uyandırma. Bırak uyusun. Düşmanlarını kışkırtıp da düşmanlıklarını arttırma. Düşmanı tahrik etmek de bir düşmanlıktır.

Atalarımız Selçukluların büyük komutanı Alparslan'ı hatırla. Yeri göğü inleten koca hükümdar, kuvvetine güvenmiş. Yüksek bir tepeden ordusunu seyrediyormuş. Yürüyüşü ile tozu dumana katan on binlerce asker, her adımlarında yeri göğü inleten bir ordu. İçinden şöyle geçmiş: Şu gökyüzü çökse bile yere inmez, yine benim atlılarımın mızrakları ucunda asılı kalır. Sonra bunu diyen hükümdar, bir kale komutanı tarafından şehit edilmiş.

Edebali'nin yanından ayrılan Osman Bey, istişare etmek için komutanlarını topladı. Konur Alp, Turgut Alp, Abdurrahman Gazi, Akça Koca, Gündüz Alp, Karamürsel, Saltuk Alp…

– Komutanlarım, bundan böyle izleyeceğimiz yol ile ilgili fikirleriniz benim için mühimdir. Ne düşünürsünüz?

Konur Alp:

– Beyimiz uygun görürse Bizans tekfurlarının hepsine savaş açalım derim. Onlar, ellerine en küçük bir fırsat geçti mi kadın erkek, genç yaşlı, demeden kan dökmekten geri durmazlar. Bunların hesabını soralım, derim.

Osman Gazi, Konur Alp'in sözlerinden hoşlanmadı.

– Konur Alp'im sen başımın tacısın. Lakin kınadığın davranışı kalkıp sen yapamazsın. Herkes yaratılışının gereğini yapar.

Osman Gazinin sözleri üzerine odadakiler tebessüm ettiler. Konur Alp, dikkatlice beyi dinliyordu. Osman Bey, sözlerine devam etti:

– Rahmetli babam, "Alçaklık, alçaklara mahsustur." derdi. Biz, onlar gibi alçak olamayız. Tekfurların hepsine düşmanlık edip de düşmanımızı çoğaltamayız. Bize düşman olmayanlara biz de düşmanlık etmeyelim. Yok, eğer illa savaşmak isterlerse Allah'a bir can borcumuz vardır.

Saltuk Alp:

– Beyim, sen tekfurlar için başka ne düşünürsün?

– Bekleyeceğiz, işlerimizi bir nizam içinde yapacağız. Durduk yere düşmanları uyandırmayacağız. Onlar, bozmadığı müddetçe barışçı yaşayacağız.

– Beyimiz, şimdi elin tekfurlarına sevgi ile mi yaklaşmamızı emir buyurur?

– Sadece, kardeşler sevilir Saltuk. Kâfirler ise idare edilir. Düşmanlık yapmamak ayrı şeydir, dostluk ise ayrı. Biz, düşmanlık göstermeyenlerle iş birliği yapacağız, o kadar.

Sessizce konuşulanları dinleyen Turgut Alp;

– Beyim, cümle âlem gâvurlarla iş birliği yapıyorlar diye bizi kınamaz mı?

– Turgut, hicretten sonra Efendimiz (s.a.s.) bile Yahudilerle anlaşma yapmıştır. Asıl gayemiz cihattır, dinimizi yaymaktır. İş birliği yapmak gâvur olmak demek değildir. Babamın, güvenebilirsin dediği tekfurlar vardır. Mesela şu Harmankaya Rum Beyi Mihael. Bize, şimdiye kadar zararı olmamış, bilakis pek çok Rum saldırısını haber ederek makbul işler yapmıştır.

Bu arada içeriye telaşlı bir şekilde Aykut Alp geldi.

– Beyim, müsaade var mıdır?

– Buyurasın, ne oldu Aykut?

– Beyim, az önce Harmankaya Beyi Mihael ile ilgili haber geldi. İnegöl Tekfuru Nikola, Harmankaya'ya baskın düzenleterek Mihael'i öldürtmeyi ve topraklarına el koymayı planlamaktaymış.

– Peki, elçiye itimat edilir mi? Aya Nikola, bize tuzak kuruyor olmasın!

– İhtimal vermem beyim, elçiyi yıllardır iyi tanırım. Bize çok isabetli haberler getirmiştir. Güvenilirdir.

– Ne vakit baskın yapacaklarmış?

– Yarın gece.

– Konur Alp!

– Emret beyim.

– Bu mesele senindir, adamlarını al, baskına karşı gerekeni yap.

– Emredersin beyim.

– Hak Teala yardımcın olsun.

– Âmin beyim.

Ertesi gece ay, kâh bulutların arkasına saklanıyor kâh nazlı bir eda ile kendini gösteriyordu. Ay çıkınca etraf hafif aydınlanıyor, sonra ise yine kapkaranlık bir gece. Uzaktan, derenin sesi duyuluyor sadece. Bir de ağustos böceklerinin usanmadan ötüşleri.

Konur Alp, atları çok geriye bağlatıp, yetmiş adamını Harmankaya'nın girişine pusuya yatırmış, son talimatlarını veriyordu.

– Yiğitlerim, Nikola'nın askerleri geldiği zaman sağ cenahtakiler önlerine, sol cenahtakiler arkalarına çıkıp hemen çembere alacaksınız. Mümkün olduğunca oklarla düşman haklamaya çalışın. Benim ilk okumla saldıracağız. Sakın kimse daha önceden okuna ve kılıcına davranmasın.

Nikola'nın birliği, ellerinde meşalelerle sessizce Harmankaya'ya geliyordu. Nal seslerine bakılırsa en az yüz, yüz elli kişilik bir birlikti gelen.

Birlik yaklaştı, yaklaştı… Konur Alp'in adamlarını sakladığı çalılıkların yanına geldi.

Gecenin sessiz örtüsü Konur Alp'in haykırışı ile dağıldı.

– Ya Allah!

Konur Alp'in oku ile birlikte harekete geçen Kayılar, birdenbire Rum kuvvetlerini ok yağmuruna tuttular. Okların ıs-

lıkları Rum askerlerinin çığlıklarına karışıyordu. Her ıslık sesinin ardından bir çığlık kopuyordu. On kadar atlı dışında bütün birlik dağılmıştı. Kalan atlılar ise süratle kaçtılar.

Peşlerinden gitmek isteyenlere, Konur Alp izin vermedi.

– Bırakın gitsinler, bundan böyle kimle mücadele ettiklerini İnegöl beyine öğretsinler. Esirleri bağlayın geri dönüyoruz.

Konur Alp, kayıp vermeden Söğüt'e geri döndü. Sabah namazı vakti yaklaşmıştı. Osman Gazinin çadırında kandilin titrek ışığı hiç sönmemişti. Bey, baskına giden adamlarını bekliyordu. Sesleri duyunca hemen dışarı çıktı.

– Konur Alp!

– Buyur beyim.

– Gazanız mübarek olsun. Netice nice olmuştur?

– Harmankaya'ya baskına gelenlere, baskını biz yaptık beyim. İnegöl beyinin birliğini dağıttık.

– Kaybınız var mı?

– Yok beyim, bir iki yaralımız var o kadar.

– Hamdolsun.

Sabah namazına dururken, Osman Bey huzurla tekbir getiriyordu.

Birkaç saat sonra Osman Gazi, Konur Alp'i çağırtarak,

– Konur, Harmankaya'dan esir getirdiniz elbet.

– Getirdik beyim, iki esirimiz var.

– O iki esirle Aya Nikola'ya haber gönder. De ki Harmankaya Beyi Mihael'i, Kayı aşireti dost bellemektedir. Ve Kayıların dostlarının düşmanları, Kayıların da düşmanıdır. Bunu böyle bilsin. Adımlarını ona göre atsın. Haddini bilmeyen düşmanın haddini bildirmek bize de borç olsun.

Harmankaya'dan alınan iki esir bu haberle İnegöl beyine gönderildi.

Bir müddet sonra Harmankaya Beyi Mihael'in geldiğini söylediler. Üzerinde kahverengi bir elbise, belinde dümdüz bir kılıç, parlayan bir yüz, gülümseyerek Osman Beyin huzuruna çıktı. Şükranla sarılıp, bozuk Türkçesiyle:

– Osman Bey; beyliğin, mertliğin, vefanın ne olduğunu gösterdin. Bizi dün geceki baskından kurtardığın için sana şükranlarımı sunmaya geldim. Çok teşekkür ederim.

Osman Bey, hafifçe gülümsedi.

– Vefa, bizim şiarımızdır Mihal. Vefa göstereceğiz dedi isek, vefanın hakkını vermek gerektir.

– Beyim bir de arzum vardır. Bilmem yapar mısın?

– O nedir?

– Beni de komutanlarının arasına kat, beyim. Belki size faydam dokunur.

– Mihal, babam senin iyiliğinden çok bahsederdi. Bu muradın içinse yiğitlerimle bir görüşmem gerektir. Onlara danışmadan sana bir şey diyemem.

Kayı aşiretinin büyükleri istişare için tekrar bir araya gelmişlerdi. Gündüz Alp, Savcı Bey, Konur Alp ve diğerleri, ama biri vardı ki hepsinden farklı idi. Heyecandan yerinde duramayan kel kafası, koyu renkli ve kirli elbiseleri, duruşu ve oturuşu ile farklı biri, Mihael!

Osman Bey, sözlerine bu heyecanlı komutanı anlatarak başladı. Eliyle Mihael'i gösterdi.

– Bundan gayri aramıza eski bir baba dostu da katılmak ister. Yiğitlerim ne düşünür.

En yaşlı olan Abdurrahman Gazi söze başladı.

– Mihael'in, Kayılara öteden beri yaptığı hizmetler ortadadır. Karındaşlarım ne düşünür bilmem amma bence münasiptir, dedi.

Diğerleri de Abdurrahman Gaziyi desteklediler. Osman

Bey, son sözü söylerken Mihael'in köse yüzünde güller açıyordu.

– Bundan böyle Mihal de bizim kumandanlarımızdandır.

"Hayırlı olsun sesleri" arasında Osman Bey, konuşmaya devam etti:

– Karındaşlarım, Harmankaya'daki baskından sonra Aya Nikola'nın düşmanlığı artmıştır. Etraftaki diğer Rum beyleri ile birlik olup bize hayat hakkı tanımamak derdindedir, ne dersiniz?

Turgut Alp:

– Beyim, burada Nikola'yı en iyi tanıyanlardan biri benim. Onun yüzünden telef verdiğimiz hayvanlarımızı ve kaybettiğimiz mallarımızı unutmadık. İninde düşman bekleyen bir yılandır o. Maksadı bizim buraları almaksa er geç saldıracaktır.

– Sence ne yapmak gerektir?

– Bana kalırsa, o bize saldırmadan biz ona saldıralım derim. Biz saldırırsak en fazla şehit oluruz ki Hak yolda bunu cana minnet sayarız. Yok, onların saldırmasını bekler isek, çocuklarımız, kadınlarımız yani aşiretimiz de ateşe düşmüş, olur.

– Haklısınız karındaşlarım, Turgut Alp'in sözleri bence makbuldür. Siz ne dersiniz?

İstişaredekiler, Turgut Alp'in sözlerine hak verdiler ve son sözü bey söyledi.

– O zaman, beş gün sonra İnegöl'e doğru seferimiz vardır, Allah mahcup etmeye.

"Âmin" sesleri ile dağıldılar.

Yürekler Yanıyor

Kayıların, belirli bir ordusu yoktu. Eli kılıç tutan yiğitlerden oluşan üç yüz atlıdan oluşan bir birlik kurdular. Osman Bey önde, diğerleri arkada İnegöl'e doğru sefere çıktılar. Arkada kalan eşleri onlar için hayır duaları ediyorlardı.

Osman Beyin İnegöl'e geleceğini öğrenen Nikola pusu kurmuştu. Sabah güneşi yükselirken Ermenibeli köyü yakınlarından geçen Kayı ordusunun etrafı birden çevrildi. Osman Beyin, yüksek sesle "Pusu var!" demesine kalmadan Kayılara yağmur gibi oklar yağmaya başladı. Kayı askerleri, sonbahar yaprakları gibi atlarından bir bir düşüyorlar ve çok şehit veriyorlardı. Her yandan oklar geliyor ve en önde gidenlerin pek çoğu şehit düşüyordu.

Osman Bey, telaşa düşen adamlarını soğukkanlı olmaya çağırıyordu.

– Aslanlarım, telaş etmeyin! Turgut Alp!

– Buyur beyim.

– Sağ cenaha doğru saldıracağız.

– Abdurrahman Gazi!

– Tamam beyim.

– Gündüz Ağabey!

– Olur beyim.

– Konur Alp!

– Anladım beyim.

– Haydi, Ya Allah!

"Allah! Allah!" sesleri ile Kayı birliğinin bir kısmı kendilerini kuşatan düşman çemberinin sağ tarafına doğru saldırdı. Bu saldırılara karşı Rum kuvvetleri, mukavemet gösterdi. Çemberi yarmak hiç de kolay değildi. Birliğini geri çeken Osman Gazi tekrar saldırdı. Şehitler vere vere çember yarıldı. Kayılar, düştükleri çemberden kurtulmayı başardılar. Lakin geride onlarca da şehit bırakmışlardı.

Nikola, Kayıları takip etme cesareti bulamadı.

Bir müddet ormanda beklediler. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Arada at kişnemelerinden başka ses yoktu. Hazin bir bekleyişti bu, hazin bir duruş. Osman Bey, hüzünlü bir sesle,

– Canlarım, karındaşlarım galip gelmek de mağlup olmak da Allah'ın takdiridir. Biz sadece üzerimize vacip olan mesuliyetimizi yaparız. Bu niye böyle oldu diye haşa isyan edemeyiz. Haydi, gidelim şehitlerimizi oradan alıp defnedelim.

Ermenibeli'ne geri döndüklerinde feci bir manzara bekliyordu onları. Onlarca şehit kimi yüzüstü yere yığılmıştı kimi elini, kolunu kaptırarak yığılıp kalmıştı, ama hepsinin ellerinde kılıçları duruyordu. Kimi sırtından ok yemişti, kimi kılıç yarası almıştı.

Abdurrahman Gazi, gördüklerine dayanamadı:

– Hepsini, sırtlarından vurmuşlar. Aman Ya Rabbi...

Bu arada Aykut Alp, Osman Bey'in yanına geldi. Kulağına eğildi.

– Beyim hepimizin başı sağ olsun.

– Müslümanlar sağ olsun Aykut.

– Beyim bir söyleyeceğim var.

– Buyur.

– Nasıl söylenir bilemiyorum beyim. Yeğeniniz Baykoca…

Osman Bey, durumu anlamıştı. Ağabeyi Savcı Beyin oğlu Baykoca şehit düşmüştü. Daha bıyıkları bile çıkmamış on dört yaşında bir çocuktu Baykoca. Yüreği, bileğinden çok büyük olan Baykoca, İnegöl'e sefer yapıldığını duyunca gelmişti. Bu kanlı pusuda, genç yaşta emaneti sahibine geri teslim etmişti. Savcı Beye, Baykoca'nın şehit olduğu nasıl söylenirdi?

Osman Gazi, uzaktan ağabeyi Sarubatu Savcı Beye baktı. Savcı Bey de durumdan şüphelenmiş şehitler arasında büyük oğlunu arıyordu. Osman Gazi yavaşça Savcı Beyin yanına gitti.

Sadece "Ağabey" diyebildi. Ağabeyine sarıldı. Savcı Bey anlamıştı olanları. Dudaklarını ısırarak kendini tutmaya çalıştı. Kor gibi inmişti haber yüreğine. Yüreği kızgın bir demir gibi dağlayan bir haberdi bu, yüreğe bir dağ oturtan haber.

Derken Gündüz Alp geldi. Üç kardeş birbirlerine tutundular. Herkes ve her şey sustu bir an, bütün bir tabiat sustu, yalnızca hıçkırıklar konuştu... Birbirlerine, hiç ayrılmayacak gibi sımsıkı sarıldılar. Sonra Savcı Beyin gözyaşları ile ıslattığı sesi yankılandı her yanda; kulakları yırtarcasına gelen bir ses, göklerde bulutlara ulaşan bir yankı:

– Din-i mübin-i İslam için bir değil, binler Baykoca feda olsun!

Osman Bey, şehit yeğenini kucakladı. Diğer şehitlerle birlikte atına yatırıp, Hamzabey Kervansarayı'nın yakınlarına götürdü. Bütün şehitler, elbiseleri ile musalla taşı misali bir yükseltiye yatırıldı. Cenaze namazları kılındı. ardından Söğüt'e doğru yola çıkıldı.

Söğüt'te kadınlar; kocalarının, erkek kardeşlerinin, oğullarının zafer haberini bekliyordu. Bir çocuğun sesi duyuldu.

– Geliyorlar!

Herkes dışarıya çıkmıştı. "Muzaffer olduk!" denilmesini bekliyorlardı. Malhun Hatun da kocasının yolunu bekliyordu. Osman Beyin yüzünde hüzün, duruşunda keder vardı. Malhun Hatun, anlamıştı kötü bir şeylerin olduğunu.

Arkadan gelen Savcı Bey bir eliyle kendi atının yularını tutarken bir eliyle de şehit oğlunun atının yularını tutuyordu.

Süvarisiz bir at… Kayılar boş gelen atın ne demek olduğunu iyi biliyorlardı. Savcı Beyin karısı Mehlika Hatun gördüğü karşısında bir an durakladı ve bir annenin evlat acısının yankısı düştü Söğüt'e. Kor bir alev gibi yüreğe düşen bir acı. Yanılmak istercesine kocasına seslenmeye çalıştı.

– Savcı! Yoksa Baykoca!

Savcı Bey, atından inerek karısının yanına gidip, elinden tuttu.

– Rabbül Âlemin bize bir emanet verdi ve bugün onu elimizden aldı hanım, diyebildi. Kelimeler düğümlendi boğazına ve daha fazla konuşamadı.

Mehlika Hatunun inlemesi yankılandı ilkin, sonra yürekleri parçalayan sesi.

Osman Bey, yengesinin sesini duyuyordu. Yapacak bir şey yoktu. Ruhu daraldı. Yüreğine ümitsizlik çöktü. Yoksa aşireti onun yüzünden, hep hüsrana mı uğrayacaktı.

Çiçekler Baharda Açar

Söğüt'ten Eskişehir'e dörtnala giden bir atlının sesi yankılandı dağlarda. Osman Bey, hocasının yanına gidiyordu. Akşamı geçkin bir saatte Edebali'nin yanına vardı. Edebali, kitap okuyordu. Sessizce bitirmesini bekledi. Sonra söze başladı Osman Bey. Mağlup olduklarını, yeğenini şehit verdiklerini anlattı. Edebali, uzun zaman konuşmadan Osman Beyi dinledi. Ardından dâvudî ve gönle huzur veren sesi ile söze başladı:

– Çiçekler baharda açar; lakin bir çiçek açmasıyla bahar gelmez. Bir bey, sabretmesini bilmeli. Bugün bir bulut gelip güneşin önünü kapatmıştır. Bulut geldi diye güneş kaybolmuş değildir.

– Doğru söylersin hocam. İçimde bir dert vardır. Ben bu bozgunu kendimden bilirim.

– Peygamber Efendimiz (s.a.s.) zamanında Uhud Savaşı yapılır. Çetin bir savaştır Uhud. O savaşta bir yiğit vardır: Enes İbn-i Nadr. Müşriklerle öyle savaşmış öyle savaşmıştır ki düşman, hıncından olanca kuvveti ile ona saldırmıştır. Seksen küsur yara almıştır bedenine, kimisi kılıç, kimisi mızrak, kimisi ok yarasıdır. Vücudu o hâle gelmiştir ki onu kimse ta-

nıyamamıştır. Kız kardeşi ancak bedenindeki bir "ben" den onu tanımıştır. O zaman, sahabe Ahzap Suresi'nin yirmi üçüncü ayetinin Enes ve diğer şehitler için geldiğini anlamıştır. Surede der ki:

"Müminlerden öyle yiğitler vardır ki Allah'a verdikleri sözü yerine getirip sadakatlerini ispat ettiler. Onlardan kimi adağını ödedi, canını verdi, kimi de şehitliği gözlemektedir. Onlar, verdikleri sözü asla değiştirmediler."

Osman Bey, bir an için durakladı. Hocasının ellerine kapandı. Edebali'ye tek kelime etmeden alacağı dersi almıştı. Hocasının okuduğu ayetin son cümlesi zihninde yankılanıyordu: "Onlar, verdikleri sözü asla değiştirmediler." "Biz de verdiğimiz sözü değiştirmedik." dedi. Gece yarısına doğru Söğüt'e geri döndü. Gözünü uyku tutmadı, ertesi sabah ilk iş olarak kumandanlarını topladı.

– Karındaşlarım, geçen gün yaşadığımız mağlubiyetin bir tek mesulü varsa o da benim. Hepiniz, hakkınızı helal ediniz. Bu bozgun bizi yıldırmak bir yana, daha da bileylemelidir. Şehitlerimizin kanlarının yerde kalmaması için Rabbimize duacıyım. Siz de dua ediniz. Gayri bundan sonra ne yapacağımızı danışmak için sizi buraya topladım.

Aykut Alp:

– Beyim, benim bildiğim Nikola, bu galibiyetinden dolayı çok şımarıp daha küstahça işler yapacaktır. Diğer Rum tekfurlarını da yanına alıp üstümüze gelecektir. Buna bir çare bulmak gerektir.

– Çare bulan var mı?

Abdurrahman Gazi, sık sakallarını sıvazladı. Oturuşunu biraz daha düzelterek konuşmaya başladı:

– Beyim, bana sorarsanız öncellikle şu Karacahisar deni-

len kaleyi alalım. Böylece Nikola, diğer tekfurları etkileyemez. Düşman köpek gibidir. Kendisinden korkulmadığını bildiği vakit kuyruğunu kıstırıp gider. Yok, kendinden korkulduğunu anladı mı başına musallat olur.

Aykut Alp ve Konur Alp de aynı fikirde idiler.

Osman Bey;

– Mesele anlaşıldı, öncelikli olarak Karacahisar'ı alacağız. Konur Alp, bu iş için, sen ne lazım geliyorsa hazırlat.

– Emredersin beyim!

– Aykut, sen aşiretin iaşesini ayarla.

– Tamam beyim.

– Abdurrahman Gazi, biz de seninle hisarın fethinin planlarını yapalım.

– Nasıl istersen beyim.

Söğüt'te güneş en tepeye çıkmıştı. Osman Bey, Gündüz Alp ile bir ağaç altına oturmuş, Karacahisar'ın nasıl alınacağını konuşuyordu. Beyin elinde bir çubuk, toprağa bir şeyler çiziyor, Gündüz Alp de ona fikirlerini söylüyordu. Uzaktan dörtnala gelen bir atlının haykırışları üzerine Osman Bey, başını kaldırdı. Atlı, tozu dumana katarak süratle geliyordu.

– Bu bizim gözcülerden biri, gelişi hiç de hayra alamet değil.

– Hayrolur inşallah, beyim.

Atlı heyecanla bağırarak Osman Beyi arıyordu.

Osman Gazi, ayağa kalkarak seslendi.

– Hey! Buraya gel!

Atlı, hızını kesmeden hemen Osman Beyin yanına geldi. Diğer kumandanlar da koşarak geldiler.

– Hayırdır, bu telaşının sebebi nedir?

– İşler çok kötü beyim. İnegöl Beyi Nikola, Karacahisar beyi ile iş birliği yapmış, orduları ile üzerimize geliyorlar.

Osman Bey, derin bir iç çekti. Bir müddet düşünüp, soğukkanlı bir şekilde,

– Peki, Bilecik tarafından mı geliyorlar, yoksa Domaniç tarafından mı?

– Domaniç tarafından beyim.

– İyi, bu bize biraz zaman kazandırır. Konur Alp, haber et, bütün kumandanlar derhâl toplansın.

Domaniç'te Savaş

Birkaç dakika sonra Osman Bey, kumandanlarına hitap ediyordu.

– Karındaşlarım, biz Karacahisar'ı alalım derken Nikola, Karacahisar beyi ile birlik olup üzerimize geliyormuş. Çok süratle hazırlanmamız lazım.

Gündüz Alp:

– Beyim, nerede savaşacağız.

– Mümkün olduğunca, Söğüt'ün dışında savaşmalıyız ağabey.

– O zaman süratle hazırlanıp Domaniç'te onları karşılayalım.

– Hemen hazırlanın.

Meclistekiler koşar adım işlerinin başına geçtiler. Osman Bey de otağına gitti. Girdiğinde Malhun Hatun bebeği ile ilgileniyordu. Osman Beyin yüzündeki ifadeden bir şeylerin iyi gitmediğini anlamıştı.

– Osman'ım bu hâlin nedendir?

– Sefere çıkıyoruz cancağızım.

– Ne zaman?

– Şimdi.

– Şimdi mi?

– İnegöl ve Karacahisar beyleri bir olup üzerimize geliyorlar.

– Allah, aşiretimizi bütün belalardan korusun.

Osman Gazi: “Amin” dedi. Karısının ellerinden tuttu.

– Malhun, eğer beş gün içinde bizden haber alamazsanız hemen buraları terk edin. Bütün kadın ve çocukları toparlayıp doğru Harmankaya’ya gidin.

Osman Gazi, kundaktaki bebeği kucağına alıp, yanağından öptü.

– Orhan’ım, hadi sen de biraz çabuk büyü.

Bey; kılıçlarını, oklarını, sadağını ve kalkanını aldı. Hanımı ile vedalaşarak otağdan çıkarken,

– Dua et Malhun. Bütün aşiret eşleri, oğulları ve babaları için dua etsin. Dua edin ki Hak Teala bizi gaza yolunda mahcup etmesin.

– İnşallah beyim, Allah seni, aşiretimizin de yuvamızın da başından eksik etmesin. Her daim Allah’a emanet olasın.

Kayı aşireti süratle Domaniç’e gidiyordu. Dörtnala giden yüzlerce atlı arkalarına bir toz bulutu bağlamış gibiydi. Mümkün olduğunca çabuk bir şekilde Domaniç’e varmalıydılar. Ağızları bıçak açmıyordu. Osman Gazi, en önde gidiyordu. Yanlarında ağabeyleri Gündüz Alp, Sarubatu, onun yanında Aykut Alp, Konur Alp, Abdurrahman Gazi…

Güneş, ufukta kaybolmaya yüz tutmuştu. Gökyüzü, kırmızıdan sarıya çalan bir ateş rengine bürünürken uzaktan Domaniç göründü. Etrafta düşman görünmüyordu. Osman Bey, gülümseyerek yanındakilere döndü. “Anlaşılan misafirlerimiz daha gelmemiş. Rumlar hem kendileri zırh giyer hem atlarına zırh giydirirler. O yüzden çok ağır hareket ederler. Geceleri de yol almazlar. Onların buraya gelmesi yarın kuşluk vaktini bulur. Biz kendi hazırlıklarımızı yapalım. Gündüz Alp:

– Beyim, hazırlıkları yapmasına yaparız, lakin bizim karnımız acıktı. Beyimiz, ne zaman yemek emri verir diye bekleriz, dedi.

– Yemeğimizi yiyelim. Yanımızda etimiz var mı Aykut?

– Olmaz mı beyim.

Ateşler yakılmış, biraz sonra etrafı bir et kokusu kaplamıştı. Bütün aşiret, ateşlerin başına geçerek karınlarını bir güzel doyurdular. Yatsı namazını, Osman Bey kıldırdı. Namazdan sonra;

– Konur Alp, askerlerimizi birkaç parçaya böl, etrafa dağıt. Ne olur ne olmaz. Rumlar gece baskını yapabilir. Yine çevrede nöbetçiler olsun.

– Emredersin beyim.

Etrafa nöbetçiler yerleştirildi.

Gece, Domaniç Yaylası bir başka güzel olurdu. Binlerce yıldız, Kayı aşiretini seyrediyordu. Bir de Yirce Dağı'ndan gelen rüzgârın yaprakları oynatmasının hışırtısı. Nöbetçiler dışında herkes uykuda idi. Bir kişi hariç; Osman Bey, gecenin orta yerinde dualar ediyordu. Yarın çetin bir gaza olacaktı. Allah'tan gelmişler ve yine Allah'a döneceklerdi. "Ya Rabbi, benim de aşiretimin de senin rızanı kazanmaktan gayri arzusu yoktur. Sen, bizi yarınki harpte muzaffer kıl." diyordu. Sonra askerlere baktı. Kimi çadırda kimi dışarıda yatıyordu. Acı bir gülümseme ile onları seyretti. Bu bir harpti, yarın bazıları burada canlarını bırakacak ve Söğüt'e geri dönemeyeceklerdi.

Domaniç Yaylası'nda tan ağarmaya başladığı vakit, bütün aşiret kalkmıştı. Sabah namazının sonunda Osman Bey, yüksek sesle:

– Ey komutanlarım, yiğitlerim, askerlerim hepimiz Rabbimize, gireceğimiz harpte bizi muzaffer eylemesi için dua edelim. Biz, duanın gücüne inanırız. Ve yine inanırız ki gelip

getirmek de mağlup düşürmek de Allah'ın bileceği iştir. Biz, bize düşen işleri yaparız o kadar. Bugün burada bazılarımız kanlarını bazılarımız da canlarını verecektir, herkes birbiriyle helalleşsin.

Sanki, kılınan sabah namazı değil de bayram namazı idi. Herkes birbirine sarılarak helallik diliyordu. "Hakkını helal et kardaşlık!", "Hakkını helal et ağabey!", "Hakkını helal et kumandanım!"

Osman Bey de ağabeyleri Gündüz Alp ve Sarubatu'ya, sonra diğer komutanlarına tek tek sarılarak helallik diledi. Sonra yine kumandanlarını toparlayarak harbi nasıl yapacaklarını ve kimlerin ne görev yapacağını konuştular.

Kuşluk vakti yaklaşmıştı. Gözcüler, ilerde bir toz bulutunun göründüğünü söylediler. Rum beylerinin ordusu geliyordu.

Herkes, kendine verilen talimat gereği, Rumlara saldıracaktı. Önce Sarubatı'nın komutasındaki öncü birlik, düşmanı şaşırtmak için ani bir saldırı yapacak ardından da toparlanmalarına fırsat verilmeden ani bir hücumla düşman imha edilecekti.

Rumların, saatlerce yol yorgunu olmalarından istifade etmek istiyorlardı. Bu arada, Rum ordusu Osmanlılara bayağı yaklaşmıştı. Osman Bey, töre gereği bir askeri, elçi olarak gönderecekti.

Elçiye, "Nikola'ya söyle, bizim derdimiz onlarla savaşmak değildir. Hak din üzere sebat etsinler, topraklarımızı terk etsinler veya teslim olsunlar. Yok, eğer illa savaşırız diyorsa ben Kayı beyi Ertuğrul Gazi oğlu Osman isem Aya Nikola'ya burayı dar ederim. Elime düşmesin; düşerse sakın ola aman dilemesin." dedi.

Elçi, hızla Rum ordusuna giderek Nikola'ya haberi iletti. Nikola, atının üzerinde kahkahalar atmaya başladı. Kahkahaları ile zırha bürünmüş bütün vücudu titriyordu. Sonra bütün Rumlar kahkaha atmaya başladılar. Nikola, yanındakilere dönerek:

– Duyuyor musunuz, bizim yarımız kadar askeri olmayan Osman, kendince bize kafa tutuyor. Bana bak elçi! Git beyine de ki bize kafa tutanın kafasını kopartırız. Hemen teslim olsun. Yoksa sonuçlarına katlanır.

Aya Nikola, kahkahalarına devam ederken elçi, Osman Beyin yanına geri dönüp durumu anlattı. Osman Bey, etrafındakilere yüksek sesle:

– Gayri yapacak tek şey kaldı. O da kâfirle vuruşmaktır. Haydin yiğitlerim!, dedi.

Yapılan plan gereği Sarubatu'nun birliği büyük bir süratle Rum ordusuna saldırdı. Domaniç'te duyulan tek ses "Allah Allah!" sesleri idi. Bir de bu seslerin Yirce Dağı'ndan gelen yankısı inletiyordu her yanı.

Önce bir toz bulutu, ardından kılıç sesleri, vuruşma, Rumların çaldığı boruların sesleri, Kayıların tekbir sesleri, tehlil sesleri ile karşılık buluyordu. Önce sesler cenk ediyordu göklerde, sonra yerde askerler.

İlk giden birlik süratle geri dönmeye başladı. İnegöl beyi ile Karacahisar beyinin adamları da birliği takip ederek peşlerinden geliyorlardı. Rum askerlerinin sesleri duyuluyordu:

– Kayılar kaçıyor, koşun yakalayalım şunları!, Haydi, ganimetten pay almak isteyenler gelsin! Sonra Nikola'nın sesi duyuldu:

– Bir tane Kayı bırakmayın, Aya Nikola'nın karşısına çıkmak neymiş öğrensinler!

Kayı birliğini takip eden Rumlar, öfkeyle ve dörtnala geliyorlardı. Ellerinde tuttukları düz kılıçları, kim bilir kaç tane

Kayı'nın hayatına son verecekti. Ganimet alacak; hatta savaş meydanında biraz önde görünüp belki büyük hediyelere bile konacaklardı.

Rumların bir hesabı vardı. Bir de Osman Beyin bildiği bazı şeyler... Kayı birliğini dörtnala takip ede ede gelen Rumlar birden hayrete düştüler. Kovaladıkları birlik, birden durup geri döndü. Rumlar da durdular. Bu, fırtına öncesi sessizlikti. Sadece Yirce Dağı'ndan esen rüzgârın sesi, bir de atların kişnemeleri duyuluyordu. Rum komutan kılıcını doğrultup "Saldırın!" diyecekti. Kılıcını havaya kaldırdı. Tam bağıracak iken yanındaki asker, komutanına bir şey gösteriyordu. Arkaları, Kayılar tarafından kapatılmıştı. Şimdi hem önlerinde hem de arkalarında Kayılar vardı. Derken sağlarında ve sollarında da Kayı okçuları belirdi. Rumlar pusuya düşmüşlerdi. Osman Gazi atıldı. "Haydi, Ya Allah!", Konur Alp, Aykut Alp, Abdurrahman Gazi, Turgut Alp atıldılar. Hele Turgut Alp, adamları ile birlikte bir kartal gibi düşman saflarına dalıyordu.

İnegöl beyinin askerleri de Karacahisar beyinin askerleri de tamamen ortadan kaldırılmıştı. Nikola, birkaç atlı ile kaçarak canını zor kurtardı. Osman Bey sevinçli idi. "Hamdolsun, şükürler olsun diyordu." Savaş meydanında komutanlarını tek tek tebrik etti. Aykut Alp'i, Konur Alp'i, Abdurrahman Gazi-yi, ağabeyi Gündüz Alp'i. Gözleri Sarubatu'yu aradı bir müddet. Nerede idi acaba, seslendi.

– Aykut Alp!

– Buyur beyim.

– Ağabeyim Sarubatu nerede?

– İlk hücumdan sonra görmedim beyim.

– Konur Alp sen gördün mü?

– Yok beyim.

– Acep nerelerde kaldı?

Yürek Dağlanır

Kayılar, yavaş yavaş toparlanıp Söğüt'e dönecekleri sırada, askerlerden biri dörtnala ve tozu dumana katarak, geliyordu.

Genç bir delikanlı idi gelen, bıyıkları yeni terlemiş, soluk soluğa kalmış bir delikanlı. Atından süratle indi. Koşarak Osman Beyin yanına geldi.

İlkin "Beyim..." diye seslendi. Konuşamıyordu. Derin derin nefes almaya çalıştı, yapamadı, bütün vücudu titriyordu. Benzi atmıştı. Tekrar konuşmaya çalıştı.

– Beyim… Sarubatu…

Osman Bey, uzun karakaşlarını kaldırıp gence baktı.

– Ne oldu, anlatsana oğlum!

– Beyim, Sarubatu… Sarubatu şehit oldu.

Bir anda bütün Kayılardan bir "Oy!" sesi yükseldi. Yirce Dağı'nda yankılanan, oradan ormanlara, oradan göklere yükselen bir sesle inledi her yan. Sonra bir ağıt koptu Kayılardan. Dağları taşları inleten bir ağıt… Sonsuzda, Yaratana yapılan bir dua. Kimi yere çöktü, kimi bir yere dayandı. Kılıçlar ellerden düştü, kalkanlar fırlatıldı. Az önce Rumlar karşısında ele avuca sığmayan yiğitler bir haberle yıkılıp kalmışlardı işte. Yüreği dağlayan bir haber…

Osman Bey, gözlerine hücum eden yaşları durdurmaya çabalayarak gence sordu:

– Cenazesi nerede?

– İlk hücum ettiğimiz yerin ilerisinde beyim.

Osman Bey, koşarak atına atladı. Dörtnala gencin tarif ettiği yere at sürdü. Bütün Kayılar da peşinden gittiler.

Sarubatu Savcı, bir çam ağacının altında yatıyordu. Yüzünde hafif bir tebessüm vardı. Belki de bu, dünyadan cennete uçmanın sevinci idi. Belki din-i mübin-i İslam yolunda canını vermenin, kanını dökmenin sevinci idi.

Osman Bey, cansız bedene bakıp atından indi. Bir iniltisi duyuldu sadece.

– Ağabey…

Kan içinde idi Sarubatu'nun her yanı, ama yüzü, o nurlu yüzü tertemizdi. Melekler mi yıkamışlardı yüzünü, sevincinden mi parlıyordu ışıl ışıl.

Yürek dayanmazdı bu manzaraya. Osman Beyin burnunun direği sızladı. Sıkıca, şehidin cenazesine sarıldı. Ağladı, ağladı, ağladı… Savaş meydanını düşmana dar eden Kayılar da onunla birlikteydi. Savaş sırasında "Allah, Allah!" seslerinin inlettiği dağı taşı şimdi acı hıçkırıklar inletiyordu.

Hey gidi Sarubatu Savcı, daha geçen sene oğlunu şehit vermişti. Hep onu yâd ederdi. Şimdi kendi de onun yolunda onun yanına gidiyordu.

Gündüz Alp geldi daha sonra. Gündüz Alp ki karşısında dağlar durmaz, Gündüz Alp ki yiğitliğin ve mertliğin timsali… Gündüz Alp ki bir koca çınar… Gündüz Alp ki Ertuğrul Gazinin ilk oğlu… Ertuğrul Gazinin yaşayan gölgesi…

Gündüz Alp, Osman Beyin yanına çöktü. Ağlamamak için dudaklarını ısırdı, gözlerini sıktı. Sonra, tutamadı kendini. Âdeta, dağdan bir çığ düşüyordu. Gündüz Alp'ten yaşlar

dökülüyordu can borcunu ödeyen kardeşinin üzerine. Şehitler yıkanmadan ve kefenlenmeden gömülürdü gerçi. Ama iki kardeş, gözyaşları ile yıkıyorlardı onu.

Bu manzara dakikalarca, saatlerce sürdü. Bir yıldız daha kaymıştı. Savaş meydanlarının gözü pek yiğidi; şehit Baykoca'nın babası, Mehlika Hatunun kocası Sarubatu göçüp gitmişti. Her fâni gibi, herkesin gideceği gibi… Ama o herkes gibi gitmemişti öbür âleme. Kanlı bir cepken, kanlı bir şalvar, kanlı bir sarık götürüyordu yanında. Belki de Cenabı Mevlâ'nın huzurunda kendine "Dünyada ne yaptın?" dedikleri vakit delil göstereceği kıyafetleri ile gidiyordu.

Cenazeyi son bir kez daha atına bindirip bağladılar. Hey gidi Sarubatu, rüzgâr gibi atının üzerinde bir vakit nasıl da uçarcasına koşardı. Şimdi ise son kez, bağlanarak bindiriliyordu.

Söğüt'e doğru yola çıktılar. Osman Gazi, Mehlika Hatun'a ne söyleyeceğini düşünüyordu.

Söğüt'e vardıklarında ikindi üzeri idi. Yine bütün aşiret yollarda onları bekliyorlardı. Yüzlerce atlı, sessiz bir şekilde ve usulca akan bir nehir gibi geliyorlardı. Mehlika Hatun da dışarıda idi. Malhun Hatun da… Aşiretin bütün kadınları, çocukları, yaşlıları dışarıda idi. Herkes, onlardan gelecek bir muştulu haberi bekliyordu. Sessizliğe kimse anlam veremedi ilkin, sonra arkada şehitler görüldü. Atlarının üzerinde bağlanmış gelen şehitler ve şehitlerin en önünde bir koca yiğit Sarubatu. Bu kez aşirette bir çığlık yükseldi. Kimse inanamadı gözlerine ve kimse inanmak istemedi. Sonra bir ses duyuldu:

"Sarubatu Savcı şehit olmuş."

Osman Gazi, ilk olarak Mehlika Hatunun yanına gitti. Mehlika Hatun, gördükleri ve duydukları karşısında donmuş kalmıştı. Zaman donmuştu onun için, mekân donmuştu. Ne

Söğüt Çayı akıyordu ne de ses geliyordu. Orada öylece bekledi. Osman Gazi seslenmeye çalıştı:

– Yenge…

Karşılık veremiyordu. Osman Gazinin tekrar seslenmesi üzerine döndü.

Osman Bey;

– Yenge, ağabeyim Sarubatu, oğlu Baykoca'nın yanına gitti.

– Şehit oldu, diyebildi. Yüzü kaskatı oldu, koşarak cenazeye sarıldı: "Beyim, evimin direği Sarubatu…" herkes donmuştu. Mehlika Hatun devam etti.

– İlkin Baykoca gitti, şimdi de sen gittin yiğidim. Ne olurdu beni de götürseydin. Gayri ben buralarda ne yaparım Sarubatu? Mehlika gayri senin yanına varmayı bekleyecek. Şehidim, ne olur huzur-u mahşerde bizleri unutma.

Derken Edebali gelip, önce Osman Beyin yanına vardı.

– Başın sağ olsun bey.

– Allah dostları sağ olsun hocam.

Cenaze namazlarını Edebali kıldırdı. Sarubatu Savcı'yı üzerinde kanlı giysileri ile defnettiler Söğüt'e. Bir yiğit, bir yıldız gibi kayıp gitti. Yüreklerde yaşayacak bir yıldız…

Tam da o günlerde Osman Gazinin bir oğlu oldu. Adını Savcı koydu, şehit amcasının adı ve şanı ile yaşasın diye.

Sakarya Geçiliyor

Domaniç'teki çatışmanın kazanılmasının ardından Karacahisar, Osman Gazinin emri altına girmişti. Osman Gazi, adamları ile birlikte Karacahisar'a vardı. Şehirdekilerin çoğu göç etmişlerdi. Birkaç aile dışında kimse kalmamıştı.

Şehir içinde gezerken beyin yanına yaşlı bir Rum kadın geldi. Yanında da iki kızı vardı. Ağlayarak, Osman Gazinin ayaklarına kapandı.

– Ne olur, bizi öldürmeyin!

Osman Gazi, kadını yerden kaldırdı. Kadın konuşmaya devam ediyordu.

– Sana, bu iki kızımı vereyim, ama ne olur bizi öldürmeyin.

– Bre kadın hiç Kayıların çocuklara, kadınlara, kızlara iliştiğini duydun mu?

– Duymadım.

– O halde neden yalvarırsın. Kızların da senin yanında kalsın; istediğiniz yerde, istediğiniz dinde yaşayın ve tasalanmayın; Kayılar ne yaparsa İslam ahlakı üzere yapar.

Kadın ve iki kızı sevinç çığlıkları atarak evlerinin yolunu tuttular.

Bir bina, Osman'ın dikkatini çekmişti. Yüksek bir bina, yan tarafında bir kule, üzerinde kocaman bir haç. Bir kiliseydi burası. Adamlarından birine seslendi.

– Turgut Alp, çık şu haçı oradan indir.

– Emredersin beyim.

– Bundan böyle burası camimizdir. Derhâl içindeki resimleri kapatın ve temizleyin. Bir an önce burada Allah'ın (c.c.) adı, Resul-ü Kibriya sallallahü aleyhi ve sellemin sancağı dalgalansın.

– Emredersin beyim.

– Bu kiliseden başka hiçbir kilise camiye çevrilmeyecek. Bu kasabada kalan Rumların kılına zarar gelmeyecek. Bundan böyle onların canları, malları, namusları bize emanettir. Kimsenin dinine, diline karışılmayacak. Biz atalarımızdan Kur'an'daki "Dinde zorlama yoktur." düsturunu kendimize yol bellemişiz. Biz, dinimizi tam manasıyla yaşarsak onlar da bize dehalet edecektir. Kimse onlara ilişmesin.

Söğüt'te komutan çadırında, bütün kumandanlar toplanmışlar, bundan sonra yapacakları işleri istişare etmekteydiler.

Abdurrahman Gazi:

– Beyim, Nikola'ya daha büyük bir ders vermek gerek yoksa bize buralarda düzen tutturmaz.

– Haklısın gazim, Nikola'nın şerrine son vermediğimiz müddetçe bize rahatlık olmayacak. Kafamızda sallanan bir topuz gibi hep Nikola'yı düşünemeyiz.

– Beyim, müsaadeniz olursa benim bir teklifim olacak.

– Burası istişare meclisi, nedir teklifin?

– Mudurnu'da bulunan Samsa Çavuş ve kardeşi Sulamış bize dost insanlardır. Onlar da Nikola belasından çok çekmişlerdir. Diyeceğim o ki onlarla bir olup Sakarya vadisine akınlar yapalım. Nikola'nın asker ve mahsul topladığı yerleri alalım.

– Söylediklerin bana muvafık gelir, lakin Sakarya Nehri'ni geçmek müşkül bir iştir.

Toplantının başlangıcından beri sessizce konuşulanları dinleyen Mihael, söze karıştı:

– Beyim, ben Sakarya'nın civarında çok bulundum. Nerede geçit var bilirim. Adamlarım da bilir. Müsaaden olursa bu kez sefere biz de katılalım, size yol gösterelim. Ayrıca Samsa Çavuş ile bir dostluğumuz da vardır.

– Bence uygundur. Komutanlarım ne düşünür?

Konur Alp, Abdurrahman Gazi, Gündüz Alp, Turgut Alp ve diğerleri de "Bizim için de uygundur." diyerek bu fikirleri benimsediklerini bildirdiler.

Durum bir elçi ile Samsa Çavuş'a bildirilince Samsa Çavuş, elçiye:

– Beyime selamımı söyle, ben Nikola'nın nasıl melun biri olduğunu iyi bilirim. Mudurnu taraflarına kadar onun yüzünden çekildik. O ki fırsat buldu mu taş üzerinde taş, beden üzerinde baş bırakmaz bir kâfirdir. Bu akın isabet olacaktır. Ben ve adamlarım Sakarya kıyısında sizi bekler olacağız. Tiz vakte kadar gelesiniz.

Gizlilik içinde akın hazırlıkları yapıldı. Nereye, ne zaman akın yapılacağını sadece komutanlar biliyordu. Daha kuruluş aşamasında olan bir beylikte sır iyi saklanmalıydı. Sırrını saklayamayan bir devletin sırtı, çabuk yere gelirdi.

Sefer hazırlıkları bitince, helalleşmeler başladı. Birkaç erkek; kadınları, çocukları ve ihtiyarları korumak için bırakıldı. Geriye kalanlar, sefere katıldılar.

Sakarya Nehri, durgun durgun akıyor, sessizce, usulca ve kıvrım kıvrım uzanıp gidiyordu derin bir vadiye...

Osman Gazi ve yanında Mihael en önde, diğerleri arkada ilerliyorlardı.

Osman Gazi, Mihael'e:

– Nehir çok büyük Mihal, ne yapacağız?

– Beyim, Sorkun üzerinden gitmek için Sarıkaya'dan, Bektaş'tan geçelim derim. Orada Sakarya suyunu geçmek kolaydır. Hem oradan geçersek, Samsa Çavuş'un yanına varmamız daha kolay olacaktır.

Nehrin kenarına geldiklerinde, yaşlı bir adam gördüler. Bembeyaz sakallı, üzerinde eski bir cübbe, başında eski bir sarık. Nehrin yan tarafında bulunan bahçenin kenarında dinlenmek için oturmuştu.

Osman Gazi, ihtiyara seslendi:

– Selamün aleyküm baba.

– Aleyküm selam oğul.

– Ben Kayı beyi Ertuğrul Gazi oğlu Osman'ım.

– Namını duymuşluğum var beyim, hoş geldin.

– Bu su, bize geçit verir mi baba?

– Allah Azimüşşan Hazretlerinin izni ile gazilerin önünde değil bu su, deniz olsa dayanmaz. Allah gazanızı mübarek etsin beyim.

– Sağ olasın baba.

– Yeter ki sizin gönlünüzden, Allah korkusu eksik olmasın. O vakit, O da sizin zor bellediğiniz işleri kolay eyleyecektir.

– Allah korkusunu yüreğimizde saklamanın derdindeyiz. Dualarını bizden eksik etmeyesin.

– Dualarım sizlerle, Allah yâr ve yardımcınız olsun oğul.

Mihael'in gösterdiği yerlerden, uzun iplerle birbirlerine tutunarak nehir geçildi. O esnada bir atın ayağı kaydı ve süvarisi ile birlikte suya gömüldü. Sakarya, atı ve süvarisini sürüklemeye başladı. Herkes donmuş kalmıştı.

Karşı kıyıya geçmiş olan Osman Gazi, hemen atından indi. Nehrin kenarında bulduğu altı yedi metrelik kalın bir dalı kaptı. Koca dal, nehrin çamuruna saplanmış çıkmıyordu. Osman Gazi, bir sürüklenen gence baktı bir de elindeki dala. Gür sesi duyuldu ardından, "Ya Allah!".

Tuttuğu dal, saplandığı yerin biraz yukarısından, çatırtılar çıkartarak kırıldı.

Osman Gazi koşarak, sürüklenen süvariye yetişmeye çalıştı. Elinde uzunca kalın bir dal taşıyordu, dal suda bekleye bekleye iyice şişmiş ve ağırlaşmıştı; ama o sanki hiç yükü yokmuş gibi hızla koşuyor ve bir yandan da sesleniyordu:

– Dayan yiğidim!

Osman Bey, sürüklenen askere yetişip, biraz daha ilerisine geçti ve elindeki dalı nehrin üzerine doğru tuttu. Dalın en dibinden tutuyordu. Öyle tutmak çok güçtü. Zorlanması yüzüne aksetmiş ve yüzü iyice gerilmişti.

– Hey yiğidim, dala tutun!

Genç asker dala tutundu. Osman Gazi de dalı çekerek yiğidi kurtarmış, üstü başı çamur içinde kalmıştı. Süvari ile birlikte nehrin kenarına kendini zor attı. Bir müddet yan yana oturdular.

– Beyim, hayatımı kurtardın. Allah da seni bütün belalardan kurtarsın.

– Âmin, sen bu kurtarma işini abartma yiğidim. Senin hâlin nicedir?

– Ben iyiyim beyim, fakat biraz su yuttum o kadar. Yalnız…

– Yalnız ne?

– Atım… Atım kayboldu.

– Merak etme, atlar iyi yüzerler. O, bir yolunu bulup çıkar ve vefa gösterirse seni bekler. Yok, vefa bilmez ise zaten Kayılara layık değildir, tasalanmayasın.

Kayı birliği üstü başı çamurlar içindeki beylerini ve yanında sırılsıklam olmuş askeri görünce sevindiler. Herkes Osman Gazinin kuvvetinden bahsetmeye başladı. Koca dalı kırması, onunla koşması, nehrin üzerinde tutması… "Bey dediğin böyle olmalı." diye konuşuyorlardı.

Tozu dumana katarcasına ilerlediler Sakarya kıyısından. Samsa Çavuş ve adamları ile buluştular.

Samsa Çavuş, Osman Gaziyi görünce atından indi. Onu gören Osman Gazi de atından indi.

– Beyim şeref verdin, bu topraklar sizlere hasrettir.

– Sağ olasın Samsa Çavuş, rahmetli babam senin dostluğundan, mertliğinden çok bahsederdi.

– Estağfurullah o, rahmetlinin yiğitliğidir. Beyim ne düşünür, nereye akın yapmayı murat buyurursunuz.

– Nikola'nın, başımıza nasıl bir dert olduğunu sen benden iyi bilirsin. Biz de varalım, Nikola bizim üzerimize gelmeden onun üzerine gidelim diye geldik. Sen nereden başlayın dersen oradan başlarız inşallah.

– Beyim, buraların halkını iyi tanırım. Kılıcınızı kınından çıkartmadan sahip oluruz inşallah. Buraların halkı da Nikola'dan bıkmıştır. Osman Gaziye, kimse hayır demeyecektir. Sorkun köyü istikametinden başlayarak ilerleyelim.

Önce Sorkun köyüne geldiler. Ardından Taraklı ve son olarak Göynük, Kayıların eline geçmişti. Nerede ise doğru dürüst bir direnme ile karşılaşmadılar. Yöre halkı Samsa Çavuş'u tanıyordu. Fethedilen yerlerin idaresini Samsa Çavuş'a

verdiler. Yanına da bir miktar asker bırakarak Sakarya'nın kıyısına döndüler.

Sakarya Nehri, sakin sakin akarken nehrin kenarında bir sürpriz onları bekliyordu. Nehri geçerken düşen at kurtulmuş geri dönmüş, bir yandan taze otları yiyor, bir yandan da süvarisini bekliyordu.

Bu manzara Osman Beyin neşesine neşe kattı.

– Aferin bre küheylan, Kayı'ya vefalı adamlar, vefalı adamlara da vefalı atlar gerektir. Sen süvarini bekliyorsun. Belki Bursa, belki Edirne belki Kostantiniyye de gerçek sahiplerini bekliyor.

Beyin, son sözleri âdeta vasiyeti gibiydi.

Söğüt'e bu kez neşe içinde ve arkalarında paha biçilmez ganimetler ile kayıp vermeden döndüler. Onları karşılayanlara da neşe kattılar.

Bir Aşiret'in Eğitimi

Günler ve aylar birbirini kovalıyordu. Aylardan ramazandı. Osman Gazi, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ramazan aylarında sefere çıkmadığı için sefere çıkmazdı. Ramazan ayını, insanın iç derinliklerine doğru fetih yapma zamanı; nefsine karşı sefere çıkma anları olarak görüyordu.

Söğüt'te akşam ezanları okunmaya başladı. Osman Bey, bütün aşirete iftar veriyordu. Ezanın bitimiyle birlikte oruçlar, birer zeytinle açıldı. Ardından bütün erkekler namaza gittiler. Ertuğrul Gazi mescidinde eller, Yaratıcıya dua için kalkıyordu. Kadınların telaşı ise görülmeye değerdi. Malhun Hatun telaşla sesleniyordu: "Haydin bacılar, erkekler namazdan geldi, gelecekler. Hemen sofraları kuralım." Yayla çorbaları, etli pilavlar, ayranlar, şerbetler, helvalar, yufka ekmekler büyük bir itina ile diziliyordu sofraya. Osman Gazi, misafir ağırlamayı sever, yemek dağıtımını da kendisi yapardı.

Bizans tekfurlarının emrindeki halk, tekfurlarının şatolarından çıkıp halkın arasına karıştığını göremezlerdi. Oysa Kayı beyi bir çadırda yaşıyor ve halkına ramazan olsun veya olmasın haftada iki gün yemek veriyor, onlara hizmet ediyor ve onlarla birlikte rahatlıkla yemek yiyebiliyordu. Osman Gazinin dünya malı olarak sadece koyunları vardı. Aşireti için, ya-

bancı misafirleri için ikram olan koyunlar… Mal biriktirme derdi yoktu. Hele hele ganimetten pay almayı hiç düşünmezdi.

Osman Gazinin en büyük çalışması, aşiretin gençlerini eğitmek idi. Askerlerine sürekli talim yaptırıyor, oğullarını ve bütün bir Kayı aşiretinin gençlerini eğitiyordu.

Ok talimlerine bizzat kendisi de katılırdı. Yaşı kırkı geçmişti, ama yirmi yaşındaki bir delikanlının heyecanıyla onlarla beraber olurdu. Yayını iyi tutamayanlara müdahale ediyor, yayın nasıl tutulacağını ve kılıç hareketlerini gösteriyordu. Gürzün, topuzun, bozdoğanın, mızrağın, kalkanın, nasıl kullanılacağını anlatıyordu. Kuvvetli olmaları için kendi aralarında güreş yaptırıyor, bazen onlarla güreşiyordu.

Atlılar iki takıma ayrılıp, mızrakların temrenleri çıkarılarak cirit oynanır ve rakip takımdaki adamlar bu ciritlerle vurulmaya çalışılırdı. Bu onlar için iyi mızrak atma talimi olduğu gibi aynı zamanda iyi ata binme ve atılan mızraklardan da korunma eğitimi idi.

At kullanırken çevik olmaları için çevgan oynarlardı. Çevgan, atlı iki takımın içi doldurulmuş bir tulumu sopalarla vurarak rakiplerinin çizgisini geçirmeleri şeklinde oynanırdı. Çevgan oynarken, at üzerinden düşen veya rakibinin atına vuran oyun dışı kalırdı. Bu şekilde, gençler hem çok iyi bir at binicisi hem de çok çevik askerler oluyorlardı.

Osman Gazinin, seyretmeyi en sevdiği faaliyetlerin başında koşular gelirdi. Gençlerin atlı yahut yaya olarak koşmalarını seyretmeyi çok severdi. Onlar, koşarken kimileri düşer, kimileri de başındaki sarıklarını düşürürlerdi. Yere düşenlerin, kalkıp daha bir azimle tekrar koşmaya çalışması beyi duygulandırırdı.

Kendi oğullarını da bütün eğitimlere katıyordu. Hiç kim-

senin -beyin oğlu dahi olsa- ayrıcalığı yoktu. Pazarlu, Alâaddin, Orhan, Savcı...

Askerî eğitimin bitmesi ile bu kez dinî eğitim başlıyordu. Öğleye kadar ellerinden kılıç, kalkan, ok, mızrak düşmeyen gençler bu kez Kur'anlarını alıyorlar ve hocalarının eşliğinde Kur'an okuyup, okunanların mealini dinliyorlardı. İslam'ın insan hayatında nasıl uygulanacağını; tevazuyu, hoşgörüyü, dürüstlüğü ve vakarlı olmayı öğreniyorlardı. Söğüt'te, kılıç şakırtılarının, topuz seslerinin, ok ıslıklarının yerini, bir derenin şırıltısı gibi Kur'an sesleri alıyordu.

Eğitim, ikindi sonrası bitirilse de Osman Beyin oğulları için devam ediyordu. Bir yandan kılıç kullanmayı, topuz sallamayı öğreniyorlardı. Bir yandan da devlet idare etmeyi, kanun nizam koymayı, ordu yönetmeyi...

O gün, Edebali gelmişti. Çadırın bir köşesinde Osman Gazi, dizlerinin üzerinde saatlerdir oturuyordu. Edebali'nin önünde rahle, rahlenin üzerinde Kur'an vardı. Beyin oğulları da karşısına dizlerinin üzerine oturmuşlardı. Onların önünde de rahleler vardı.

Şeyh Edebali, önce Hac Suresi'nin yirmi birinci ayetini okuyup, ardından da mealini verdi: "Onlar ki yeryüzünde hâkim olsalar, namazlarını eda ederler, zekâtlarını verirler, dürüst işler yaparlar, kötülüklerden kaçınırlar." Kur'an, bizim rehberimizdir. Burada anlatılan söz yalnız size değildir. Belki sizlerden yüzyıllar sonra gelecek olanlara da bir sesleniştir. Bütün bir dünyaya hâkim olsanız dahi Allah'ı unutmayacak, ibadetinizi aksatmayacaksınız, hiçbir an Allah korkusu yüreğinizden eksik olmayacak. Gerçekte ortaya koyduklarınız sizi tanıtır. Siz adaletsiz, insafsız ve vicdansız olursanız Allah da size adaletsizleri, insafsızları ve vicdansızları musallat eder.

Muvaffakiyetleriniz sakın ola sizleri şımartmasın. Bilesiniz ki her şeyi yapan, yaptıran ve yapılmasının sebeplerini yaratan Allah'tır. Allah'ın izni olmadan yüz binlerce askeriniz olsa dahi, bir köyü bile fethedemezsiniz. Allah size beylik nasip etti. Cihat düşünceniz içinizden silinirse, dünyanın cazibeli güzellikleri sizleri çekecek olursa, biliniz ki sonunuz gelmiştir. Allah, Edebali'ye bu durumları dünya gözü ile göstermesin. Allah, beyliğimizi ve başımızdaki beyimizi İ'lâ'yı kelimetullah yolundan bir an olsun ayırmasın. Âmin.

Hep bir ağızdan "Âmin!" diyerek duaya iştirak ettiler.

Sinsi Plan

Bilecik tekfurunun sarayında hararetle süren tartışmanın sesleri dışardan duyuluyordu.

Nikola, yüksek sesle konuşuyordu:

– Kara Osman'ı zamanında durduramadık, onca toprağı ve yüzlerce adamı kaybettik. Biz ki Rum soyundan geliyoruz, aynı İsa'ya inanırken bazılarımız Bilecik tekfuru gibi Kayılara destek oluyor. Bu nereye kadar sürecek? Benim bugün Sakarya vadisindeki topraklarım gitmiştir, ama bilirim ki sıra yarın size gelecektir.

Bilecik Tekfuru Digenis:

– Nikola haklı, tez elden bir çare bulmalıyız, dedi.

Digenis'in cevap verdiğini gören Nikola, alaycı bir gülüşle ona döndü;

– Ne oldu Digenis? Sen ki Kayıların en sadık dostu değil miydin?

– Aslında ben…

– Hani Domaniç'e, yaylaya gittikleri zaman değerli eşyalarını sana teslim ederlerdi. Sen de onlardan aldığın hediyeleri yiyip içerdin, şimdi ne oldu?

– O, eskidendi Nikola. Artık Osman'ı kendim için tehlikeli görür oldum. Varsın, o beni dost bilsin. Ben artık onlarla dost değilim.

– Mademki Digenis de böyle düşünüyor, o zaman Osman'ı ve Kayıları ortadan kaldıracak bir çare bulmalıyız.

Nikola'nın sözleri üzerine bütün tekfurlar çareler düşünmeye başladılar. Aslında hepsinin derdi Bizans imparatoru olmaktı ve bu yüzden birbirlerine rakiptiler. Ancak, tek ortak noktaları Osman Gaziye ve Kayılara olan düşmanlıkları idi. Bilecik Tekfuru Digenis atıldı:

– Ben buldum, Osman'ı ortadan kaldıracak bir çare buldum.

– Nedir?

– Geçenlerde dostum Mihael'in düğününe gitmiştim. Osman Gazi de gelmişti. Düğünde samimiyetimizi pekiştirdik, ama aslında o öyle sanıyor.

– Lafı uzatma ne söyleyeceksen söyle Digenis.

– Diyeceğim o ki biz de oradaki gibi bir düğün yapsak ve Osman'ı davet etsek, o benden şüphelenmez davetimi kabul eder. Düğün sırasında da onu yakalayıp öldürürüz veya yemeğine en kuvvetli zehirlerimizden katarız. Öyle ya da böyle öldürürüz.

Nikola, sevinçten ayağa kalktı.

– Bence mükemmel bir plan, sizler ne düşünüyorsunuz?

Yarhisar beyi söze karıştı;

– Peki, düğünü kimler arasında yapacaksın Digenis?

– Yohannis, seninle daha önce konuşmuştuk ya aziz dostum, senin kızını benim oğlumla evlendireceğiz.

– Yalnız Holofira bu işe karşı çıkıyor.

– Neden?

– Oğlunu beğenmiyormuş, onunla evlenmek istemediğini söylüyor.

– Bu ne beceriksizlik, diyerek Nikola atıldı ve konuşmaya devam etti.

– Biz, burada Osman'ın bizi yaşatmayacağından bahsediyoruz. Sen kalkmış kızının Digenis'in oğlu ile evlenmek istemediğini söylüyorsun. Ne yaparsan yap Yohannis, ikna et kızını.

– Olmuyor Nikola, sözümü geçiremiyorum. "Onunla evlenmem." diyor.

– Biz, Osman'ı öldürmenin planını bu şekilde yaptık, istersen bize katılırsın. Kızını ikna edemediğin için bizden uzak duracaksan sonuçlarına da katlanırsın.

– Nedir bu? Bir tehdit kokusu alıyorum.

– Ne kokladığını ben bilmem.

– Ne yapacaksınız, topraklarıma mı saldıracaksınız?

– Bize fazla tercih hakkı bırakmıyorsun.

– Bence siz benim için Osman'dan daha tehlikelisiniz, ama verdiğim sözü tutacağım. Kızıma baskı yapıp düğün için ikna edeceğim.

Nikola, işlerin iyi gitmesine sevinmişti. Harmankaya beyine dönerek;

– Düğün planı hakkında sen ne düşünürsün Mihael? Osman seninle de dost gibi görünür.

Mihael, hiç bozuntuya vermeden konuştu:

– Osman'ı tanırım, çağırdığınız vakit böyle bir düğüne gelecektir. Lakin onun nasıl kılıç kullandığını ve ne kadar güçlü olduğunu bilmiyorsunuz. Ağızla kuş yakalanır, ama yüz asker ile Osman yakalanmaz.

– Biz de yakalamak için uğraşmaz, onu zehirleriz.

Bilecik tekfuru;

– Bence de en iyisi zehirlemek. Hem kesin hem de tehlikesiz. Yalnız bir sıkıntımız daha var. Osman'ı davet etmemiz lazım.

– Sıradan bir elçi ile davet gönderirsek ciddiye almaz. Bence senin gitmen lazım Digenis!

– Yok, hayır ben gitmek istemiyorum. Zaten burada düğün yaparak kendimi yeterince tehlikeye atıyorum, bir de Osman'ın yanına giderek kendimi ateşe atamam.

– Osman, seni dost bildiği için sana bir şey yapmaz.

– Hayır, Osman kendisine yalan söylenildiğini çabuk anlar diyorlar. Orada benim bir plan kurduğumu sezerse benim kafamı koparır.

– Peki, kim gidecek?

– Onu da siz bulun. Bence Mihael gidebilir.

– Sen gider misin Mihael?

Mihael hiç düşünmeden "Tamam" dedi.

– Çok iyi, Osman belasından kurtulmamıza az kaldı.

Nikola, ağzına kadar şarap doldurduğu demirden kadehini havaya kaldırıp, neşe ile bağırdı:

– Kadehimi, Osman belasından kurtulmaya kaldırıyorum. Yaşasın Bizans!

Diğer tekfurlar da hep bir ağızdan bağırdılar;

– Yaşasın Bizans!

Düğün Hazırlıkları

Söğüt, koca bir medrese olmuştu sanki, Osman Gazi bütün gençleri eğitiyor, erkeklerin eğitimleri ile bizzat ilgileniyordu. Kız çocuklarına da dinî eğitim verildiği gibi, çeşitli el işleri ve ev işleri öğretiliyordu.

Osman, etrafına Kayı delikanlılarını toplamış ok talimi yaparken Mihael'in geldiğini söylediler.

– Hoş geldin Köse Mihal.

– Sağ olun beyim.

– Buyur anlat hele, seni biraz telaşlı görürüm.

– Sana bir tuzak kurulur beyim.

– Hayrola.

– Bilecik tekfuru düğün düzenliyor. Beni, sana davet için gönderdiler.

Osman Gazi gülümsedi.

– Tekfurun durduk yere düğün yapmasının sebebi ne ola ki?

– Gayesi sensin beyim.

– Bu adam sırf benim için düğün mü düzenliyor?

– Evet, Yarhisar tekfurunun kızını, oğluna alacakmış.

– Bu tekfurlar akıllanmazlar mı be Mihal. Her biri bir kaleye tıkılıp kalmışlar, bir de Bizans'ı kurtarmak, imparator ol-

mak isterler. Kendilerine tehlike olarak da bizi görürler. Oysa onların askerleri benim askerimin on katıdır. Yine de bizden korkmuşlarsa iyi yoldayız demektir.

– Haklısın beyim.

– Düğünde benim için ne fesatlık düşünürler, bilir misin?

– Seni yakalayıp öldüreceklermiş, yapamazlarsa zehirleyeceklermiş beyim.

Osman Gazi, hafifçe güldü:

– Şuradaki bizim hayvanlara zehirli bir ot versen anlarlar ve açlıktan ölseler dahi o otu yemezler. Hayvanlar bile zehrin ne olduğunu anlarlarken bu tekfurlar Kayı aşiretinin beyini iyice saf mı sanırlar.

– Haklısın beyim.

– Her işte bir hayır vardır. Hemen kumandanlarımı toplayayım, bu hususu bir de onlarla görüşelim.

Bir müddet sonra, Osman Gazinin otağını beyler ve kumandanlar doldurdu; Gündüz Alp, Akça Koca, Kara Mürsel, Aykut Alp, Konur Alp, Satuk Alp, Turgut Alp…

Osman Gazi, kısaca olanları anlattı.

– Anlayacağınız tekfurlar bir olup benim bedenimi ortadan kaldırmakla, Kayıların sindirileceğini sanırlar, siz ne dersiniz?

Toplantının en yaşlısı olan Akça Koca söz aldı.

– Beyim, Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem "Düşmanın silahı ile silahlanınız." buyurmuş. Onlar kendi hesaplarına bir düğünle bizi avlamak isterlerse biz de kendi hesabımızı o düğüne göre yaparız. Allah'ın izni ile onların ördükleri çorabı, onların başına geçiririz.

– Düşüncen nedir?

– Düğün için Bilecik tekfurunun sarayına girmemenin

çaresini bulmak gerektir. O kalenin ve sarayın içinde, onların düzeni hazırdır. Tuzaklarına düşeriz. Fazlaca bir şey yapamayız.

– Öyle ise benim de aklıma şöyle bir fikir gelir. Mihal'i Bilecik tekfuruna gönderelim. Düğünü açık alanda yaptırmaya çalışalım, kadın ve kızlarımızı getireceğimizi de bildirelim, ne dersiniz?

Beyler, tebessüm ettiler,

– Çok iyi olur beyim, dediler.

– Öyle ise Mihal sen Bilecik'e git ve tekfura de ki Kayılar, Bilecik'e kadar gelmişken oradan geri dönmeyip yayla için Domaniç'e çıkmak isterler. Osman Gazi soruyor de; acaba kadın ve kızlarımızı da getirsek kabul buyururlar mı?

– Tamam.

– Bir de düğün demek, şenlik demektir. Çoluk çocukla gelirsek kalabalık oluruz, saraya sığmayabiliriz. Nasıl olsa mevsim bahardır. Şöyle yeşillik bir yerde düğün yaparsa kalabalık geldiğimizden utanmamış oluruz. Söylediklerimi aynen ilet.

– Başım gözüm üstüne beyim.

– Giderken boş gitme, bir koyun sürüsü hediye götür.

– Olur beyim.

– Unutmadan bir de Osman Gazi, kırk koca sandık düğün hediyesi gönderecek. Hatta sandıkları hazırlatmaya başladı, dersin.

– Emredersin beyim.

Ertesi gün, Bilecik önlerinde Mihael göründü, arkasında da iki çobanın getirdiği koyun sürüsü vardı.

Bilecik tekfuru, hediyeleri görünce sevindi.

– Mihael bakıyorum, elin boş gelmemişsin. Bunları Osman mı gönderdi?

– Evet.

– Ne oldu, düğüne gelecek mi?

– Gelecek, yalnız 'kadınlarımızı ve kızlarımızı da getirsek' diyor. Bilecik'e kadar gelmişken oradan Domaniç'e geçmek istiyormuş.

– Demek kadın ve kızlarla gelecek. Çok iyi, desene bir taşla iki kuş vuracağız.

– Bir de isteği var.

– Nedir?

– Biz gelirsek kalabalık oluruz, saraya sığmayız. Şöyle çayırlık, yeşillik bir alanda düğün yapılsa da kalabalık geldiğimiz için utanmasak diyor.

– İyi fikir, o zaman düğünü, Çakırpınar'da yapalım ki Osman gelmemezlik yapmasın.

Tekfur, kahkaha atarak konuşmasına devam etti.

– Şu Türkler de ne kadar komik insanlar be Mihael. Yok kalabalık geleceklermiş de bize ayıp olmasın diye açık alanda düğün yapılsaymış da... Söyle Osman'a, düğünü Çakırpınar'da yapacağız, buyursun gelsin. Kadınlarını ve kızlarını ise mutlaka beklediğimizi söyle.

Bilecik tekfuru, mevcut durumdan iyice keyiflenmişti. Düğün için hazırlıklar yapılmaya başlandı.

Söğüt'e geri dönen Mihael, Osman Gazinin çadırına girdi.

– Hoş geldin Mihal, haberler nasıl?

– Tekfura, isteklerini ilettim beyim. Hepsini kabul etti. Osman Gazi, kadınlarını ve kızlarını mutlaka getirsin diyor.

– Düğünün yeşillikte yapılmasına ne dedi?

– Düğünü Çakırpınar'da yapacağını söyledi.

– Çok iyi bir iş yaptın Köse Mihal. Sen şimdi git, biz hediye sandıklarını hazırladığımız zaman gelir, hediyelerle birlikte Bilecik'e gidersin.

– Tamam, bir de beyim…

– Ne oldu?

– Bu tekfurlar benim bu haberleri getirdiğimi duyarlarsa beni yaşatmazlar. Benim yaşamam veya ölmem mesele değil lakin bana bir şey olursa aileme sen sahip çıkar mısın beyim?

Osman Gazi, Mihael'in iki omzundan da tutarak konuşmaya başladı.

– Bizim dinimizde vefa vardır Mihal. Tasalanmayasın, senin ailen bizim ailemizdir ve önce Allah'a sonra bize emanettir.

– Sağ olasın beyim.

Mihael'in çıkmasının ardından Osman Gazi, Konur Alp ile Aykut Alp'i çağırttı.

– Emret beyim, bizleri emretmişsin.

– Konur, Aykut; Bilecik tekfuru tekliflerimizi kabul etti, bundan sonrası size kalıyor. Düğün için gerekli kırk sandık hediyeyi tez zamanda hazırlayın.

– Emredersin beyim.

Düğün Hediyesi

Söğüt'te, düğüne hediye olarak gidecek büyükçe kırk sandık hazırlandı. Sandıklar kırk atın üzerine yüklendi. Hediyeleri götürmek için de kırk tane kadın hazırlandı.

Hediyeler, yüklendikleri atları bayağı zorlayacak ağırlıkta idi!

Düğün zamanı gelmişti. Hediyeleri götürmek için Mihael de geldi. Yirmi atla, kırk kadın Mihael'le birlikte yola çıktılar. Osman Gazi, gülümseyerek hediye kervanının gidişini seyredip, ardından:

– Bilecik'e düğüne gidecekler hazırlansın, dedi.

Hediye kervanı, Mihael'in önderliğinde Bilecik'e vardı. Kalede, on, on beş nöbetçi dışında kimse yoktu. Bütün ordu düğün alanında idi. Kale kapısının yanındaki nöbetçiler seslendiler.

– Durun kimsiniz?

Mihael, cevap verdi:

– Ben Harmankaya tekfuru Mihael, Osman Gazinin düğün için gönderdiği kırk sandık hediyeyi getirdim.

Nöbetçiler kapıyı açtılar, bir yandan da hediyeleri getirenlere sataşıyorlardı.

Hediye kervanı içeri getirilince Mihael, sandıkları açmaya başladı. Bu arada askerin bir tanesi:

– Bu hediyeler, bizim tekfurun ama hediyeleri getirenler ne olacak, deyince başka bir asker, iğrenç bir kahkaha attı.

Birkaç asker, hediyeyi getirenlerin üzerine yürümeye başladı. Kalenin burçlarında nöbet tutan askerler de bu ganimetten pay almak için aşağı indiler. Mihael, müdahale edecek oldu:

– Bana kalırsa böyle bir şeyi aklınızdan geçirmeseniz iyi olur.

– Bu seni ilgilendirmez, diye bağırdılar.

Rum askerler, bu kadar konuşmanın ardından hediyeyi getirenlerin korkacaklarını ve kaçacaklarını bekliyorlardı. Kadınlar ise hiçbir şey olmamış gibi oldukları yerde duruyorlardı. Bir elleri ile başörtülerini tutuyorlardı. Gözleri dışında her yerleri kapalı idi. Askerler, silahlarını bir tarafa bırakıp onların üzerine yürüdüler. Bir tanesi kervanın en önünde bulunanın başörtüsünü tutup çekti.

Asker, başörtüsünü çekmesi ile gördüğü manzara karşısında küçük dilini yutacak gibi oldu. Örtünün altında pala bıyıklı bir Kayı askeri vardı. Derken diğerleri de üzerlerindeki örtüleri attılar, hepsi erkekti ve kılıçlarını örtülerinin altına saklamışlardı. Sandıkların içinden de diğer askerler çıktı. Birden, Bilecik tekfurunun sarayının içine, seksen Kayı askeri girmişti.

Rum askerleri, yapacak bir şey bulamamanın telaşı içinde kaçmaya çalıştılar. İlk örtüyü çeken askeri, Kayı askeri ensesinden yakalayarak duvara yapıştırdı. "Biz de bir söz vardır; her kuşun eti yenmez. Bunu unutmayasın." dedi. Diğer kaçan askerler de yakalanarak avluya toplandılar, bağlanarak esir edildiler.

Mihael, derhâl kale kapısının kapatılmasını emretti. Bilecik Kalesi, çok kısa bir süre içinde ve çok kolay bir şekilde ele geçirilmişti. Mihael, içinden "Bu Osman Gazi, ne kadar zeki bir adam!" diye geçiriyordu.

Garip Bir Düğün

Bilecik tekfuru, Çakırpınar'da büyük bir hazırlık yapmıştı. Bir yandan kesilen yüzlerce koyun yakılan ateşlerde pişiriliyor, bir yandan da eğlence devam ediyordu. Rumca şarkılar söyleniyor; danslar yapılıyordu. Herkes, neşe içinde idi. Dü ğün alanında neşesi olmayan tek kişi Holofira idi. Bir cenazeye gelmiş gibi asık suratla bekliyordu. Damat kendisi ile bir şeyler konuşmak için çabalıyorsa da onu tersliyordu.

Yemekler, henüz dağıtılmamıştı. Osman Gazinin gelmesi bekleniyordu. Bilecik tekfuru, Osman Gazinin bir baskın yapmasından çekindiği için de bütün ordusunu düğün alanının arka tarafına gizlemişti. Eğer, Osman Gaziyi yakalatamazsa zehirleyecek, zehirleyemezse bu kez bütün ordusunu üstüne salacaktı. Osman Gazi, Bilecik'e tek parça gelecek Söğüt'e bin parça olarak dönecekti.

Düğün alanındaki tekfurlar birbirleri ile Osman'ı nasıl öldüreceklerinin hesabını yapıyorlardı. Bilecik tekfuru kendinden çok emin olarak Yarhisar tekfuruna:

– Eğer Osman'ı zehirlemeyi başaramasak bile askerlerimi arka tarafa gizledim. Osman'ı buradan canlı çıkarmayacağım, diyordu.

– Çok iyi yapmışsın Digenis, Osman'ı öldürdükten sonra artık onun topraklarına da sahip olursun.

– O kolay iş, diyerek kahkaha atmaya başladı.

– Çok şeytan adamsın Digenis.

– Öyleyimdir.

Osman Gazinin kafilesi uzaktan göründü. Kendisi en önde duruyor, kadınlar ve kızlar da arkalarından geliyorlardı. Yanında erkek olarak sadece yaşlı kumandanlarından Akça Koca ile Samsa Çavuş görülüyordu.

Digenis, misafirlerini büyük iltifatlarla karşıladı.

– Hoş geldiniz, ne iyi ettiniz de geldiniz.

– Sağ olasın, bizim dinimizde davet edilen yere gitmek sünnet olarak kabul edilir, sen davet edersin de gelmez miyiz?

– Teşekkür ederim, seninle tanıştırmak istediğim tekfurlar var. Bu Yarhisar Tekfuru Yohannis, bu İnegöl Tekfuru Nikola.

– Aya Nikola'yı iyi tanırım. Sanırım o da bizi iyi tanır.

Osman Gazinin sözleri üzerine, Nikola sahte bir gülümseme ile;

– Dostum Osman, şimdi düğündeyiz. Düğün demek eğlence demek; lütfen düşmanlıkları bir kenara bırakalım.

– Biz suyun uyuduğunu gördük de sizin düşmanlığınızın bittiğini görmedik.

– Dostum, lütfen geçmişi bir kenara bırakalım.

– Bir de ne gördük bilir misin Nikola, sizlerin bir ayak üzerinde bin yalan söylediğinizi…

– Aziz dostum, bırak şu işleri. Rum şehirlerinde senin şöhretini duymayan yok. Yaptığın seferler sonunda hazineni doldurduğunu duydum.

– Nikola, sen bizi yanlış tanımışsın. Bizde ne ganimet

derdi vardır ne de şöhret hissi; ne kavga hırsı ve ne de cihanı istila etme arzusu. Biz, inancımızın gereği ne ise onu yaparız. Bunu yaparken de önümüze çıkan olur ise evvelallah hakkından gelmek bizim boynumuzun borcudur.

Bilecik Tekfuru Digenis, araya girdi.

– Dostlarım, bugün böyle şeylerden konuşmayalım. Bugün düğün zamanı; yani eğlence zamanı.

Osman Gaziyi, misafirlerin olduğu yere aldılar.

Osman Gazi, bir yandan etrafı kolaçan ediyor, uzaktan görünen Bilecik Kalesi'nden gelecek işareti bekliyordu.

Bir müddet sonra, Bilecik Kalesi'nden bir ateşin yakıldığını gördü. Kilometrelerce uzakta yakılan bu ateş Osman Gazinin içini ısıtmış, onu gülümsetmişti. Bilecik fethedilmişti. Köse Mihal, görevini yapmıştı ve artık sıra kendilerine gelmişti.

Osman Gazi ile birlikte gelen kadınlar ve kızlar, yüzlerini sımsıkı kapatarak bir köşede topluca bekliyorlardı. Önlerine yemekler konuldu, ama hiçbiri yemeklere dokunmuyordu. Rum kadınları, bir yandan şarkılar söyleyerek dans ediyorlar, bir yandan da Kayı kadınlarına aşağılayıcı bir şekilde bakıyorlardı. Kadınların, hiçbir şey yiyip içmediklerini Digenis fark etmişti.

– Osman Gazi, kadınlarınız neden yemeklerimizi yemiyorlar? Merak etmeyin dininizin emirlerini biliyorum. Bu etler senin gönderdiğin koyunların eti; domuz eti değil. Hem de Müslüman kasaplara kestirttim, korkmadan yesinler.

– Onlar fazla bir şey yemezler. Yalnız, bizim yemekler hani? Neden hâlâ gelmedi.

– Hemen getirtiyorum.

Digenis, telaşla yemeklerin yapıldığı yere koştu.

– Sersem herifler, Osman Gazinin yemeğini hâlâ hazır edemediniz mi? Şimdi şüphelenecek çabuk olun.

– Efendim, yemek hazır.

– Verdiğim zehrin hepsini attın mı?

– Attım efendim.

– Güzel, hemen getir.

Zehirli yemek, Osman Gazinin önüne konuldu. Kayı aşiretinin beyi gülümseyerek yaşlı Digenis'e baktı!

– Bre Digenis, seninle babam dostluk kurmuştu değil mi?

– Evet.

– Ben, o vakitler çocuktum, ama hâlâ hatırımdadır. Bütün kıymetli mallarımızı, Domaniç'e çıkmadan önce sana getirirdik, dönünce de senden geri alırdık. Rahmetli babam, sana bu hizmetin karşılığında hediyeler verirdi.

– Evet, aynen öyle Osman!

– Peki, sen zeki bir adam mısın Digenis?

– Eh övünmek gibi olmasın, öyle derler.

– Sen zeki isen ben dâhiyim Digenis. Hayvanlar bile zehrin ne olduğunu anlarken sen Kayı beyinin ahmak olduğunu mu sanırsın?

Digenis, birden şaşkına döndü. Bir şeyler diyecek oldu, beceremedi.

– Ne zehri Osman?

– Ne vakittir, etlerin sularının mavi olduğu görüldü Digenis?

Osman Gazi, yemeklerin olduğu tepsiye vurarak devirdi. Çakırpınar'ın her yanında Osman Gazinin haykırışı duyuldu:

– Haydi, Ya Allah!

Rumlar, olanlara bir anlam vermeye çalışıyorlardı. Osman Gazi, iki adamı ile ne yapabilirdi?

Tam o esnada deminden beri bir köşede sessizce bekleyen kadınlar ve kızlar birden üzerlerindeki örtüleri attılar. Digenis, şaşkına döndü. Üzerlerinden düşen örtülerin altından ellerinde palaları ile pala bıyıklı Kayı yiğitleri çıkıyordu. Süratle atlarına binerek düğün meydanını birbirine kattılar. Konur Alp, Digenis'i yakaladı. Kılıcını, Digenis'in boynuna dayayarak:

– Beyim, emret bu keferenin kafasını koparayım.

– Hayır, Konur Alp. Gerçi kendisi bizi zehirlemeye çalıştı, amma biz yine de ev sahibini öldüremeyiz, deyince Konur Alp, Digenis'i bıraktı. Oysa bu bile daha önceden hazırlanmış bir tertibin parçası idi.

Digenis, sendeledi; sabahtan itibaren gizlediği ordusuna hücum emri verdi:

– İsa aşkına saldırın!

Digenis'in ordusu tozu dumana katarak saldırıya geçti. Osman Gazi ve adamları süratle geri çekilmeye başladılar.

Digenis'in sesi her yerde yankılanıyordu.

– Çabuk olun, gidin ve bana Osman'ın başını getirin!

Tekfurun ordusu, büyük bir hızla takibe başlamıştı. Osman Gaziye yetişmek üzere idiler. Kayılar, tekfurun ordusunu âdeta enselerinde hissediyorlardı. Tekfurun kuvvetleri, yedi sekiz at boyu mesafeye kadar gelmişlerdi.

Arkadakiler, bu kez Osman Gazinin işini bitireceklerinin sevinciyle atlarını dörtnala sürüyorlardı. Belki de Osman'ın başını getirene büyük ödüller verilebilirdi. O yüzden de özellikle Osman Gazi üzerine saldırıyorlardı.

Atıyla son sürat kaçan Osman Gazinin sesi duyuldu:

– Bölük dur!

Kaçmakta olan Kayı kuvvetleri, Osman Gazinin emri ile durup geri döndü. Tekfurun ordusu da durdu. Olanları hâlâ

anlayabilmiş değillerdi. Kaçan adamlar, niçin birden durup geri dönmüşlerdi?

Sorularının cevabını anlamakta gecikmediler. Bir anda dört bir yandan Kayı askerleri çıktı ve Rumları ok yağmuruna tuttu. Çember içine alınan ordu, kısa süre içinde imha edildi.

Prenses Gelin

Digenis, ordusunun uzun süre geri dönmemesi üzerine kuşkulanmaya başlamış, diğer tekfurlar da korkudan hemen kaçmışlardı. "Korkak tavuklar, bir de Osman'ı öldürmeye çalışırlar, Osman'ın kaçması ile onlar da kaçıyor." diyerek söylendi. "Orduyu, sarayda bekleyeyim." diyerek, içinde sarayının da bulunduğu kaleye doğru yöneldi. Kale kapısı kapalı idi.

– Nöbetçiler, kapıyı açın!

Kapı açılmıyordu, bu kez daha şiddetli bir sesle;

– Hey, size söylüyorum, uyuyor musunuz kapıyı açın!

Kapı bir türlü açılmıyordu. Digenis'in yanındaki muhafızların sesleri de durumu değiştirmemişti. Kapı açılmıyordu.

Bir müddet sonra, yukarıdan Köse Mihal'in sesi duyuldu.

– Hey Digenis, bağırıp durma, sana kapıyı açmaya niyetim yok.

– Burası benim kalem, bu ne demek oluyor Mihael.

– Söyleyeyim dostum. Kayılar, kaleni ele geçirdiler demek oluyor.

Digenis, sinirden kıpkırmızı olmuş, kendini büyük bir yalnızlığın içinde buluvermişti.

– Hey Digenis, bak misafirlerin var, sen onlarla ilgilen diyerek, dörtnala gelen Osman Gazi ve adamlarını gösterdi.

Osman Gazi, düğün meydanına geri dönmüş, meydandaki ganimetleri toplatarak kaleye göndermişti. Bu arada, gelinlik içinde bekleyen on beş yaşında bir kız, olanları hayret ve hayranlık içinde seyrediyordu. Osman Gazinin yanlarından geçtiğini görünce yalvarmaya başladı.

– Ne olur, benim canıma kıymayın.

– Bizim dinimizde kadınlara, çocuklara ilişilmez kızım, korkmayasın.

– Sağ olun efendim.

– Sen kimsin?

– Ben Holofira, Yarhisar Beyi Yohannis'in kızıyım.

– Hani Yohannis, görünürlerde yok.

– Kaçtı efendim.

– Sen, Bilecik tekfurunun oğlu ile evlendirilecek olan prenses olmalısın.

– Evet efendim.

– Tekfurun oğlu ile evlenmek istiyor muydun?

– Hayır.

– O zaman sen, benim gelinim ol. Seni, oğlum Orhan'a alsam kabul eder misin?

– Sustu cevap vermedi.

– Sen bilirsin.

– Tamam efendim. Burada bu korkakların içinde olmaktansa sizinle beraber yaşamak isterim.

– Peki, hazırlan o zaman.

Osman Gazi, daha sonra kaleye girdi. Köse Mihal, onu kapıda karşıladı. Birbirlerine sarıldılar.

– Gazan mübarek olsun beyim.

– Gazan mübarek olsun Köse Mihal, hayır hayır Köse Mihal değil; Mihal Gazi, sen artık Mihal Gazisin!

Osman Gazi, daha sonra bir köşeye çekilerek şükür secdeleri yaptı ve ellerini duaya kaldırdı.

"Ya Rabbi, gayemiz senin adını yaymak, Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin sancağını her köşede dalgalandırmaktır. Bize bu kaleyi fethetmeyi nasip ettiğin için sana hamd ediyorum." diyerek şükretti. Ardından da adamlarını meydana topladı.

– Yiğitlerim, bugün yaptığımız savaş şimdiye değin yaptıklarımızdan çok farklı idi. Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem "Savaş hiledir." diye buyurmuşlardı. Bizim hayatımızda başka türlü hile olmaz, olamaz. Bunu böylece biliniz. Bilecik'te demir çıkar. Gayri bundan sonra kılıç, kalkan, temren yapmak kolay olmuştur. Bilecik'te bir mescit yapacağız. Gayri bundan sonra burada da Ezan-ı Muhammedî okunacak. Bilecik'in sorumluluğu şeyhimiz Edebali'ye aittir. Allah kılıcınıza kuvvet versin, hepinizin gazası mübarek olsun, dedi.

Söğüt'e geri dönüldüğünde artık Orhan Beyin düğününün hazırlıkları yapılmaya başlanmıştı. Osman Gazi, Holofira'ya Nilüfer ismini verdi. Sade bir düğünle Nilüfer'le Orhan Bey evlendiler. Daha sonra Nilüfer Hatun, Müslüman oldu. Yaptığı hayır işleri ile adı yüzyıllar sonra anılacak bir gelin oldu. Osman Gazi, genç çifte mütebessim gözlerle baktı. "Allah, bir yastıkta kocatsın. Her daim Allah'a emanet olasınız." diye dua etti.

İnegöl Fethediliyor

– Beyim, İnegöl tekfurunun son yaptıkları artık sabır taşımızı çatlatmıştır. Biz, gayri bundan sonra İnegöl'ü almaktan başka yol görmemekteyiz.

Osman Gazi, gençlerin heyecanını anlıyordu. Artık sırada İnegöl vardı. Nikola'nın başında bulunduğu İnegöl… Hâkim olduğu topraklarda, Müslümana hayat hakkı tanımayan Nikola'ya gerekli ders verilmeliydi. Çünkü Nikola, Kayılara karşı olan her türlü fitnenin yıllardır baş tetikçisi idi. Eskiden, Domaniç'e yaylaya çıktıkları vakitlerde Kayıların mallarını yağmalardı. En sonunda, düğünde Osman Gaziyi ortadan kaldırmayı düşünen de yine Nikola idi. Aşiretteki gençler "Nikola'ya bütün dünyayı dar edelim. Babalarımıza çektirdiğinin on mislini bu kez biz çektirelim de görsün bakalım!" diye kendi kendilerini bileyliyorlardı. Kumandanlarda da aynı intikam hisleri kabarıyordu.

Osman Gazi, bütün komutanlarını Eskişehir'de Şeyh Edebali'nin dergâhında toplamıştı. Odanın içinde büyükçe bir kilim, kenarlarda minderler ve hasır yastıklar vardı. Osman Gazi ve bütün kumandanları dizlerinin üzerinde oturmuş, Edebali'yi dinliyorlardı.

Edebali, her zamanki gibi yine Kur'an'dan bir parça okuyarak dersine başladı. O gün Maide Suresi'nden ayetler okudu: "Herhangi bir kavme (size yaptığı zulümden dolayı) olan kininiz, sizi onlara zulmetmeye ve onlara karşı haddi aşmaya götürmesin, (Aksine, size kötülük etseler dahi onlar hakkında) adaletli davranın. Affetmeniz takvaya daha yakındır." Kin ile hiçbir devlet âbâd olmaz. Müslüman kişi kininin ve öfkesinin esiri olup da adaletten ayrılamaz. Adaletten ayrılan devletin hâli, atı boyunduruğundan çıkmış arabaya benzer ki o araba ile bir yere varılmaz. Hem de kinin doğuracağı öfke çok yanlış yaptırır. Düne ait yüreğinizdeki nefret, bugüne ait gördüğünüz zafer, sizi sakın ola Allah'ı (c.c.) ve Peygamber Efendimizi (s.a.s.) bir an olsun unutturmasın; çünkü adalet tanımayan ve affetmeyi bilmeyen insanlar İslam'dan nasibini hiç almamış bahtsızlardır. Fahri Kâinat Efendimiz (s.a.s.), "Benim davam güneşin doğup-battığı her yere ulaşacaktır." diye buyurmuş. Varın siz de bu davayı götürebildiğiniz yere değin götürün. Götürün ki sizden sonra gelecek torunlarınız da sizin bıraktığınız yerden sancağı alıp yürüsünler.

Osman, kayınpederinin elini öpüp hayır dualarını istedikten sonra adamları ile Söğüt'e geri döndü.

Edebali, yine kalp gözü ile olacakları sezmiş ve Kayıları büyük bir hata yapmaktan alıkoymuştu. İnegöl fethedilecekti elbet; lakin bu fetih geçmişin kini için değil; Allah davasının yayılması için yapılacaktı. Heyettekiler, Edebali'nin sözleri karşısında kendi kendilerinden utanmaya başlamışlardı.

Kayı beyi, topladığı kumandanları ile İnegöl'ün fethini görüştü.

– Gün geçmiyor ki aşiretimizde İnegöl'ün fethi konuşulmasın. Artık İnegöl'ü almak vakti gelmiş midir?

– Doğru söylersin beyim, İnegöl alınmadan burada bize rahat yüzü yoktur.

– Diğer kumandanlarım da böyle mi düşünür, diye sorması üzerine toplantıda bulunan komutanların hepsi İnegöl'ün alınmasının uygun olacağını söylediler.

Osman Gazi, kararını açıkladı:

– İnegöl fethedilecek.

"Allah hayır etsin." duaları içinde Osman Gazi, tekrar konuşmaya başladı;

– Turgut Alp…

– Buyur beyim!

– İnegöl'ün alınması işi senindir, gazan mübarek olsun.

– Emredersin beyim.

Turgut Alp komutasındaki Kayı kuvvetleri İnegöl'e vardılar. İnegöl, kendince direnmeye çalışıyordu. Birkaç gün sonra bey de İnegöl'e geldi. Burçların üzerinde Nikola gözüktü. Osman Gaziye doğru bağırıyordu:

– Osman, hemen buraları terk edin. Yoksa olacaklardan ben sorumlu değilim! Siz daha dün benim haraç aldığım zavallı yörüklerdiniz. Şimdi hangi cesaretle kalemi kuşatırsınız!

Osman Gazi, yaşlı tekfura doğru dönerek cevap verdi:

– Nikola sen, hâlâ dünü yaşamaktasın. Biz ise bugüne bakarız. Eşkıyalık yaparak mallarını aldığın yörükler yok artık, karşında Kayı aşireti var. Aman dilersen sana ve halkına zarar gelmeyecektir. Yok direneceğim dersen sen bilirsin.

– Sen, ne beni ne de kalemi ele geçiremezsin Osman.

– Ben ki Kayı aşireti beyi Ertuğrul Gazi oğlu Osman isem burayı almak da bana farz olsun.

Nikola, son çırpınışlarını yapıyor, son kozlarını oynuyor-

du. İnegöl, karşı koyacak durumda değildi. Sonunda kale daha fazla dayanamadı ve Kayılara teslim oldu.

Kayı beyi, binlerce kez dua ve niyazda bulundu. Şükürler ediyordu. Artık Nikola belası da İnegöl tehlikesi de son bulmuştu. Ertuğrul Gaziye daha bir çocuk iken verilen söz yerine getirilmişti.

Artık herkes Kayılara, Osmanoğulları diyordu. Başında yiğit bir bey'in bulunduğu bu aşiretin yaptıkları işler kendi hayallerinin ötesine geçmişti.

İnegöl'ün de fethedilmesi ile birlikte Osmancık'ın beyliği hızla büyüyordu. Kahraman Beyin dudaklarından Edebali'nin nasihati döküldü:

– İnegöl'deki halkın dinine karışılmayacak, kiliselerine dokunulmayacak, kimsenin hürriyeti elinden alınmayacak. Kimseye, adaletten gayri, muamelede bulunulmayacak. Buranın halkı artık bizim emanetimizdir. Topraklarımıza gelen Türkmenlere de buradan yer gösterin, gelip yerleşsinler.

Saray

Osman Gazinin elde ettiği ganimetler iyice artmıştı. Ganimetlerin taksimatını yapan ve hazineye alınan malları yerleştiren Konur Alp, ikindi sonrası Bey'in yanına geldi.

– Emriniz üzerine ganimetin beşte dördünü askere dağıttım beyim. Geri kalanı da seferler için hazineye aktardım.

– Sağ olasın Konur.

Konur Alp, göz ucuyla Bey'in çadırının içine göz gezdirdi. Bir yanda dört beş yer minderi, minderlerin arkasında kilim desenli birkaç yastık, çadırın direğine asılı bir kandil, kandilin yan tarafında bir kılıç, bir kenarda kalkan, sadak ve içinde yirmi-otuz kadar ok, çadırın girişinde abdest almak için kullanılan bir ibrik, bir bakır leğen, bir de bey'in ailesinin kaldığı ayrı, küçük bir yer…

– Beyim, müsaaden olursa bir şey sormak dilerim.

– Buyur, Konur Alp.

– Karacahisar'da, Mudanya'da, Bilecik'te, İnegöl'de gördük ki tekfurlar ve beyler, büyük büyük saraylarda yaşamaktalar. Ne kışın soğuk görmekteler ne de yazın sıcak. Rahatları yerindedir. Düşüncem odur ki Kayı beyinin onlardan hiçbir eksiği yok iken siz hâlâ neden çadırda yaşarsınız?

– Ne yapayım Konur?

– Size bir saray yapalım beyim, nasıl olsa elimizdeki ganimetler çok fazla. Şöyle büyükçe bir saray yapalım. Böyle, çadırlarda yaşamayın.

Osman Gazi, ciddi yüz ifadesini birden değiştirdi, karşısındaki silah arkadaşına gülümseyerek uzun uzun baktı.

– Tarih bilir misin Konur?

– Pek bilmem beyim.

– Benim, Edebali'den çok tarih işitmişliğim vardır. Atalarımız vaktiyle Mısır'da Eyyubî namıyla bir devlet kurmuşlar, onun başında da yiğit bir hükümdar varmış, adı Selahattin Eyyubî. O da bir çadırda yaşarmış. Ona da bir gün sana saray yapalım demişler. Hükümdar, bu söze çok üzülmüş ve bu teklifi yapanlara "Mescid-i Aksâ, Haçlıların elinde iken ben nasıl saraylarda yaşarım!" demiş. Beni de öyle say Konur Alp. Ganimetler, bize Allah'ın nimetidir ve o ganimetler belki bir gün koca bir devletin kuruluşunda hizmet edecektir. Varsın bize hizmet etmesin.

– Ama beyim, Allah'a şükür ganimetimiz bol. Bir saray yapmakla tükenecek gibi değil.

– Olsun, inan ben şu çadırımda Bizans imparatorlarından daha rahatım. Onlar birbirleriyle didişmekten, öldürülme korkusuyla yaşamaktan, saldırı beklemekten, kuş tüyü yataklarında bile huzurla yatamazlar.

– Doğrudur.

– Kuş tüyü yataklarda her gece kâbus görmektense, ben şu hasır yatağımda her gece geleceğin rüyalarını görmeyi tercih ederim Konur.

– Sen nasıl istersen beyim. Bir de beyim, ganimetlerden şahsınıza düşen payı da getirdim.

– Benim, ganimet almadığımı bilmez misin?

– Bilirim beyim, ganimet payınızı getirdim derken o payı nasıl dağıtalım, onu sormayı murat ederim.

– Ganimetin bir kısmını, rahmetli abim Savcı'nın ailesine ver. Gerisini de şehitlerin dul kalmış hanımlarına dağıt.

– Dul hanımlara ve fakirlere pay dağıttık beyim.

– Bir daha dağıt, mahzun gönüllerden yükselen dualarını bir daha alalım. Bu devlet rüyalar ile kuruldu, dualar ile yükseliyor Konur.

– Emredersin beyim.

– Ganimetlerin bir kısmını Anadolu Selçuklu hükümdarına (III. Alâaddin) göndermek gerek, sen bir ilgilen Konur.

– Baş üstüne!

Konur Alp'in çıkmasından sonra bir habercinin geldiğini söylediler. Osman Gazi, habercinin içeri alınmasını emretti.

– Hayırdır delikanlı?

– Selçuklu Devleti'nden haberler var beyim.

– Ne haberi?

– Durumlar iyi değil beyim. İlhanlı Moğolları saldırınca Selçuklu hükümdarı III. Alâaddin başkentini terk edip kaçmış. Tacını ve tahtını orta yerde bırakmış.

– Desene Anadolu'da şimdi dirlik ve düzen iyice dağılıp gidecektir.

– Beyim en doğrusunu bilir, diyerek haberci çıktı.

Bir Devlet Doğuyor

Ertesi gün, toplanan kumandanlar arasında da son gelişmeler konuşuluyordu. Osman Gazi,

– Kumandanlarım, bizler şer gibi görünen şeylerde hayır, hayır gibi görünen şeylerde de şer olabileceğine inanan insanlarız. Allahu Teala ümmetimizi ve neslimizi korusun.

"Âmin" sesleri duyuldu, Kayı beyi konuşmaya devam etti.

– Gayri, Anadolu'da, Selçuklu hükümdarlığı diye bir şey kalmamıştır. Moğollar Anadolu'da uzun müddet kalamazlar. Moğol, bir sel gibidir. Sağlam bir yere tutunamazsan seni alıp götürür. Ama biz evvel Allah'a, sonra da birbirimize tutundukça değil Moğol, daha azgın kâfirler de gelse, bırakın bizi sürüklemeyi, yerimizden dahi oynatamazlar. Kayı beyliği büyümektedir. Artık Söğüt bize dar gelir. Kanaatim odur ki bundan böyle Bilecik'e taşınmak gerektir. Sizin de rızanız olursa Bilecik'e taşınalım derim.

Akça Koca:

– Senin muradın bizim dahi dileğimizdir. Yeni merkezimiz Bilecik, inşallah hayırlara vesile olur, dedi.

– İnşallah!

Toplantıdaki diğer beylerden de bir itiraz gelmedi.

Daha sonra söz alan Gazi Abdurrahman:

– Beyim, Moğolların önünden kaçıp gelen Türkmenler vardı. Hatta Germiyanlardan ve diğer beyliklerden gelenler de vardı. Onları, Karacahisar'a yerleştirmiştik. Karacahisar az zamanda mâmur oldu. Lakin yöre halkı Dursun Fakı'yı elçi yapmış, sizden aralarındaki davalara bakması için bir kadı isterler.

– Dursun Fakı burada mıdır?

– Burada beyim.

– Çağırtın gelsin.

Bir müddet sonra Dursun Fakı geldi. Hürmetle Osman Gazinin karşısında ayakta beklemeye başladı.

– Dursun Fakı, sen Edebali Hocamın talebelerindensin. Bilirim, ilmin ve görgün yerindedir. Duydum ki halk seni ricacı yapmış, benden kadı ister. Benim düşüncem de odur ki Karacahisar'a senden daha iyi kadı bulmak mümkün değildir.

– Estağfurullah beyim, bize şeref verip Karacahisar'a imam yaptınız. Bizim kadılıkta gözümüz yoktur.

– Bizde görev, isteyene değil liyakati olana verilir. Benim düşünceme göre de senden daha layık kimse yoktur. İtiraz kabul etmiyorum. Bundan gayri Karacahisar'ın kadısı sen olacaksın.

– Beyim, benim içim emriniz başım üstünedir. Lakin kadı atamak demek, devlet gibi hareket etmek demektir. Selçuklu sultanımızdan izin almak gerektir.

– Karacahisar'ı biz kılıcımızla aldık. Bu işte Selçuklu sultanının ne katkısı oldu da ondan izin alayım Dursun Fakı?

– Yalnız o sultandır.

– Ona, sultanlık veren Allah, bize de gaza etmeyi nasip etti. Burada bulunan bütün kumandanlarım ve beylerim şahit olsunlar ki bizim derdimiz kuru bir kavga değildir. Allah'ın ismini yaymak davasıdır. İslam sancağını, dört bir yanda dalgalandırmak kavgasıdır. İznik'te, Bursa'da, Kostantiniyye'de dalgalandırmak kavgası…

– Öyledir beyim.

– Ben ki Kayı aşiretinin beyi, Ertuğrul oğlu Osman isem bundan böyle Selçuklu sultanına bağlı değilim. Bundan gayri ben ve benim oğullarım Selçukluya bağlı olmayacaktır.

– Beyim, en doğrusunu bilir.

– Sen de bundan gayri cuma namazlarında hutbenin sonunda Selçuklu sultanının adını değil; Kayı aşireti beyinin adını söyle Dursun Fakı.

– Baş üstüne beyim.

Osman Gazinin sözleri toplantıdaki herkesi heyecanlandırdı. Konur Alp'in gözünde ışıklar parladı. Akça Koca, dualar mırıldandı. Gündüz Alp, dolu gözlerle küçük kardeşine bakakaldı.

Osman Gazi, bağımsızlığını ilan etmişti. Altı asır cihanı titretecek bir devletin tohumları filizlenmeye başlıyordu.

Horoz seslerinin koyun melemelerine karıştığı ertesi sabah gün doğumu, yeni doğumların da habercisiydi. Yeni bir gün başlıyordu. Osman Gazi, koyun postunun üzerine oturmuş Kur'an okuyordu. Malhun Hatun, etrafı toparlıyordu. Bu arada dışarıdan gürültüler gelmeye başladı. İnsan sesleri geliyordu. Gazi, duruma bir anlam vermeye çalışırken çadırın dışından bir ses geldi.

– Beyim, yanına gelmemize müsaade var mıdır?

– Buyur gel!

Malhun Hatun, yaptığı işleri bir kenara bırakarak alelacele çadırın diğer kısmına geçti. İçeri gelen kişiyle Osman Gazi konuşmaya başladı.

– Beyim, civardaki bütün Türkmen aşiretleri, beyler, âlimler toplandı. Sizi beklerler.

– Hayırdır, benimle ne işleri ola ki?

– Gelip, siz sorun isterseniz beyim.

Osman Gazi, çadırından çıkınca gözlerine inanamadı. Yüzlerce aşiret reisi, komutan, âlim toplanmışlar hep bir ağızdan bağırıyorlardı. “Osman Gazi çok yaşa! Osman Gazi çok yaşa!” Bir yandan da nevbet çalınıyor, davullar ve kösler vuruluyordu.

Bir bağlılık bildirgesiydi bu. Civardaki Türkmenler, beyler Osman Gazinin bağımsızlığını ilan ettiğini duymuşlar ve ona katılmaya gelmişlerdi.

Osman Gazi, eliyle işaret ederek nevbeti ve kalabalığı susturdu.

– Beylerim, yiğitlerim, Kayı aşireti, babam Ertuğrul Gaziden bana kalan emanettir. Ben ölünce de bu emanetimi bir oğlum taşıyacaktır. Babamın dileği Kayıların bir devlet olmasıydı ve bugün Kayılar artık bir devlet olmanın ilk adımını atmıştır. Cenabı Mevlâ sizi de beni de utandırmasın.

Kalabalık, bu sözler üzerine daha da coştu. Nevbet, daha bir gayretle çalmaya başladı. Sanki her yan Kayı aşiretinin bağımsızlığını kutluyordu.

Oğuz töresi gereği, Osman Gaziyi bir ak keçe üzerine oturttular. Keçenin ucundan tutarak dokuz defa kaldırıp indirdiler. Kalabalık, kılıçları havaya kaldırmış avazı çıktığı kadar bağırıyordu. “Osman Gazi çok yaşa! Osman Gazi çok yaşa!” Sonra aşiret beyleri tek tek Osman Gazinin huzuruna çıkarak bağlılık yemini ettiler.

Huzura çıkan her bey “Ben ve aşiretim sana ve beyliğine sadık kalacaktır.” diyordu.

Dursun Fakı’nın duaları eşliğinde Osman Gazi, kılıç kuşandı. Kılıç kuşanılması demek artık beyin tek başına hareket etmesi demekti. Dursun Fakı’nın duasına herkes “âmin” diyordu.

– Yüce Allah, seni ve beyliğini hak yoldan, adaletten ayırmasın. Din yolunda her daim cihat yapmayı nasip eylesin. Beyliğini, sana ve aşiretine mübarek kılsın.

Yeni Fetihler

Osmanoğulları, artık bağımsız bir beylikti. Osman Gazi, ilk yaptığı toplantıda yine Oğuz geleneği olarak ellerindeki toprakları paylaştırıyordu.

– Atalarımız Oğuzlar bir toprağı aldıkları vakit oralara hanedan üyelerinden idareciler atarlar. Bundan böyle ağabeyim Gündüz Alp Eskişehir'in, oğlum Orhan Karacahisar'ın, Hasan Alp Yarhisar'ın, Turgut Alp İnegöl'ün idaresine bakacaktır. Bilecik taraflarından toplanacak vergiler hocam ve aynı zamanda kayın babam olan Şeyh Edebali'nindir. Bundan böyle burada; Yenişehir'de oturacağım. Küçük oğlum Alâaddin de yanımda olacaktır.

Osman Gazi, bu taksimatı yaptıktan sonra toplantıya devam etti:

– Yenişehir'i kalkındırmak için ne gerekiyorsa yapacağız. İlkin cami ve hamamlar yapılsın.

– Emredersin beyim.

– Yiğitlerim, bundan sonra ilk olarak varacağımız hedef İznik olsun derim, ne dersiniz?

Toplantıdakiler, kararı uygun bulduklarını belirttiler, sadece Hasan Alp:

– Beyim, İznik iyi bir hedeftir, lakin asıl hedefinizi bizden saklar gibisiniz.

– Sence hedefim neresidir Hasan?

– Bursa'dır.

– Kısmet... Bizim görevimiz cihada çıkmaktır. Galip getirmek de mağlup düşürmek de Yaratanın bileceği iştir. Yeter ki biz Allah'ın rızasından ayrılmayalım. Bakarsın bugün İznik, yarın Bursa nasip olur. Kim bilir belki de…

Osman Gazi, sözünü tamamlamadı. Bir an derin bir düşünceye daldı. O an, orada değildi sanki. Akça Koca seslendi:

– Beyim daldın, son niyetini söylemedin.

– Akça Koca sen ki babamın en sadık adamı idin. Var, son niyetimi de sen bul.

– Bulamayacak ne var beyim? Bilirim ki niyetin Fahr-i Kâinat Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin muştusuna nail olmaktır. Hedefin Kostantiniyye'dir beyim.

– Bildin Akça Koca, bildin.

Çadırdakiler birbirlerinin yüzlerine baktılar ve bir anda dudaklarından bir tek ses yükseldi:

– Konstantiniyye mi!

İznik Kalesi'ni kuşatma çalışmalarına derhâl başlandı lakin İznik Kalesi direniyordu.

Günler geçtikçe, Osman Gazinin sıkıntısı artıyordu. Kalenin bir türlü alınamaması değildi canını sıkan, içinde bir şeylerin kötüye gideceğine dair bir his vardı.

Çok geçmedi. Bir haber, her şeyi yeniden değiştirmeye mecbur bırakmıştı. Gelen bir haberci idi. Osman Gaziye son durum hakkında haber getirmişti.

– Beyim, komşu Rum beyleri üzerimize sefer hazırlamaktaymış.

– Sefer mi?

– Doğrudur beyim, hatta Bizans da onlarla birlik olmuş.

– Demek, Bizans da işin içinde!

– İki bin asker gönderecekmiş.

Osman Bey, bir an durakladı, düşündü. Sakin bir şekilde haberci ile konuşmaya devam etti.

– Hangi Rum beylerinin üzerimize geleceğini bilir misin?

– Bursa tekfuru, Kestel, Bednos ve Kite beyleri.

– Desene, bu kez düşman bizi yaşatmamak arzusundadır.

– Beyim doğrusunu bilir.

– Bize düşen ne ise onu yapmak gerektir. Sağ olasın gidebilirsin.

Osman Gazinin içindeki sıkıntı benliğini kapladı. Kaşları iyice çatıldı. Yüzü karardı. İçinden "Bunca düşmana karşı ne yapılır?" diye düşünüyordu. Hâdiseden, silah arkadaşlarını haberdar etti. Yaptıkları toplantı sonunda Osman Gazi kararını açıkladı.

"Derhâl, İznik kuşatmasını kaldırıp sefere hazırlanacağız. Onlar baskın yapmadan, topraklarımıza daha fazla girmeden onları karşılayacağız."

Yenişehir'e gece çökmüştü. Dışarıda birkaç böcek sesinden başka ses yoktu. Bir çift göz, uykuya meydan okurcasına açıktı. Osman Gazinin gözünü uyku tutmuyordu.

Malhun Hatun, bir ara uyanınca kandilin titrek ışığında eşinin uyanık olduğunu fark etti.

– Hâlâ uyumadın mı Osman?

– Uykuyu bize haram ediyorlar, cancağızım.

– Seni uykusuz bırakan ne ola ki?

– Duymuşsundur, Rum tekfurları birleşip, Bizans'tan destek almışlar. Bizi yaşatmamayı düşünürler.

– Bilirim, lakin herkes bir şeyleri tasarlasa da sonunda Allah'ın dediği olmaz mı?

– Amenna.

– O hâlde, hadi uyu beyim. Sen her daim Allah'ın yolundasın. Ben inanıyorum ki Allah da seni yalnız bırakmayacaktır.

– Âmin Malhun, âmin!

Koyunhisar Savaşı

Temmuz ayının ortaları, her yan sıcaktan kavrulmakta. Osman Beyin askerleri aileleri ile helalleşmekte. Kimi karısına veda sözlerini söylüyor kimi çocuklarına analarını üzmemeleri için nasihat ediyordu. Kimisi de analarının ellerini öperek hayır dualarını istiyordu: "Bizi, duadan mahrum bırakmayasın ana. Haydin Allah'a emanet olasınız."

Osman Gazi, Malhun Hatun ile vedalaşıyordu. Malhun'un gözlerine endişe oturmuş, yaş olup akmakta idi. Endişesi artık bir değildi, beyi Osman da gidiyordu sefere, oğlu Orhan da, Alaaddin de… Hepsi Allah'a emanetti.

İznik Gölü'nün güney taraflarından Koyunhisar'a gidiyorlardı. İznik Gölü üzerindeki güneş, meneviişleniyordu. Osman Gazi gergindi. Yenilmeyi düşünmek dahi istemiyordu, lakin bir mağlubiyet her şeyin sonu olabilirdi. Bey'in gerginliğini gören Gündüz Alp kardeşinin yanına geldi.

– Hayırdır beyim, şimdiye kadar onca savaşa, çatışmaya girdik, şimdi bu kadar endişeli olmanın sebebi nedir?

– Tek düşmanla savaşsak kolaydı, yalnız böyle ittifaklar beni endişelendiriyor ağabey.

– Yiğidim, Allah büyüktür. Biz, her işimizi Allah için

yaptıktan sonra galip gelsek ne mağlup olsak ne. Ölürsek şehit kalırsak gazi oluruz, tasalanmayasın.

– Sağ ol ağabey.

Osman Gazi, ağabeyi ile konuşunca biraz daha rahatladı. Askerlerini toplayarak onlara bir konuşma yaptı:

– Yiğitlerim, şimdi gireceğimiz harp bundan öncekilere benzemeyecek. Turan taktiği yahut başka bir pusu yapmayacağız. Çünkü düşman sayısı, bir pusu ile yok edilemeyecek kadar çok olacaktır. Rum askerleri bu meydana geldikleri vakit, dört koldan ani bir saldırı yapacağız. Mümkün olduğunca birbirinize yakın durun. Bir arada oldukça, yanımıza sokulamayacaklardır. Kumandanlarınız, ne yapacağınızı anlatacaktır. Bu savaşla, Kayılar ya daim olacak ya da ölecektir. Allah hepimizin yardımcısı olsun. Gazanız mübarek olsun!

Kayı askerleri, meydanı "Âmin!" sesleri ile inlettiler. Rumlar, henüz Koyunhisar'a gelmemişlerdi. Osman Gazi, onlar gelmeden töreyi çiğnememek için elçi gönderdi. Rumların savaşmamalarını, geri dönmelerini veya teslim olmalarını istedi. Rumlar, elçiye hakaretle cevap verdiler. Elçi, Rum kuvvetlerinden önce Koyunhisar'a vararak durumu beye anlattı.

– Beyim, Rum tekfurları 'Biz, size neden teslim olacakmışız; asıl sizler İznik kuşatmasını kaldırın ve derhâl teslim olun.' diyorlar.

– Bizler, sadece Allah'a teslim olmuşuz. Şu fâni dünyada bizi teslim alacak bir güç görmedik. Bunların niyetleri bellidir, Allah bizi utandırmasın.

– Âmin beyim.

– Kumandanlarım, yanıma gelsinler.

Samsa Çavuş, Aykut Alp, Konur Alp, Akça Koca ve Gündüz Alp, Osman Gazinin yanına geldiler.

– Kumandanlarım, düşman tahminime göre bir müddet sonra burada olur. Daha evvel konuştuğumuz gibi, düşman ordusunun meydana inmesi ile birlikte saldırıya geçeceğiz. Pusu olmayacak, sabit okçu olmayacak, emrimi bekleyecek ve daha sonra bir şahin gibi düşman saflarına dalacaksınız. Hepiniz hakkınızı helal ediniz. Sizde, benim bir hakkım varsa o da helal olsun. Bütün kumandanlar ve askerler birbirlerine sarılarak helallik dilediler.

Bir müddet sonra Rum kuvvetleri, kara bir bulut gibi yavaş yavaş Koyunhisar'a gelmeye başladı. Birden Osman Gazi, avazı çıktığı kadar bağırdı "Haydi Ya Allah!" Koyunhisar, bir anda Osmanlı askerlerinin "Allah, Allah, Allah!" sesleri ile inlemeye başladı. Osman Gazi, ordusuyla beraber süratle düşman üzerine saldırdı. Boru ve davul nağmeleri inletiyordu her yanı. Kılıç şakırtıları, ok ıslıkları, bozdoğan sesleri, at kişnemeleri kaplamıştı Koyunhisar'ı. Düşman kuvvetleri toparlanmaya fırsat bulamamıştı. Bir yıldırım hızıyla darbe yiyen tekfurlar canlarının telaşı içinde idiler.

Osman Gazinin kuvvetleri dört koldan Rumlara saldırıyorlardı. Rum tarafından oklar yağıyordu. Bütün Rum ordusu, âdeta kirpi olmuş, ok savuruyordu. Gelen oklardan biri ordunun en ön saflarından bir yiğidin yüreğine saplandı. Bir "Allah!" sesi ile inledi Koyunhisar. Sesin sahibi Gündüz Alp'in oğlu Aydoğdu idi. Atından yere yuvarlandı. Toza toprağa karıştı, al kanlara boyandı. Manzarayı gören Osman Gazinin, yüreği dağlandı. Atından inip Aydoğdu'nun yanına varmak istedi. Rum okçuları fırsat vermiyordu. Birden, Osman Gazinin gür sesi duyuldu.

– Haydin yiğitlerim, Allah, Allah, Allah!

Osman Gazinin kuvvetleri düşman saflarını darmadağın ediyordu.

Yenişehir'de ise dualar yükseliyordu. Dudaklardan, "Allah'ım ordumuzu galip getir." sesleri dökülüyordu. Dualar ile birlikte hatimler indiriliyordu. Bembeyaz örtüler içinde kadınlar, Yaratanlarına yakarıyorlar, bembeyaz sakallı ihtiyarlar hacet namazları kılıyorlardı. Küçük çocuklar bile minicik elleri ile dua ediyorlardı babaları için. Topluca çarpan yürekler, topluca dualar ediyordu. Eller semaya, muzaffer olunması için kalkıyordu. "Allah'ım ordumuzu kâfirler karşısında zelil etme." Yenişehir'de dua için kalkan eller Koyunhisar'da din için kâfire karşı kalkıyordu.

Tekfurların kuvvetleri geri çekilmeye başladılar. Sayıları yine de Kayılardan çok fazla idi. Osman Gazi, takipten vazgeçmiyordu. Kanlı bir takipti bu. Düşman takibinde atılan her adımda şehit verme pahasına bir takip…

Uzakta Dinboz Dağı göründüğü zaman Osman Gazi, savaşın bitmesinin yakın olduğunu anladı. Savaş meydanına büyük bir gururla gelen tekfurlar, artık kaçacak delik arıyorlardı. Kaçabilenler İznik Kalesi'ne sığınıyorlardı. Tekfurların kuvvetleri dağıtılmıştı. Koyunhisar, Osman Gazinin Rumlara karşı ilk ciddi zaferi olmuştu. Osman Gazi, kan ter içinde kalmıştı. Aklında Aydoğdu vardı. Acaba yaşıyor muydu?

Uzaktan bir ağıt yükseldi bir anda, Dinboz Dağı'ndan yankılanan bir ağıt.

– Ne var, bu ağıt nedir, diye sordu.

– Beyim, diyebildi genç bir asker. Arkasını getiremedi, önüne baktı…

Osman Gazi, Aydoğdu'nun şehit olduğunu anlamıştı. Uzakta ağabeyi Gündüz Alp'i gördü. Bir ağacın altına tek başına oturmuş, ağlıyordu.

Osman Gazi, olduğu yerde kalakaldı. Bir şehit daha verilmişti. Önce yeğeni Baykoca, sonra ağabeyi Sarubatu, şimdi de Aydoğdu. Büyük ağabeyi Gündüz Alp'in göz bebeği, harp meydanlarının şahini, anasının fidan boylu yiğidi Aydoğdu, oğlu Alâaddin ile yaşıt Aydoğdu…

Koşarak Gündüz Alp'in yanına gitti. Söyleyecek bir şeyler aradı. Evlat ateşi düşen bir yüreğe ne söylenebilirdi ki… Sadece "Ağabey!" diyebildi sarılarak. Konuşmaya ne hacet, gerisini zaten gözyaşları anlatıyordu. Askerlerin dilinden bir tek söz dökülüyordu: "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn", "Biz Allah'a aidiz, elbette O'na döneceğiz."

Osmanlı askerleri ilerlemeye devam edecek, fetihlerin arkası gelecekti, lakin giden gelmiyordu işte. Yenişehir'e geri döndükleri vakit yüzlerdeki muzaffer olmanın neşesi gitmişti.

Gündüz Alp'in evine bir yas düşmüştü. Aydoğdu'nun yadigârı kalmıştı geride. Bir at, bir kılıç, bir yay ve birkaç ok…

Gündüz Alp'i düşündü Osman Gazi, en büyük ağabeyi Gündüz Alp'i... Dedesinin adını yaşatan şanlı bir torun... Bey olmayı, baş olmayı, padişah olmayı küçük görüp küçük kardeşine verebilecek bir kahraman. En küçük kardeşinin emrinde -itaat edip- savaşacak bir yiğitti o. Bu sefer ki fedakârlığı ise bunların da ötesinde idi. Gündüz Alp'in bahadırlığına bir isim daha eklendi: Şehit babası!

Moğol Tehlikesi

"Beceriksiz herifler! Tanrı hepinizin cezasını versin!"

Bizans İmparatoru Andronikos'un bağırtısı Bizans sarayında inlerken karşısında duranlar korku içinde bekliyorlardı. İmparator hiddetle bağırmaya devam ediyordu:

– Bizans çöküyor, topraklarım tek tek elden gidiyor, bir göçebe aşireti, kuvvetlerimizi Koyunhisar'da perişan ediyor, biz hiçbir şey yapamıyoruz. İznik, elimizden çıkmak üzere. Türkler etrafımı çevreleyen bir deniz olmuşlar beni boğmak istiyorlar. Sizler ise karşımda Roma heykelleri gibi dikiliyorsunuz, bir çözüm bulun!

Heyettekiler birbirlerine baktılar. İçlerinden birisi seslendi.

– İmparatorum, benim bir fikrim var.

– Nedir?

– Osman'ın aşiretine ve diğer Türklere karşı onlardan daha güçlü bir devletten yardım alalım.

– Hangi devlet bize yardım eder ki?

– Efendim, eğer kız kardeşiniz Mara'yı, İlhanlı Moğol Hükümdarı Hüdabende'yle evlendirirseniz, Moğolların desteğini almış olursunuz. Böylece Türkler de bizim topraklarımızı ele geçiremezler.

– Evet, bu hiç de kötü bir fikir değil.

Dört ay sonra gelen haberci, Osman Gazi başkanlığındaki istişare meclisine olanları anlatıyordu: Bizans İmparatoru Andronikos, kız kardeşini İlhanlı hükümdarı ile evlendirmiş. İlhanlılardan asker yardımı alacakmış.

Meclistekiler arasında "Eyvah!" sesleri yükseldi.

Gazi Abdurrahman, derin bir iç çekerek "Allah bilir amma bizim sonumuz geldi." diye mırıldandı. Diğerleri önlerine baktılar. Akça Koca "Moğol zulmünden kaçıp buralara geldik; lakin bu zulüm bizi bırakmayacak." diyerek hayıflandı.

Gelen haber, toplantıda buz gibi bir hava estirmiş, suratlar asılmış, yüzlere karamsarlık çökmüş, herkes susup kara kara düşünmeye başlamıştı.

Osman Gazi, silah arkadaşlarının düştükleri durumu görerek;

– Gönüldaşlarım, Allah büyüktür ve Rabbimiz bizimle beraberdir. Sakın ola, yeise düşmeyiniz. Bilirim ki Moğollar bizim ömrümüzün törpüsü olmuşlardır. Lakin şu an yapacağımız ilk iş tedbir almaktır. Biz, önce tedbir alırız, sonra Allah'a tevekkül ederiz. Yine bilirim ki Moğol eski Moğol değildir. Atalarımızı yerinden, yurdundan süren Moğollar yoktur artık. Moğol'un bir ayağı çukurdadır, son nefeslerini alan bir hastadır o. Allah'ın izni ile ben, onlardan bize tehlike gelmeyeceğine eminim.

Toplantıdakiler, biraz rahatlamışlardı ki Konur Alp seslendi:

– Beyim, Moğol'a karşı ne tedbir düşünür?

– Onlar gelecek olurlarsa onları buralarda değil daha ileride karşılamak gerektir. Yani Karahisar taraflarında.

Aykut Alp, şaşkın bir şekilde,

– Fakat beyim, Karahisar bizim değil ki?

– İyi ya işte, alın size bir hedef.

Aykut Alp ve Konur Alp'in yüzü güldü.

– Beyimiz emrederse Allah'ın izni ile kuşatmayı başlatırız.

– Ben de derim ki şu an burada durmanız bile israftır.

Bir ay sonra Karahisar'ın zapt olunduğu muştusu geldi. Yenişehir'de sevinç vardı. Şükürler ile bir zaferi daha nasip eden Allah'a hamdediliyordu.

Karahisar, artık bekleme yeri olmuştu. Onlarca nöbetçi gece gündüz İznik-İzmit yolunu gözlüyordu. Gelmesi hiç istenmeyen birilerinin gelmesini kontrol etmekti bu. Gece gündüz, nöbetler tutuluyordu, bir Moğol ordusu gelir diye. Ne ses vardı Moğollardan ne de bir haber. Osman Gazi, hiçbir zaman tedbiri elden bırakmayarak, teyakkuzda bekliyordu. Saat saat, gün gün, ay ay süregelen bir bekleyişti bu.

Bir bekleyiş de İstanbul'da yaşanıyordu, Moğol ordusunun, yardıma gelerek Osman Gaziyi durduracağı ümidinin bekleyişiydi bu. Bizans sarayında, öfkesinden kıpkırmızı olmuş imparatorun "Lanet olsun!" sesi yankılanıyordu. Moğollardan gelen elçiyi dinliyordu. Elçi anlattıkça öfkesi daha da kabarıyordu yaşlı hükümdarın. "Efendim, damadınız Hüdabende Han, 'Biz şu sıralar Memluklarla savaşmaktayız. İçimizde de isyanlarla uğraştığımızdan rahatta değiliz. Şu sıralar İznik'e kadar gelmemiz mümkün değildir. İmparatoruma selamlarımı iletiniz.' dedi."

İmparator bağırarak "Tanrı cezalarını versin, ne zaman yardımıma gelecek, Kayılar İstanbul'u aldığı vakit mi?" dedi ve elçiyi huzurundan kovdu.

Muştulu haberler, Osman Gazinin de kulağına gelmekte gecikmedi. "Moğollar, Memluklarla savaşmaktadırlar. İç işle-

rinde de rahatta değillerdir, İznik'e kadar gelemezler." Derinden bir 'oh' çektiren haberler üzerine artık diğer hedeflere yönelme vakti gelmişti.

Koyunhisar Savaşı'nın ardından İzmit yolu açılmıştı. Yeni fetihler yapılıyordu, ama Osman Gazinin gönlündeki şehir bambaşka idi. Yeşil bir aşk olmuştu bu şehir onun için. Yürekte bir zümrüt sevda olmuştu.

Abdullah Mihal Gazi

Yenişehir'deki otağa Osman Gazinin bir misafirinin geldiğini söylediler. Gazi içeri alınmasını emretti. Saçsız sakalsız, parlak ve gülümseyen yüzü ile Köse Mihal içeri girdi.

– Destur var mıdır beyim?

– Buyurasın Mihal Gazi şeref verdin.

– Beyimin keyfi yerinde midir?

– Sağ olasın, biz keyfi bu dünyada yaşamak derdinde olmadığımızdan bir sıkıntımız yok, çok şükür.

– Beyim, vaktini israf etmez isem, senle biraz dertleşmek isterim.

– Seni dinliyorum.

– Beyim, içimi yıllar yılı kemiren, ruhumu bir mum gibi eriten bir derdim var. Yıllardır yanınızdayım beyim. Sen, çok kez beni korudun ve kurtardın; senin yanında onca sefere katıldım; senin onca toplantında bulundum.

– Evet…

– Ben, seni tanıdıktan sonra gerçek dürüstlüğü, gerçek hoşgörüyü gördüm. İnandığın din için bütün fedakârlıkları yaptığını gördüm, bu yolda yeğenlerini, ağabeyini şehit verdiğini gördüm.

Osman Gazi sustu. Gözleri, çadırın direğinde asılı olan kılıcına gitti. Düşüncelere daldı. Mihal Gazi, konuşmaya devam etti.

– Beyim, ben tekfurlar, krallar, imparatorlar tanıdım; ama hiçbiri bir çadırda bir ömür süremezler. Hiçbiri önce halkını düşünmez.

– Dünyaya gelirken yanımda getirmediğim; dünyadan giderken de yanında götüremeyeceğim şeyler benim sayılmaz. Ha sarayda yaşamışsın ha çadırda ne fark eder ki?

– Yine büyüklüğünü gösteriyorsun beyim.

– Muradın nedir Mihal Gazi? Beni, yüzüme karşı överek gururlandırmak, nefsimi mi yüceltmek istersin?

– Haşa beyim, sözü şu soruya getireceğim: Acaba bu şekilde bir hayat sürmenin sebebi nedir?

– Mihal Gazi bize insanlar "gazi" diyor. Gazi, yani gaza yolunda savaşan… Biz şu üç günlük fâni dünyaya aldanıp değişmeyiz, inandığımız din neyi emrediyor ise onu yapmaya çalışırız.

– Biliyorum beyim, şunu da biliyorum ki senin bu yaptıkların; senin, dinini anlamanla ve yaşamanla ilgilidir. Ben İslam'ın nasıl bir din olduğunu, nasıl yaşandığını senin hayatında gördüm beyim. Senin, insanlara olan sevginde, samimiyetinde, hoşgöründe, tevazunda, doğruluğunda, dürüstlüğünde gördüm ve beyim kabul buyurursanız ben de sizin dininize dâhil olmak isterim.

Osman Gazi, oturduğu posttan kalktı ve Mihal Gazinin omuzlarından tuttu; parlayan yüzüne bakıp ona sarıldı.

– Bre Köse Mihal, duygulandırdın beni. Madem kararın böyledir. Bundan böyle benim katımda dosttan öte kardeşim, din kardeşimsin.

Mihal Gazinin gözleri doldu. Erkeklerin ağladığını, beylerin bile ağladığını Kayıların yanında görmüştü. Şimdi o da ağlıyordu. Taşların arasından kendine bir yol bulmaya çalışan

pınar misali gözyaşı döküyordu. Bir müddet sonra gözyaşlarını silerek gülümsemeye çalıştı:

– Beyim, artık seninle gerçek dost oluruz değil mi?

– Niye sordun?

– Siz Türkler kendi dininden olmayanı dost olarak görmezsiniz, haksız mıyım?

– Evet, öyle. Sen nereden biliyorsun?

– Biz de yıllardır sizlerle beraber değil miyiz?

– Haklısın.

– Nasıl Müslüman olunur beyim?

– Kelime-i şehadet getireceksin Mihal. Eşhedu en lâ ilâhe illallâh ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve Resulühü.

– Eşhedu en lâ ilâhe illallâh ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve Resulühü.

Kayı beyi mutlu gözlerle uzun uzun Mihael'e baktı.

– Hey gidi Köse Mihal, nereden nereye.

– Öyle beyim.

– Madem Müslüman oldun, adının başına da bir Müslüman isim yakışır değil mi?

– Haklısın beyim, bana bir de münasip isim ver.

– Sen de uygun görürsen ön adın Abdullah olsun. Yani Allah'ın kulu.

– İnşallah Allah'ın kulu olmaya çalışacağım beyim. Sağ olasın.

– Sen de sağ olasın Mihael, Abdullah Mihal Gazi.

Kayı boyunun bütün ileri gelenleri Osman Gazi başkanlığında yine Şeyh Edebali'nin dergâhında idiler. Akşam namazını kıldıktan sonra yemek yenildi. Sofranın en başında Edebali oturuyordu. İki yanında Osman Gazi, Gündüz Alp, Akça Koca, Gazi Abdurrahman, Konur Alp… Osman Gazinin

"Ziyade olsun Hocam." sözü üzerine bütün Kayılar sofradan kalktılar. Edebali, bey'in sözüne "Allah af ve afiyetler versin." duası ile karşılık verdi.

Sofraların toplanması ile Edebali, ruhundaki güzellikleri, gönlündeki ilmini Kayılarla paylaşmaya başladı.

"Cenabı Hakk'ın, Hz. Muhammed Mustafa Sallallahu aleyhi vesellemi göndermesi ile peygamberlik dönemi sonsuza kadar kapanmıştır. Hiçbir kul, Allah'tan peygamberlik dileyemez. Hiçbir kişi artık Allah'tan peygamberlik isteyemez; lakin sizler Cenabı Hakim'den peygamberane bir azim isteyebilirsiniz. Hepiniz dualarınızda Resul-ü Kibriya'nın sabrından, azminden, yiğitliğinden bir katrenin gönlünüze düşmesini isteyin.

Fahri Kâinat Efendimiz, Bedir'e çıkarken ashabı ile istişare eder, onlara sorar "Hedef Şam'dan gelen Kureyş kervanı mı olsun, yoksa Kureyş ordusu mu?" Sahabelerin bir kısmı kervanın savaş hazırlığı olmadığı için hedefin Kureyş kervanı olmasını isterler. O vakit Resul-ü Ekrem Efendimizin (s.a.s.) yüzünde bir burukluk hasıl olur. Efendimiz (s.a.s.) ister ki kendilerine saldırmaya hazırlanan Kureyş ordusu üzerine sefer yapılsın. Durumu anlayan başka sahabiler, Efendimiz sallallahu aleyhi veselleme sonuna kadar her fedakârlığa hazır olduklarını bildiren güzel sözler söylerler.

Karşılarındaki düşman çok zorludur. Hz. Peygamber (s.a.s.) dua eder: "Allah'ım, zafer vaadini gerçekleştir. Bu cemaat helak olursa artık yeryüzünde Sana ibadet edecek kimse kalmayacak." ve Yüce Allah o duaya icabet eder. Müslümanlar Bedir'de kendilerinden üç kat büyük bir orduyu Allah'ın izniyle mağlup ederler. Sizler de dua ediniz. Rabbimiz sizin dualarınıza karşılık verecek ve sizi, sizden kat kat büyük ordular karşısında zelil etmeyecektir.

Edebali'yi dinlerken Osman Gazi, zihninden fethedilecek yerlerin isimlerini geçiriyordu. Edebali'ye:

– Hocam, bizim gayemiz, maksadımız bellidir. Mefkûremiz Cenabı Hakk'ı herkese tanıtmak; onun yüce adını her yana götürmektir. Umarız ki böyle yaparak O'nun hoşnutluğunu kazanalım.

Edebali "İnşallah beyim." dedi. Osman Gazi, sözlerini sürdürdü:

– Son bir asırda boy'umuz, mağduriyeti, mazlumiyeti, mahkûmiyeti, iyice öğrenmiştir. Bizler, gün geldi mağdur olduk, gün geldi mazlum olduk, gün geldi mahkûm olduk; ama asla mahcup olmadık. Yaptıklarımız, yüzümüzü kızartmadı. Yıllar yılı, yeni doğmuş bir tay gibi düşerek koşmasını öğrendik. Kapaklanıp yüz üstü yere yapıştığımızda da bir kartal gibi kalkmasını öğrendik.

– Yiğit beyim, Allah bundan sonra da sizleri ve sizlerin zafer muştularını dört gözle bekleyenleri, mahcup düşürmesin.

– Âmin hocam, her daim duanızı bekleriz. Bize müsaade var mıdır?

– Müsaade Allah'tan beyim.

Yıllar Geçiyor

Yıllar birbirleri ile yarışırcasına gelip geçiyordu. Osman Gazi, elli altı yaşına gelmiş, saçı sakalı ağarmış, belki eski gücünü kaybetmişti. Belki eskisi gibi her attığını vuramıyordu. Belki eskisi gibi ata binemiyordu ama yüreği bambaşka idi. Her geçen yıl bir rüzgâr oluyor, yüreğindeki heyecan kıvılcımlarını alevlendiriyordu.

Komutanlarla yapılan toplantıda bey, nereden nereye geldiklerini anlatıyordu.

– Yiğitlerim, kumandanlarım. Biz ki daha dün babam Ertuğrul Gazi ile Söğüt'e, Domaniç'e gelmiş dört yüz çadırlık bir aşiret idik. Hak Teala nasip eyledi aşiretten beylik olduk, bir iken on olduk, on iken yüz olduk, yüz iken bin olduk, büyüdük. Lakin bu büyüme Allah'ın dinini yaymak için olmalı. Yok, kendi gözümüzde kendimizi büyütürsek bugün nasip olan yerlerin kırkta birini dahi elde edemeyiz.

Akça Koca:

– Haklısın beyim, dedi.

Osman Gazi, sözlerine devam etti:

– Bahadırlarım, din-i mübin-i İslam yolunda bir şeyler yapabileceksek dünyada durmanın bir anlamı var. Yoksa bizim için toprağın altı toprağın üstünden daha iyidir. Artık

bundan sonra Bursa'ya sıra gelmiştir. Resul-ü Kibriya Efendimizin sancağı gayri Bursa'da dalgalanmalıdır.

Birden, bütün komutanların gözlerinde bir sevinç belirdi; ama en heyecanlıları Mihal Gazi idi. Bu, Müslüman olarak katılacağı ilk seferdi. Bursa alınmalı idi.

Osman Gazi, her zaman olduğu gibi zihnindeki düşünceleri arkadaşlarıyla paylaştı:

– Benim düşüncem, Bursa'nın kuşatılmasından önce civarındaki kalelerin alınmasıdır. Etrafını kuşatmadan Bursa'yı kuşatırsak Allah korusun iki ateş arasında kalabiliriz.

Toplantı başından beri suskun bir şekilde duran Mihal Gazi söz istedi.

– Dediklerin muvafıktır beyim. Osmaneli'nden başlayarak Akhisar, Geyve ve Leblebici kalelerini almadan Bursa'ya yönelmeyelim.

– O zaman, bu kaleleri almak senin ve benim gibi yaşlılara kalsın Mihal Gazi. Diğerleri de Bursa kuşatmasının hazırlıklarını yapsınlar.

Osman Gazi ve Mihal Gazi komutasındaki ordular, Osmaneli'nden başlayarak fetihlere giriştiler. İlk olarak Osmaneli düştü, ardından da Mekece.

Ertesi sene Akhisar tarafına sefer vardı. Aşiretin ordusu ikiye bölünmüş, yarısı Osman Gazi ile çevre kaleleri fethe koşuyor diğer yarısı Bursa'nın fethi için kuşatma çalışmaları yapıyordu.

Yaşlı bey, çadırından çıkınca askerlerinin toplandığını gördü. Beyin avurtları gittikçe çökmüş, kara yanaklarındaki kırmızılık yerini sarıya bırakmaya başlamıştı. Her senenin bir yük gibi bindiği omuzları çökmüştü. Yorgun sesiyle askerlere seslendi:

– Yiğitlerim Hak Teala nasip ederse sefer yolumuz Ak-

hisar taraflarıdır, dedi. Ardından arkasında bekleyen Konur Alp'e döndü:

– Mihal Gazi geldi mi?

– Yolda bize katılacak beyim.

– Tamam öyleyse. Haydin yiğitlerim, Cenabı Hak gazanızı mübarek eylesin.

İki günlük bir yürüyüşün ardından Akhisar taraflarına vardılar. Kale komutanı teslim olma teklifini reddedince kuşatma başladı. Kale direnişinin uzaması endişelerini arttırdı. Geri çekilmeyi düşünmeden kuşatmaya devam ettiler. Bir sabah kaleden gelen elçi teslim olduklarını bildiriyordu.

Yaşlı gazi fetihten sonra askerlerine:

– Akhisar'ı almakla Bursa'nın can damarını kestik. Gayri bundan sonra önümüzde başka mani kalmamıştır. Bundan sonra sıra artık Bursa'dır, dedi.

Dönüş yolunda sırdaşı Köse Mihal, Osman Gazi ile konuşuyordu.

– Beyim artık dinlenme vakti gelmedi mi?

– Paça ıslanmadan balık tutulmaz Mihal. Gaza büyükse eza daha büyük olur. Lakin buraları alarak önümüzdeki nehre büyük bir kaya attık. Artık bizim attığımız kaya üzerine varsın bizden sonrakiler köprüler kursunlar. Oradan da daha büyük hedeflere yürüsünler. Akhisar'ın alınması Bursa'nın boynuna ip geçirilmesi demektir. Duam odur ki Cenabı Hak artık Bursa'yı almayı bize nasip etsin.

Bursa'nın etrafındaki kaleler tek tek düşmüştü. Bursa'nın yardımına gelecek kale kalmamıştı artık. Sıra Bursa'nın alınmasına gelmiş ve Bursa kuşatılmıştı.

Kuşatma sırasında yapılan istişarede Gündüz Alp, kardeşine bir tavsiyede bulundu:

– Beyim, bilirsin ki Bursa diğer kaleler gibi hemen teslim

olacak bir yer değildir. Uygun görürsen biri kaplıca tarafına, biri dağ tarafına iki kale yapalım. Bursa kuşatması daha esaslı olsun.

– Diğer kumandanlarım da uygun görürler mi?

Toplantının en yaşlısı Akça Koca:

– İsabet olur beyim, çünkü bu şehir bir hayli direnecek gibi görünür, dedi.

Artık bir yandan Bursa kuşatılıyor bir yandan da kuşatma için iki kale inşaatı Bizans'ın Bursa valisinin şaşkın bakışları arasında son hızla devam ediyordu.

Kuşatma uzadıkça uzuyordu. Direniyordu Bursa. Kuşatma kalelerinin bittiğinin haberi beye getirildiği zaman bey, Konur Alp'i çağırtarak talimatlarını verdi.

– Konur, Kaplıca tarafındaki kalenin komutanlığına rahmetli ağabeyim Sarubatu'nun oğlu Aktimur'u, dağ tarafındaki kalenin komutanlığına da Balabancık'ı atadım. Haber salasın kuvvetlerini alarak kalelere yerleşsinler. Cenabı Hak muvaffak kılsın.

Osman Gazi, ilerleyen yaşın getirdiği acıları ile kıvranıyordu. Dizlerindeki ağrılar yüreğine çarpıyordu âdeta. Bursa, belki de daha büyük bir dert olmuştu ona. Ve içini bir korku kaplıyordu yavaş yavaş. Bu şehri almadan göçecek miydi yoksa? Kaderde ne varsa o olacaktı. Elden, ne gelirdi ki...

Aylar böylece gelip geçti. Nikris ağrılarından dolayı artık kuşatmaya zor çıkıyordu. Uzun uzun Bursa'ya baktı. Ey direnen şehir, ey zümrüt aşk, ey yürekte arzu, ey Bursa, teslim olmayacak mısın?

Oğullarının gelmesini söyledi. Orhan, Alâaddin ve Pazarlu babalarının yanlarına geldiler. İhtiyar gazi, yılların yorgun sesiyle konuşmaya başladı. Bir yandan konuşuyor bir yandan da eliyle Bursa'da bir yer gösteriyordu.

– Oğullarım, ben ölürsem mezarımı şu ilerdeki kümbetin olduğu yere gömünüz. Bu istirhamım size vasiyetim olsun.

Orhan Gazi, gözleri dolu dolu babasına baktı. Osman Gazi, Bursa'nın fethedildiğini duymadan göçmemeli idi.

Nikris ağrıları, Osman Gaziyi kıvrandırmaya devam ediyordu. Gazinin ömrü, yıllar yılı at sırtında geçen bir ömürdü. Ama artık değil ata binmek yürüyecek dermanı kalmamıştı. Gözleri eskisi kadar iyi görmüyordu. Ama kulakları bir muştu bekliyordu yıllardır. İstiyordu ki oğullarından biri gelsin "Bursa alındı." desin.

Her vakit olduğu gibi kumandanlarını topladı. Kendisi ile beraber savaştan savaşa koşmuş yiğitlerin de yaşları ilerlemişti artık. Simsiyah saçlı Konur Alp'in başına kar yağmış gibiydi. Samsa Çavuş'un ise sakalına… Akça Koca'nın gözlerindeki fer sönüyordu. Abdurrahman Gazinin sesi soluyordu. Yıllar geçip gidiyordu, lakin geçerken bir şeyleri de alıp götürüyordu işte.

Geçen zaman içinde yeni üyeler dâhil olmuştu toplantılarına. Osman Gazi, yattığı yerden doğruldu. Titrek bir sesle,

– Kumandanlarım, yiğitlerim, bu zamana kadar sizinle at sırtından inmeden yaşadık. Lakin ben artık size ve beyliğe bey olabilecek durumda değilim. Bir çağlayan nehir gibi dört bir yana yayılan Kayılar benim ihtiyarlığımdan dolayı durmasın. Bilirim ki duran su kokmaya başlar. Bundan sonra oğullarımdan biri bey olup, bütün işleri yürütsün. Aranızda toplanın ve kimi bey yapacağınıza karar verin.

Konur Alp, Osman Gazinin sözlerini dinlerken ağlamaya başladı. Aykut Alp orada öylece dondu kaldı. Mihal Gazi, ağlamamak için dudaklarını ısırıyordu. Koca hükümdarın vücudu görevlerinden istifa ediyordu; hükümdar da hükümdarlığından.

Yeni Bey Seçiliyor

Bütün beyler, ahi dervişleri, Osman Gazinin yerine kimin bey olacağını karar vermek için toplandılar. Orhan Gazi, Alâaddin Bey ve Pazarlu Bey de toplantıda hazır bulunuyordu. Toplantının en büyüğü olan Akça Koca konuşmaya başladı:

– Allah, beyimize selamet versin. Kendisi, artık bey olamayacağını söyledi ve bize bir bey seçip kendisine bildirmememizi emretti. Bursa kuşatmasının devam ettiği bir dönemde yeni beyimizi seçmek gerektir. Allah muhafaza, düşmanlarımız bizim başsız olduğumuzu öğrendikleri vakit bize hayat hakkı tanımazlar. Bu hususta beyimizin oğulları ne söylerler, dedi. Oğullardan en küçüğü Pazarlu Bey idi. Öne atılarak;

– Destur varsa en küçük olsam da ilk ben konuşmak isterim.

– Buyurasın Pazarlu.

– Ben, ailenin en küçüğüyüm. Ağabeylerim var iken bana bey olmak yaraşmaz. Zaten kendimi öyle de görmem. Bey olacak ise ya Orhan ağabeyim yahut Alâaddin ağabeyim bey olmalı derim. Benim, beylikte en ufak hakkım varsa sizler de şahit olasınız ki o hakkımdan vazgeçiyorum.

Orhan ve Alâaddin Beyler birbirlerine baktılar. Orhan Bey atıldı:

– Babamın yerine bey olacak olan varsa o da karındaşım Alâaddin'dir derim, kendisi ne düşünür?

– Yanıldığını düşünür ağabey, babamın sağlığında en büyük fetihleri sen yaptın, Osmanoğullarının başına geçebilecek tek kişi varsa o da sensin. Ben de Pazarlu gibi düşünürüm. Beylikte en ufak bir hakkım varsa sizlerin huzurunda vazgeçiyor ve benim büyüğüm Orhan ağabeyimin bey olmasını istiyorum.

Kardeşlerin konuşmalarının sonucunda Orhan Beyin, bey olması kesinlik kazanmış oldu. Toplantıdakiler de bu durumu uygun karşıladılar.

Orhan Bey:

– Büyüklerimin ve karındaşlarımın kararı bu ise bize de uymak düşer. Allah, ne beni ne de sizleri bu kararımızdan dolayı utandırmasın.

Hep bir ağızdan "Âmin" sesi yükseldi. Orhan Gazi:

– Ben, bey oldu isem yanımda vezir olarak da karındaşım Alâaddin'in olmasını murat ederim.

Akçakoca, yeni bey'in isteğini Alâaddin Beye sordu. Alâaddin Bey:

– Beyim bilirsin ki ben ne beylikten ne de vezirlikten anlarım. Ben çiftçilik yaparım. Uygun görürsen Kite Ovası'ndan bana bir yer ver, orada çiftçilik yapayım. Sefer olduğu vakit koşa koşa gelirim. Başkaca buyruğun olduğu vakit emrindeyim. İşi ehline vermek gerektir. Vezirlik için onca kişi varken benim vezir olmam talihsizlik olur.

Toplantı kararını Osman Gaziye bildirmek için Akça Koca başkanlığında, bir grup, Bey'in çadırına geldi. Osman

Gazi, yorgun bir şekilde yatıyordu çadırın bir köşesinde. Bir kenarda, ibrik önünde küçük bir demir leğen vardı. Bir taraf-ta da kılıcı duruyordu.

– Beyim, eğer uygun görürseniz istişaremiz sonucunda Orhan Beyi, yeni beyimiz olarak seçtik.

– Muvafıktır, Orhan'ı ve toplantı heyetini yanıma çağı-rın, dedi.

Bütün istişare heyeti, yaşlı Osman Gazinin yanına vardı. Akça Koca, Turgut Alp, Şeyh Ahi Şemseddin, Ahi Hasan, Çandarlı Kara Halil ve diğer devlet ricalini toplandı.

– Öğrendim ki bundan sonra sancağımızı taşıma görevi Orhan'ıma nasip olmuştur. İnşallah hayırlara vesile olur. İn-şallah dünya gözüyle Orhan'ımın şevketini görmek nasip olur. Bana olan bağlılığınızın, oğluma da aynen süreceğinden kuşkum yoktur. Şimdi müsaade ederseniz yeni beyle konuş-mayı murat ederim.

Çadırdakiler, sessizce dışarı çıktılar. Osman Gazi ile Or-han Bey baş başa kaldı.

Osman Gazinin Vasiyeti

Yaşlı bey ile oğlu bir müddet konuşmadan durdular. Dışarıda, rüzgârlarla dalgalanan sancakların sesleri geliyordu. Ne çok severdi Osman Gazi bu sesi. "Dalgalanan bir sancağı ve sancağın dik durması için çırpınan bir milleti olan devletlerin bileğini kimsecikler bükemez." derdi. Suskunluğu, Osman Gazinin sözleri bozdu.

– Orhan'ım sana birkaç sözüm var. Ben ölüyorum oğulcuğum, ama esef edip üzülmüyorum, çünkü senin gibi bir halef bırakıyorum. Genç olsun, yaşlı olsun herkes için mukadder olan ölüm şerbetini içmektir. Ben de öbür âleme sefer ederken senin hedeflerine ulaşmanı murat dilerim. İslam dininin işlerini her şeyden evvel ele al ve her daim göz önünde bulundur. Cihat işlerini sakın gevşekliğe uğratma. Çünkü bir farzın yerine getirilmesini sağlamak, din ve devletin kuvvetlenmesine sebep olur. Dinimizin yayılmasına çalış. Çünkü bir hükümdarın en birinci vazifesi budur. Bizim mesleğimiz Allah yoludur ve maksadımız Allah'ın rızasını kazanmaktır. Yoksa kuru kavga ile cihangirlik davası gütmek değildir. Sen, Allah'ın yolunda oldukça Allah'ın lütfuna nail olursun. Allah'tan uzaklaştıkça da helâk olursun.

Bey, konuşurken yorulmuştu, birkaç kez derinden nefes

aldı. Ayaklarındaki ağrının şiddeti yüzünde acı bir mimik bırakıyordu. Tekrar konuşmaya başladı:

– Dindar olmayan, zevklerine düşkün, tecrübesiz kimselere devlet işlerini verme! Zira Yaratanından korkmayan bir kimse, kullarından da utanmaz. Her daim adaletli ol, merhametli ol, iyi adam ol. İdare ettiğin halka karsı eşit muamele et. Onları himaye et. İstişare etmeden bir iş yapma. Bilmediğin şeyleri ulemaya danışmadan başlama.

Oğul! İslamiyet'e aykırı her şeyden uzak dur! Seni, zulme ait ve din dışı işlere teşvik edip sürükleyenleri, devletinden uzaklaştır ki bunlar seni yıkılışa sürüklemesinler.

Biraz daha durakladı. Eliyle, su istediğini işaret edince Orhan Bey çadırın önündeki testiden bir tas su getirdi. Suyu içtikten sonra vasiyetine devam etti.

– Devlet hizmetinde Allah rızası için ömrünü tüketen devlet adamlarını daima gözet. Vefat ettikleri vakit, geride kalan ailelerini koru. Çünkü sen yalnız bir bey değil artık beyliğinin de babasısın. Hak sahiplerine hakkını ver, layık olanlara ihsan ve ikramlarda bulun ve ailelerini de gözet. Özellikle, devletin ruhu ve en büyük dayanağı bulunan asker taifesini güzelce idare edip rahatlarını temin eyle. Unutma ki askerini kazanamamış bir devletin kazanacağı bir şey olmaz.

Devletin bedeninde kuvvet olan âlimleri ve fazilet sahiplerini, eli kalem tutanları, sanat erbabını gözetip koru. Onlara hürmet, ihsan ve ikramda bulun. Bir ülkede, olgun bir âlimin, bir arifin, bir velinin bulunduğunu duyarsan, uygun ve layık bir usul ve ifade ile onu memlekete getirmeye çalış. Onlara her türlü imkânı tanıyıp ülkene yerleştir ki hükümetin süresince âlim ve ârifler, memleketinde çoğalsın. Din ve devlet işleri nizama oturup ilerlesin.

Sakın ola, orduna ve zenginliğe güvenip mağrur olma.

Benim hâlimden ibret al ki zayıf, güçsüz bir karınca misali, hiç layık olmadığım hâlde buraya geldim ve Allahu Teala'nın nice ihsanlarına ve inayetlerine kavuştum. Sen de benim uyduğum ve uyguladığım nizamı uygula.

Fahri Kâinat Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin dinini, bu yüce dinin mensuplarını ve itaat eden diğer tebaanı himaye eyle! Hanedanımdan ve torunlarımdan her kim, doğru yoldan ve adaletten geri kalırsa o kimse, mahşer günü, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) şefaatinden mahrum kalsın!

Daima, adalet ve insaf üzerine bulun. Zulme meydan verme. Herhangi bir işe başlayacağın zaman Allahu Teala'nın yardımına sığın! Tebaanı, düşmanların ve zalimlerin saldırılarından koru. Haksız olarak hiç kimseye muamelede bulunma. Daima, halkını hoşnut edecek şeyleri ara ve yapılmasını sağla. Bilesin ki onların her daim gönüllerini kazanmak büyük nimettir. Unutma ki topraktaki sarsıntı sadece evleri yıkar; hükümdara olan güvendeki sarsıntı ise devletleri yıkar. Hepinizi Allahu Teala'ya emanet ediyorum."

Osman Gazi, beyliğini yüzünü kara çıkarmayacak bir yiğide bırakmanın rahatlığı içinde idi.

Bu kez dağ gibi sorumluluklar Orhan Beyin sırtına yüklenmişti. Artık Orhan Bey, günler geceler boyu Bursa'nın alınmasının planlarını yapıyordu.

Edebâli

Günler, Sakarya Nehri gibi sessiz akıyordu. Osman Gazinin hastalığı daha da ilerlemişti. Bir havuza akan nehir gibi durgunlaşmış, hapsolmuştu yatağa. Oysa şimdi Bursa önlerinde ordusunun başında olmak vardı. Ne kadar çok arzu ederdi "Allah, Allah!" seslerini, at kişnemelerini ve ok vınlamalarını duymayı.

Bir gün, dışardan büyük bir ağıt sesi yükseldi. Etraftan ağlama sesleri geliyordu. Gazi, duruma bir anlam vermeye çalışıyordu. Konur Alp'i çağırdı. Konur Alp'in gözlerinde de büyük hüzün vardı. Osman Gaziye bir şey hissettirmemeye çalışıyordu.

– Ne oldu Konur, bu ağlamalar nedendir?

– Yok beyim, bir şey yoktur.

– Konur, sen kaç yıldır benim yanımdasın?

– Kendimi bildim bileli seni bey bilirim beyim.

– O zaman neden yalan söylersin?

Konur Alp, başını önüne eğdi. Yanağından sözülüp ak düşmüş bıyıklarına ulaşan bir damla yaşı sildi. Osman Gazi ısrar ediyordu:

– Ne oldu, yoksa bir acı haber var da benden gizler misin?

Konur Alp öylece önüne baktı ve cevap vermedi:

– Konur Alp anlatsana ne oldu?

– Acı bir haber vardır beyim.

– Nedir o zaman?

– Edebali…

– Ne!

– Edebali Hazretleri dün gece Hakkın rahmetine kavuşmuş beyim.

Osman Gazi doğruldu. Dudaklarından "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun" sesleri, gözlerinden iki damla yaş döküldü. İncecikten sızan yaşlar, yılların kırışıklıktan vadiler oluşturduğu yüzünde yol bulup akıyordu.

– Hocam, canım hocam Edebali…

Bir aralık öylece kalakaldı. Konur Alp'in sesi ile başını kaldırdı.

– Beyim, bir emrin var mıdır?

– Var Konur Alp, atımı hazırlayın Bilecik'e cenazeye gideceğim.

– Ama beyim, çok hastasın bu hâlde ata nasıl binersin.

– Hocama son vazifemi yapmama mâni mi olmak istersin?

– Yok beyim.

– Hadi çabuk ol o zaman.

Bilecik'te gözlerdeki yaşlar, sel olmuştu. Binlerce öğrencisinin tekbirleri, duaları arasında cenaze namazı kılındı Edebali'nin. Osman Gazi, ayakta zor durarak en ön safta kıldı namazı. Namazın bitiminde imamın "Mevtaya hakkınızı helal ediyor musunuz?" sorusuna hıçkırıklarla "Helal olsun! " diye seslendi.

Her fâni gibi toprağa verildi Edebali. Osman Gazi, bükülmüş beli ve dayanılmaz ağrılarla inleyen dizleri ile saatlerce kabrinin başında kaldı Edebali'nin. Uzun uzun mezarına baktı.

Taze mezarın toprağına elini koyup "Canım hocam Kayılar bir aşiretten beylik olmuşsa bunda en büyük pay senindir. Hakkını helal edesin. Ne ben ne de benim neslim seni unutmayacaktır." dedi

Yenişehir'e hüzün çökmüştü, ama hüznün en ağırı babasını kaybeden Malhun Hatun'a düşmüştü. Osman Gazi, hayat arkadaşına destek olmaya çalıştı. İhtiyarlığın solduramadığı yüzünü babasının cenazesi ile soldurmuştu Malhun'un. Osman Gazi, hayat arkadaşının yanına oturdu.

– Başın sağ olsun Malhun'um. Allah, hocamı hepimize şefaatçi eylesin.

– Âmin Osman. Âmin…

– Benden bir isteğin var mıdır?

– Osman ben ölür isem beni de babamın yanına gömer misin?

– Neden böyle konuşursun Malhun'um. Yoksa sende mi beni buralarda bırakıp göçüp gideceksin?

– Sen, sadece oraya gömer misin onu söyle.

– Olur, gülüm, olur. Nasıl olsa bir gün Osman da ölür.

Malhun Hatun, kuruyan bir güle dönmüştü. Ne bir şey yiyor ne de bir şey içiyordu. Öylece eriyordu içten içe. Yataklara düşmüştü acılarından. Malhun Hatun tükeniyordu.

Çevre şehirlerden hekimler getirdiler. Hiçbiri deva bulamıyordu derdine. Damla damla eriyen bir buz misali bitip tükeniyordu Malhun. Osman Gazi, kendi hastalığına aldırmadan onun yanında durmak istiyordu.

Başında kadınlar toplanmışlar, Kur'an okuyup, dualar ediyorlardı Malhun Hatunun. Bir yandan ilaçlar hazırlanıyordu bin bir çiçekten, ottan yapılan. Bir aralık Malhun Hatun gözlerini açtı. Osman Gazi, hemen yanına yaklaştı.

– Malhun, benden bir istediğin var mıdır?

– Osman… Eğer ben senden önce ölür isem beni de Bilecik'e babamın yanına gömeceksin değil mi?

– O nasıl konuşmak öyle, biraz sabret iyileşeceksin inşallah.

– Sen, son arzumu yerine getirir misin?

– Olur, gülüm. Tasalanmayasın.

Ve bir sabah ezanı vakti Malhun Hatunun başında bekleyen kadınlardan birinin çığlığı ile inledi Yenişehir.

– Yetişin, Malhun Hatun öldü!

Edebali göçeli daha üç ay olmamıştı. Malhun Hatun da babasının gittiği ebedî âleme gitmişti işte.

Osman Gazi, yapayalnız kalmıştı şimdi. Koca bey'in yüreği duracak gibi oldu. Malhun Hatunun cenazesinde zor ayakta duruyordu. O, ayakta duruyordu. Ayaklarındaki dayanılmaz ağrılar da onda. Malhun Hatun'a dualar gönderiyordu içten içe. Gençlik aşkı Malhun, oğullarının anası Malhun, en büyük dayanağı Malhun yoktu artık.

Şu fâni hayatın bütün renkleri tükeneli çok olmuştu Osman Gazi için. Sadece bir siyah bir beyaz kalmıştı. Lakin Malhun'la beraber beyazını da kaybetti hayat. Yalnız siyah kaldı Osman Gazinin gözünde. Bilecik'te Malhun Hatunun kabrine atılan topraklar, sanki Osman Gazinin üzerine atılıyor, her yanı kararıyordu.

Veda

Osman Gazi, kendisinin yolculuk vaktinin de yavaş yavaş geldiğini anlıyordu. Osmanlı orduları Bursa'yı kuşatalı yıllar olmuştu. Haberi gelmiyordu Bursa'nın. Orhan Gaziye, Yenişehir'e her gelişinde soruyordu.

– Ne oldu Orhan? Kuşatma ne hâldedir.

– Bursa direniyor baba. Lakin ne vakte kadar daha direnirler bilemem.

– Sabırla, kuşatmaya devam et oğlum. Ben senin yaşlarında iken rahmetli Edebali Hazretleri bana "Bey dediğin sabretmesini bilmeli." derdi. Ben de sana demiş olayım.

– Emir sayarım baba, inşallah bir gün sana muştulu haberi getireceğim. N'olur dualarını eksik etme.

– İnşallah oğlum.

Orhan Gazi, babasının ellerini öperek çadırdan çıktı. Osman Gazi, arkadan uzun uzun oğluna baktı. Daha dün gibi doğduğu günü hatırlıyordu. Şimdi koca bir bey oldu diye düşündü. Malhun'u hatırladı sonra, Orhan'ı ne kadar severdi. Gece gündüz demeden nasıl bakardı ona. Gözlerinden bir damla süzüldü, Malhun yoktu artık. Yatağa mahkûm hayatta, zaman bitmek tükenmek bilmiyordu. Her gece ve gündüzün değişimi eziyet oluyordu artık. Osman Gazi, artık yataktan

kalkamayacak duruma gelmiş, dizleri iyiden iyiye şişmişti. Artık namazlarını yattığı yerden kılıyordu. Elinde belki de kendi ile yaşıt taş tespih ile dilinden dualar, zikirler dökülüyordu.

Bir öğlen vakti, dörtnala gelen bir atlının sesini duydu dışardan. Orhan Bey, yüzünde güller açarcasına sevinçli bir biçimde koşarak babasının yanına geldi.

– Baba…Baba… Dualarımız kabul oldu. Cenabı Mevla Bursa'yı bize nasip etti. Bursa düştü baba. Bursa düştü.

Osman Gazi, yıllardır unuttuğu gülümsemesini hatırladı ve yaşlı dudaklarından bir tek kelime ses duyuldu: "Elhamdulillahi Rabbil Âlemin!"

– Gazanız mübarek olsun yiğidim, bu haberi de aldım ya, gözüm açık gitmez gayri.

Osman Gazinin durumu iyiden iyiye ağırlaşmıştı. Yanında devamlı surette Kur'an okunuyor, hekimler sürekli bir şeyler yapmaya çalışıyorlardı. Allah sesi eksik olmuyordu dudaklarında. İnleyerek de olsa sesleniyordu; "Allah, Allah, Allah..." harp meydanlarını inleterek söylediği "Allah" sözü ömrünün son anlarında da dilinden eksik olmuyordu.

Oğulları, beyleri, komutanları sık sık ziyaretine geliyorlardı eski beylerinin. Lakin Osman Gazi bir mum gibi tükeniyordu gün geçtikçe. Yalnız Kur'an sesi ile huzur buluyordu. Ağrıları artık tahammül sınırlarını zorluyordu, inliyordu içten içe.

Bir aralık ağrıları bayağı azaldı, yüzüne renk geldi, etraftakilere seslendi.

– Su getirin.

Herkes sevinç içinde idi. Beyleri, iyileşmeye başlamıştı.

Osman Gazi, getirilen suyu içti. Ordunun durumunu, Bursa'da neler yapıldığını, kumandanların nasıl olduğunu sordu. Cevap verdiler. Alınan cevapları iyiden iyiye dinledi. Osman Gazinin iyi olduğunu gördükçe sorularına daha bir iştiyakla cevaplar veriyorlardı.

Bey, tekrar yatağına uzandı. Herkes uyuduğunu sanmış-

tı. Oysa o kelime-i şehadet getirip canını teslim etmişti çoktan. Bir inilti daha yayıldı Yenişehir'de, "Osman Gazi, bu fâni hayata veda etti." dediler. "Can borcunu ödedi."

Cenazesini, kendi atının çektiği arabaya yatırıp Bursa'ya götürüp vasiyet ettiği tepeye gömdüler. Osman Gazi, bir tohum gibi girdi Bursa toprağına, bir zamanlar rüyasında gördüğü ağaca tohum olmak için.

Faydalanılan Eserler:

Aşık Paşaoğlu Tarihi, ATSIZ,
Milli Eğitim Yayınları, 1990

Bu Mülkün Sultanları, *Necdet SAKAOĞLU*,
Oğlak Yayınları, 2004

Hadisât, *Nişancı Mehmed Paşa,* (Sadeleştiren: Enver Yaşarbaş),
Kamer Neşriyat, İstanbul 1983

Kayı, *Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL*,
Tarih Düşünce Kitapları, 2003

Kur'an-ı Kerim Meali, *Prof. Dr. Suat YILDIRIM,*
Zaman Kitap, 1998

Osmanlı Devletinin Kuruluşu, *Prof. Dr. Fuad KÖPRÜLÜ,*
TTK Yayınları, 1991

Osmanlı Devleti Tarihi (c. I), Editör: *Prof. Dr. Ekmelettin İHSANOĞLU*,
Zaman Kitap, 1999

Osmanlı İmparatorluğu, Klâsik Çağ (1300-1600), *Prof. Dr. Halil İnalcık,*
(Çeviren: Ruşen Sezer) YKY, İstanbul, Ağustos 2004

Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, *M. Ziya PAKALIN*
MEB Yayınları 1993

Osmanlı Tarihi (c. I) , *Ord. Prof. Dr. İ. Hakkı UZUNÇARŞILI*,
TTK Yayınları, 1988

Sohbet-i Cânan, *M. Fethullah GÜLEN*,
Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, 2004

Tacü't-Tevarih (c. I), *Hoca Sadettin Efendi (Hazırlayan: İsmet Parmaksızoğlu),*
Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992

Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi, *Prof. Dr. Osman TURAN*,
Ötüken Yayınları, 2003

Türk Millî Kültürü, Prof. Dr. *İbrahim KAFESOĞLU,*
Ötüken Yayınları, İstanbul, Eylül 2004